

SOUHRNNÁ PUBLIKACE

Zpráva o činnosti a hospodaření
Energetického regulačního úřadu

a

Národní zpráva Energetického regulačního úřadu
o elektroenergetice a plynárenství v České republice

2022

OBSAH

1	ÚVOD	1
1.1	Rada ERÚ a organizace úřadu	1
2	ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY RADY ERÚ	2
3	VÝVOJ NA ENERGETICKÉM TRHU	4
3.1	Mimořádná tržní situace a příprava na odvod a kompenzace	5
3.2	Elektroenergetika	5
3.2.1	Koncepce inovace tarifní struktury	6
3.2.2	Komunitní energetika – modely sdílení elektřiny	6
3.3	Plynárenství	7
4	OCHRANA SPOTŘEBITELE V ENERGETICKÝCH ODVĚTVÍCH	9
4.1	Poradenská činnost a řešení sporů	9
4.2	Prevence a osvěta	11
4.3	Školení a spolupráce	11
4.4	Zprostředkovatelé	12
4.5	Výkladová stanoviska	12
4.6	Dozorová činnost pro oblast ochrany spotřebitele – kontrola	13
4.7	Indikativní ceny	13
4.8	REMIT	14
5	ELEKTROENERGETIKA	15
5.1	Infrastruktura, regulace sítě a technické fungování	15
5.1.1	Projekty pro rozvoj chytrých sítí a lokální spolupráce	16
5.1.2	Bezpečná a spolehlivá regulace – kvalita dodávek	17
5.1.3	Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů	17
5.2	Cenová regulace – síťové tarify	18
6	PLYNÁRENSTVÍ	22
6.1	Infrastruktura, regulace sítí, zásobníky a technické fungování	23
6.1.1	Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v ČR 2023–2032.....	23
6.1.2	Implementace síťových kodexů a rámcových pokynů	25
6.1.3	Mezinárodní pomoc v krizových situacích v plynárenství	26
6.1.4	Zásobníky plynu – regulovaný a neregulovaný přístup k zásobníkům plynu	26
6.1.5	Bezpečnostní standard dodávky plynu.....	28
6.2	Cenová regulace – síťové tarify a LNG tarify pro připojení a přístup	28

7	TEPLÁRENSTVÍ	31
8	PODPOROVANÉ ZDROJE ENERGIE	35
8.1	Notifikační řízení a příprava prováděcích předpisů	36
8.2	Dozorová činnost v oblasti POZE	36
9	AKTIVITY ERÚ V OBLASTI VAVAI A MODELY SDÍLENÍ ELEKTŘINY	38
9.1	VAVAI	38
10	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	40
10.1	Nouzová opatření přijatá během CZ PRES	40
10.2	Práce v mezinárodních skupinách	41
11	LEGISLATIVNÍ A SPRÁVNÍ ČINNOST	43
11.1	Legislativní činnost	43
11.1.1	Změny právních předpisů v působnosti ERÚ	43
11.1.2	Informace o novelizaci zákonů	45
11.1.3	Návrhy ERÚ na legislativní úpravy	47
11.2	Správní činnost	47
11.2.1	Řízení o rozkladech	47
11.2.2	Sporná řízení	48
11.2.3	Schvalovací řízení	49
11.2.4	Řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím	49
11.2.5	Sankční řízení	50
11.2.6	Licenční řízení	50
11.2.7	Uznávání odborné kvalifikace	51
12	ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ	52
12.1	Příjmy kapitoly 349	53
12.2	Výdaje kapitoly 349	53
12.3	Programové financování	54
12.4	Výdaje na zahraniční pracovní cesty	55
12.5	Vyhodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti hospodaření ERÚ	55
12.6	Plnění závazných ukazatelů	55
12.7	Peněžní fondy, údaje o majetku, pohledávkách a závazcích	55
13	LIDSKÉ ZDROJE	57
13.1	Zaměstnanci a personální agenda	57
13.2	Úřednická zkouška – Energetika	58
13.3	Vzdělávací činnost	58

14	VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM	59
14.1	Vnější kontrola	60
PŘÍLOHY		1
Velkoobchodní trh s elektřinou		7
Velkoobchodní trh s plynem		9
Maloobchodní trhy		11
SEZNAMY		18
Tabulky		18
Grafy		18
Přílohy		19
PRÁVNÍ PŘEDPISY		20
Zákony ČR		20
Vyhlášky ČR		20
Nařízení EU		21
Směrnice EU		23
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK, POJMŮ A JEDNOTEK		24

1 ÚVOD

Energetický regulační úřad (ERÚ, regulátor, úřad) působí v České republice (ČR) jako nezávislý národní regulátor od roku 2001. ERÚ především reguluje monopolní činnosti v sektorech elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství, stanovuje podporu pro podporované zdroje energie (POZE), zajišťuje ochranu spotřebitele v energetických odvětvích a nad těmito oblastmi provádí také dozor.

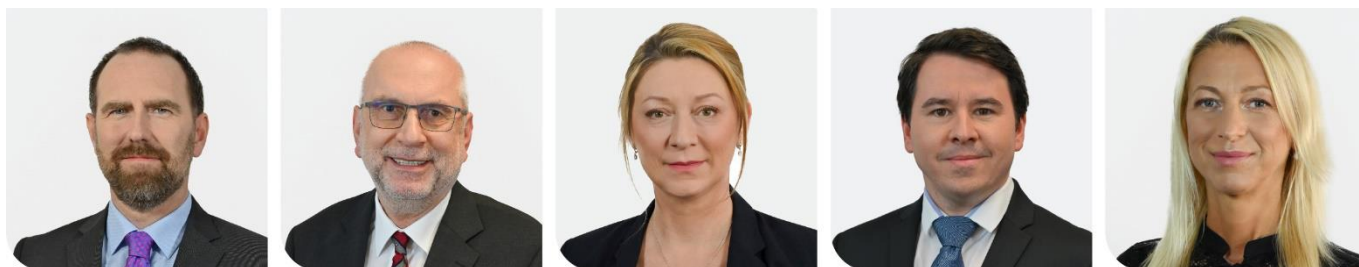
V uplynulém roce byla celá evropská energetika pod velkým tlakem vzhledem k doznívajícímu složitému období pandemie COVID-19 a zejména v důsledku sankcí přijatých Evropskou unií (EU) vůči Ruské federaci kvůli nevyprovokované vojenské invazi Ruské federace na Ukrajinu (invaze Ruska do Ukrajiny). Tyto události prohloubily energetickou krizi a vedly následně k zásadním změnám v oblasti energetiky, kdy prakticky všechny energetické společnosti musely čelit řadě společných i individuálních, hlavně ale nepříznivých okolností. Jedním z problémů byly vysoké ceny, které zasáhly všechny zákazníky včetně domácností. Události roku 2022 měly značný dopad do činnosti ERÚ.

ERÚ předkládá Parlamentu a vládě ČR, Evropské komisi (EK) a Agentuře pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) a Radě evropských energetických regulátorů (CEER) svou zprávu o činnosti a hospodaření a národní zprávu o elektroenergetice a plynárenství v ČR v jedné souhrnné publikaci.

V prvních kapitolách jsou uvedena témata a data zásadní pro národní zprávu, kapitoly jsou postupně věnovány shrnutí vývoje na energetickém trhu (kapitola 3), spotřebitelské problematice a REMIT (kapitola 4), elektroenergetice (kapitola 5) a plynárenství (kapitola 6) a dále aktivitám v mezinárodní oblasti včetně činností pracovních skupin ACER a CEER (kapitola 10). Zbývající části publikace zahrnují především obsah důležitý pro českou odbornou veřejnost (teplárenství v kapitole 7 a POZE v kapitole 8) a české národní instituce. Jde o kapitoly o rozpočtovém hospodaření ERÚ, o lidských zdrojích a vnitřní kontrole (kapitoly 12, 13 a 14). Legislativní a správní činnosti je věnována kapitola 11. Příloha 6 obsahuje zprávu o monitoringu velkoobchodního a maloobchodního trhu ČR za rok 2022.

1.1 Rada ERÚ a organizace úřadu

V čele ERÚ stojí pětičlenný kolektivní orgán (Rada ERÚ), jehož členy jmenuje vláda ČR na předem stanovené pětileté funkční období. V roce 2022 byl předsedou Rady ERÚ Stanislav Trávníček (vlevo), dalšími členy pak (zleva) Ladislav Havel, Martina Altera Krčová, Petr Kusý a Markéta Zemanová.¹

Organizační strukturu ERÚ naleznete v příloze 1.

¹ Profesionální životopisy a výtahy z jednotlivých jednání Rady ERÚ: <http://www.eru.cz/rada-eru>

2 ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY RADY ERÚ

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

souhrnná publikace, která se Vám dostává do rukou, mapuje činnost Energetického regulačního úřadu a události na energetickém trhu v roce 2022. Tento rok charakterizovaly prudké výkyvy a bezprecedentní události, na které musel přirozeně úřad reagovat, dostát své úloze v oblasti ochrany spotřebitele a pomoci stabilizovat situaci v těch oblastech energetiky, kde má své kompetence. V úvodním slovu se zaměřím na základní roviny činnosti úřadu, kterými se prolíná ochrana zákazníka.

Základní rovina ochrany spotřebitele spočívá v regulaci cen monopolních odvětví. Také do regulovaných cen se v loňském roce významně promítal vývoj cen energií na velkoobchodním trhu, které se projevují v nákladech na krytí fyzikálních ztrát v soustavách a cenách služeb výkonové rovnováhy. Úřad proto již v polovině roku začal jednat s vládou a upozornil na hrozící nárůst regulovaných poplatků v roce 2023. Ve vzájemné spolupráci se podařilo dohodnout kompenzace ze státního rozpočtu, které de facto znamenaly zastropování regulovaných cen. Zákazníkům tento krok, podle loňských odhadů, by měl letos ušetřit přes 38 miliard korun, které by jinak museli uhradit v regulovaných cenách.

Nová „krizová“ regulace nespočívala jen ve výše uvedeném zastropování regulovaných plateb. Úřad nově začal regulovat ceny služeb výkonové rovnováhy, které obstarává provozovatel přenosové soustavy. Nová forma regulace, v návaznosti na pády dodavatelů, se uplatnila i při stanovení cen v režimu dodavatele poslední instance. V neposlední řadě pak Energetický regulační úřad pomáhal řešit ohrožené dodávky zemního plynu, když upravil příslušná cenová rozhodnutí a svoje vyhlášky tak, aby dopomohl naplnění zásobníků před obávaným zimním obdobím.

Druhou základní rovinu činností úřadu tvoří přímá ochrana spotřebitele, tedy dohled nad praktikami dodavatelů energií vůči zákazníkům, telefonické i osobní poradenství spotřebitelům či mimosoudní řešení sporů.

Předestřít přitom musíme kompetence Energetického regulačního úřadu, které jasně vymezuje energetický zákon. Úřad má v moci pouze regulovanou složku ceny, která aktuálně tvoří přibližně čtvrtinu z výsledné ceny, a i díky našim zásahům meziročně nevzrostla, v průměru dokonce klesla. Zbývající, většinou část ceny stanovují dodavatelé na tržní bázi. Zde může úřad zasáhnout jen ve chvíli, kdy by dodavatel nedodržel zákonné podmínky, například by zdrazení včas neoznámil nebo by nedal spotřebiteli možnost od smlouvy odstoupit, případně pokud by změnou porušil smluvní ustanovení aj. Za růstem cenů však v drtivé většině nestálo porušení zákona, ale obecný růst velkoobchodních cen. V takových případech úřad podle tuzemského i unijního práva zasahovat nesmí, stejně jako nemá jakékoliv zmocnění, které by mu umožňovalo regulovat obchodní strategie dodavatelů.

Vrátím-li se k přímé formě pomoci spotřebitelům, rok 2022 byl, stejně jako rok předcházející, rekordním v oblasti našeho poradenství. Stížností a dotazů bychom po oba roky napočítali přibližně 22 tisíc, což je oproti předkrizovým letům bezmála dvojnásobek. Zatímco z počátku roku 2022 jsme lidem radili zejména v souvislosti s odchodem z režimu dodavatele poslední instance, postupně se dotazy čím dál více soustředily na fakturaci – zálohy a vyúčtování.

Podíváme-li se na formální stížnosti v podobě podnětů ke kontrole, i zde došlo k podstatnému nárůstu. Jen od spotřebitelů jsme přijali přes 1 500 podnětů, což představuje šestinásobný meziroční nárůst. Návazné kontroly pak vyústily ve více než 360 sankčních řízení, z nichž většina dosud probíhá a dodavatelům v nich často hrozí milionové sankce. Již několik let se ročně zdvojnásobuje také počet návrhů na zahájení mimosoudního řešení spotřebitelského sporu. Jen loni jsme jich přijali přes 400.

Energetický regulační úřad samozřejmě reagoval na tržní vývoj nejen v dozorové či poradenské rovině. K šíření osvěty využíváme nebyvalého mediálního zájmu o energetiku, který sami podporujeme. V roce 2022 jsme vydali desítky vlastních mediálních výstupů, které se odrazily ve stovkách článků a reportáží cílených na nejširší veřejnost. Úpravami prochází také naše webové stránky, včetně sekce věnované často kladeným dotazům a jiným frekventovaným tématům. Energetické „know-how“, jak spotřebitelům pomoci, šíříme i prostřednictvím partnerů, pro které pořádáme školení nebo veřejné semináře, ať už jde o Svaz měst a obcí ČR, Národní radu osob se zdravotním postižením ČR, nevládní spotřebitelské organizace, ministerstva, Úřad práce ČR aj.

Jako velmi důležitý bod podpory spotřebitelů můžeme zmínit také naše legislativní návrhy. Apelovali jsme například na zpřísnění vstupu do energetického odvětví pro nové účastníky, na zavedení tzv. cejchu dodavatele, který by znemožnil podnikání nedůvěryhodným firmám a osobám. Další opatření směřovalo

k posílení transparentnosti trhu, když jsme navrhovali zavedení indexu zajištění dodávek u dodavatelů. Silnější nástroje jsme žádali také pro monitoring trhu, aby úřad mohl důsledně plnit svou dohledovou roli. Tyto návrhy se pravděpodobně podaří ve spolupráci se zákonodárci, především ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, prosadit při dalších novelách energetického zákona.

Další rovina ochrany spotřebitele byla možná ta nejméně viditelná, pro Energetický regulační úřad však neméně náročná. Tvoří ji zcela nové kompetence a povinnosti, které úřadu vyvstaly v souvislosti s odvody nadměrných příjmů dodavatelů, kompenzacemi vyplácenými obchodníkům kvůli zastropování maloobchodních cen energií či kompenzacemi pro provozovatele distribučních soustav. V loňském roce se úřad podílel na formulaci těchto opatření, která byla připravována v rekordně krátké době, přestože znamenala výrazný zásah do dosavadního fungování trhu. Letos, ve stejně krátkém období, probíhá jejich implementace a realizace v praxi. Podotýkám, že úřad nově rozhoduje o desetimiliardových příjmech a výdajích ze státního rozpočtu, s čímž se musí vypořádat vedle své současné, v důsledku krize rostoucí agendy, aniž by narostl jeho vlastní rozpočet nebo personální kapacity.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, následující stránky Vám nabídnou unikátní pohled na činnost regulátora v krizové době, i to, s čím se v zájmu zákazníků a všech účastníků trhu musel v loňském roce, věřím, že úspěšně, vypořádat.

Stanislav Trávníček
předseda Rady ERÚ

3 VÝVOJ NA ENERGETICKÉM TRHU

Pro průběh roku 2022 se stal synonymem pojem „energetická krize“. Ta měla na český energetický trh první výrazné dopady již na podzim roku předchozího, kdy 13.10.2021 oznámila ukončení činnosti skupina dodavatelů sdružených v holdingu Bohemia Energy. (Podrobnější informace naleznete v souhrnné publikaci za rok 2021.²)

Při samotném zajištění dodávek energie pro spotřebitele, kterým skončil jejich stávající dodavatel, zafungovala záchranná síť dodavatelů poslední instance (DPI). Tuto síť tvoří v ČR pětice firem. S odstupem času lze konstatovat, že v historické zatěžkávací zkoušce DPI obstáli; během několika dnů převzali všechny zákazníky končících společností, dodávky energie tak navázaly bez jakéhokoliv přerušení. ERÚ sehrál zásadní koordinační roli jak při prvotním přechodu k DPI (okamžité předání velkého objemu dat mezi dodavateli; instrukce statisícům odběratelů k postupu změny dodavatele), tak při následném řešení individuálních potřeb spotřebitelů. Pády dodavatelů ERÚ intenzivně řešil i během první poloviny roku 2022, kdy spotřebitelům končila tehdejší zákonná šestiměsíční doba (pro většinu polovina dubna) pro využívání dodávek DPI, a hrozil jim neoprávněný odběr, potažmo ukončení dodávek energie. Novelou energetického zákona byl institut DPI zkrácen na tři měsíce, kdy má spotřebitel časový prostor k nalezení nového dodavatele. Po uplynutí této lhůty nově nepadá spotřebitel do neoprávněného odběru, ale přechází automaticky na standardní produkt u daného DPI a vybrat jiného dodavatele si může následně.

Velkým tématem roku 2022 byl dopad energetické krize do výše cen energie. V první vlně zasáhlo zvýšení ty zákazníky, kteří byli nuceni přejít k DPI. DPI nemohli mít potřebný objem dodávek zajištěný dlouhodobými nákupními kontrakty a museli nakupovat značné objemy na krátkodobých velkoobchodních trzích, na kterých se ceny tou dobou významně zvýšily. Ani standardní cenové produkty nabízené zákazníkům však již neodpovídaly cenám „před rokem“ a spotřebitelé, kteří měnili dodavatele nebo jim končily fixované smlouvy, pocítovali značné navýšení cen energie. Plošný cenový růst na velkoobchodních trzích s elektřinou a plynem byl významně ovlivněn geopolitickým vývojem za hranicemi ČR.

Na nastalou situaci a celospolečenskou poptávku ERÚ reagoval v několika rovinách:

- Zmírnění dopadu růstu cen komodit na koncové zákazníky v rámci regulovaných cen – růst cen na energetických trzích se promítl i do nákladů na provoz energetických soustav. ERÚ proto již v polovině roku 2022 varoval, že má-li být omezen dopad na koncové odběratele, bude nutné subvencovat některé regulované náklady, konkrétně náklady na krytí ztrát provozovatelům soustav v elektrizační a plynárenské soustavě a náklady na zajištění systémové rovnováhy v přenosové soustavě. Vláda se je rozhodla uhradit ze státního rozpočtu tak, aby růst regulované složky ceny energie nepopřel záměr omezit dopady energetické krize na odběratele již dříve ohlášeným zastropováním tržní složky ceny energie (úřadem neregulovaná část). Pro rok 2023 tak byla v ČR de facto zastropovaná regulovaná i neregulovaná část ceny plynu a elektřiny. Do té doby (od října 2022) vláda domácnostem pomohla státním příspěvkem na elektřinu z tzv. úsporného tarifu a úhradou veškerých nákladů na podporu elektřiny.
- Okamžitá pomoc spotřebitelům – stejně jako v roce 2021 se ERÚ zabýval více než 22 tisíci spotřebitelských podání, což je dvojnásobek proti předkrizovým letům. Nárůst řešených podnětů se odrazil také v dozorové činnosti (přes 1 500 spotřebitelských podnětů k zahájení kontroly – proti roku 2020 desetinásobek) a rozhodcovské činnosti úřadu (440 návrhů na zahájení sporného řízení od spotřebitelů – osminásobek proti předkrizovým letům). ERÚ se rovněž věnoval masové osvětě, tedy prevenci problémů prostřednictvím vlastního webu, seminářů a webinářů, spolupráce s médii, školení zástupců institucí apod.
- Legislativní / koncepční rámec – pro snížení rizikovosti a posílení transparentnosti tuzemského energetického trhu ERÚ zpracoval a předložil vládním představitelům několik návrhů na legislativní úpravy, které do energetického zákona zatím nebyly implementovány. Jedná se zejména o index zajištění obchodníka (informování o nakoupeném množství elektřiny nebo plynu, k jejichž dodávce se obchodník smluvně zavázal), cejch dodavatele (překážka opětovného vstupu do odvětví pro ty firmy či osoby, které v minulosti nedostály svým závazkům a jejichž odběratelé kvůli tomu museli být převedeni k DPI) a další zpřísnění podmínek pro udělení licence pro obchod s elektřinou a plynem

² <https://www.eru.cz/zpravy-o-cinnosti-hospodareni-narodni-zpravy>

a rozšíření dozorových pravomocí ERÚ v souvislosti se zefektivněním monitoringu trhu s elektřinou a plynem. V roce 2022 vstoupila v účinnost novela, která převedla zprostředkovatelskou činnost v energetických odvětvích pod energetický zákon (dříve pod živnostenským zákonem) a rozšířila pravomoci ERÚ o registraci zprostředkovatelů a dozor nad nimi.

3.1 Mimořádná tržní situace a příprava na odvod a kompenzace

V souvislosti s řešením finančních dopadů energetické krize byly ERÚ svěřeny také kompetence v oblastech kompenzace obchodníků a kompenzace ztrát a přiměřeného zisku provozovatelů distribučních soustav (v souvislosti se zastropováním koncových cen energie pro odběratele) a odvodu z nadměrných příjmů výrobců elektřiny. Bylo stanoveno, že za samotné vyplácení kompenzací ze státního rozpočtu bude odpovědný operátor trhu, společnost OTE, a.s., ERÚ pak bude odpovídat za kontrolu oprávněnosti a správnost žádostí.

V případě odvodu z nadměrných příjmů byl ERÚ určen správcem odvodu. Jak kompenzace dodavatelům, tak odvody od výrobců jsou principiálně zcela odlišné od agend, které ERÚ dosud vykonával, jde o zcela zásadní rozšíření působnosti úřadu. Dosud totiž ERÚ neměl (a stále nemá) možnost jakkoliv zasahovat nebo nahlížet do obchodních strategií dodavatelů a výrobců energie.

V roce 2022 se ERÚ podílel na přípravách úprav energetického zákona a zejména navazujících vládních nařízení. Dále bylo nutné provést příslušné úpravy v personálním a organizačním zabezpečení chodu nových agend a to bez jakéhokoliv navýšení počtu pracovníků nebo finančních prostředků rozpočtu. Zásadní část prací na nové agendě bude probíhat v roce 2023, kdy začne samotné zajištění odvodu a kompenzací.

3.2 Elektroenergetika

Odhlédneme-li od okamžitého řešení dopadů krize, stojí ČR před velkou výzvou v podobě transformace elektroenergetiky spojené především s decentralizací výroby. Zvýšené požadavky na stále složitější řízení elektrizační soustavy a její posílení jsou patrné již nyní. Podle údajů provozovatelů distribučních soustav by jen v roce 2023 mělo být připojeno 75 tisíc nových zdrojů s celkovým výkonem přesahujícím 5 GW. Jde o skokový nárůst, který se může projevat například lokálními přetíženími soustav (nové zdroje tak buď nelze připojit, nebo jen s nižším výkonem, než je požadován). Dílčí potřebné posílení sítě tak bude v blízké budoucnosti vyžadovat náklady v řádu desítek miliard korun.

Proces transformace je přitom nevyhnutelný z pohledu posílení nezávislosti ČR a celé Evropy na mimoevropských dodavatelích paliv, především nevyzpytatelné Ruské federaci. Za zásadní ERÚ považuje rozvoj komunitní energetiky, který je ovšem podmíněn novelizací energetického zákona. Sám ERÚ v roce 2022 vývoj komunitní energetiky v rámci svých velmi omezených pravomocí podpořil úpravou vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou (č. 408/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Ta umožňuje implementaci modelu sdílení elektřiny vyrobené ze společné výroby elektřiny, která je instalována v bytových domech. ERÚ tak doplnil na trhu již existující modely o nový, který umožnil bezmála 200 000 bytových domů v ČR, aby se jejich obyvatelé stali aktivními účastníky na trhu s elektřinou a využívali stejných možností výroby a spotřeby elektřiny, jako mají například obyvatelé rodinných domů.

Rok 2022 byl průlomový pro trh se službami výkonové rovnováhy. ČR se totiž stala prvním uživatelem evropských platform (PICASSO a MARI) pro přeshraniční výměnu regulační energie. Prodej nebo nákup regulační energie a získání potřebné přeshraniční přenosové kapacity probíhá na jednom místě pro všechny zapojené nabídkové oblasti a příslušné hranice. O historický milník se jedná proto, že obchodování s regulační energií bylo v ČR doposud ryze národní záležitostí.

Na denním trhu s elektřinou organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 24 308 GWh elektřiny, což je zhruba na stejné úrovni jako v roce 2021. Vážený průměr marginálních cen obchodované elektřiny na denním trhu zaznamenal v roce 2022 strmý růst na 260,71 EUR/MWh. Ke konci roku 2022 mělo přístup na krátkodobý trh s elektřinou 133 účastníků (v roce 2021 se jednalo o 122 účastníků).

3.2.1 Konceptce inovace tarifní struktury

Mění se sektor elektroenergetiky vyžaduje úpravu tarifní struktury. V roce 2022 zveřejnil ERÚ Konceptci propojení nového designu trhu v elektroenergetice s požadavky na změnu v regulovaných cenách a tarifech. Tato konceptce navazuje na dosavadní postupy regulace cen, mapuje nastalé nedostatky současného tarifního systému, mění se prostředí elektroenergetiky, nastiňuje legislativní rámec a technologický vývoj a definuje budoucí cíle a principy v oblasti regulovaných cen a tarifů.

Hlavní cíle inovace systému v oblasti regulovaných cen jsou:

- cena pro odběratele odpovídající nákladům a přínosům, které odběratel v soustavě vyvolává a které soustavě přináší,
- dlouhodobá předvídatelnost tarifního systému, jeho nasměrování k nové energetice,
- vyšší využití a efektivita provozu a rozvoje elektrizační soustavy.

Konceptce představuje základní rámec podoby tarifní struktury, která bude nabízet odpovídající funkcionality a zajistí adresnou úhradu síťových služeb v elektroenergetice.

Konceptce stanoví základní oblasti tarifní struktury k rychlé implementaci a oblasti k postupné implementaci podle navrženého harmonogramu. Součástí rychlé implementace bylo zavedení modelu rozdělení a vyúčtování vyrobené elektřiny v bytových domech už od začátku roku 2023. Předpokládá se, že sdílení elektřiny bude dále rozšířeno o další způsoby sdílení elektřiny novelou energetického zákona. Další z oblastí k rychlé implementaci je úprava tarifního systému na hladinách velmi vysokého a vysokého napětí (VVN a VN), od roku 2024 se očekává nahrazení alokační jednotky rezervované kapacity kombinací jednotek rezervovaného příkonu a nejvyššího odebraného výkonu, v roce 2025 se předpokládá úprava ocenění jalové energie.

Oblasti k postupné implementaci se vztahují především k tarifní struktuře na hladině nízkého napětí (NN) a jejich implementace je podmíněna dalšími nezbytnými kroky, jako je dokončení částečného nasazení chytrého měření ve druhé polovině roku 2027. Než budou tyto kroky plně dokončeny, konceptce předpokládá ověření navržených principů na malém vzorku odběrných míst za paralelního běhu se současnou tarifní strukturou na hladině NN.

3.2.2 Komunitní energetika – modely sdílení elektřiny

Realizace konceptu komunitní energetiky v plném rozsahu podle evropské legislativy vyžaduje změnu energetického zákona, která v roce 2022 ještě neproběhla. ERÚ však pokračoval v aktivním řešení tématu rozvoje komunitní energetiky na základě platných právních předpisů, kdy v novele vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou definoval s účinností od 1. ledna 2023 způsob rozdělení a vyúčtování vyrobené elektřiny ve výrobně elektřiny instalované v bytovém domě (kapitola 11.1.1.5). Zákazníci v jednom bytovém domě tak mohou využívat elektřinu vyrobenou zpravidla ve fotovoltaické elektrárně na střeše tohoto bytového domu.

V průběhu roku 2022 byl ukončen společný projekt ERÚ a MPO Komunitní a lokální energetika, jehož primárním cílem bylo horizontální propojení orgánů státní správy, koordinace aktivit na jednotlivých resortech a fokus na roli státní správy v dílčích směrech rozvoje komunitní energetiky, aby společně analyzovaly možnosti k odůvodněnému rozvoji energetických společenství a komunitní energetiky v daných územních celcích. Výsledkem byla definice výchozích pozic jednotlivých subjektů, definice zásadních problémů z pohledu konkrétních subjektů a byla zpracována novela vyhlášky (viz výše). Uvedený projekt v roce 2022 posloužil i ke společnému šíření výsledků a aktivit na úrovni MPO a ERÚ mezi zástupce energetických agentur a asociací, přispěl k regionálnímu rozvoji tématu energetiky na úrovni obcí, měst a krajů a pomohl k návrhu opatření souvisejících s komunitní energetikou v rámci Konceptce SMART Cities.

Na základě zadávacích listů NAP SG došlo koordinaci s dalšími pracovními skupinami k významnému posunu úrovně poznání a podmínkám pro rozvoj energetických společenství. Primárně se jedná o jednotný přístup k otázce práva a povinností jednotlivých subjektů trhu vůči energetickým společenstvím, povinnosti provozovatelů distribučních soustav v poskytování služeb společenstvím (zejména ve vztahu přístupu k sítím, platbám za využití sítě, dopadům do cenové regulace, odpovědnosti za kvalitu elektrické energie), provozovatelů přenosové soustavy (ve vztahu k CENTSYS/DataHUB/EDC), ERÚ (ve vztahu k povolovacím procesům a kontrolním činnostem) a dodavatelům energie (ve vztahu k ocenění dodané/vykoupené energie, predikčním modelům atp.). Současně byly nastaveny navazující aktivity, ve

kterých by mělo dojít k nalezení konsenzu ve výše uvedených záležitostech, vyjasnění okrajových a výchozích podmínek daných národní legislativou a k důkladnému zmapování dopadů do prováděcích právních předpisů, do činností jednotlivých subjektů a na konečné spotřebitele. Byla identifikována následující klíčová témata: modely sdílení elektřiny (kdo, s kým, jak technicky, za kolik), transparentní, efektivní a rychlá formulace v prováděcích předpisech, připojovací podmínky OZE, obchodní modely zajišťující stabilitu obchodníků s energií a úspora energie a nákladů konečných spotřebitelů.

Na konci roku 2022 také došlo ke změně ve vedení ZL21 realizačního projektu Energetická společenství při NAP SG, který nově povedou příslušní provozovatelé distribučních soustav, což bude mít pozitivní dopad na zpracovávání tezí pro veškeré změny právních předpisů prostřednictvím příslušné pracovní skupiny. Dále lze poukázat na úlohu ERÚ, který dohlížel v rámci pozice odborného garanta na projekty realizované přes TA ČR, které se také mimo jiné zabývaly komunitní energetikou, a jejichž výstupy pomohou při tvorbě prováděcích právních předpisů v gesci ERÚ a MPO.

Rok 2022 lze také zhodnotit tak, že docházelo k postupnému tvoření uvedených výstupů od jednoduchosti (vstupní analýzy, rešerše, rámcové návrhy a popisy, mapování potenciálů, základy sociologických šetření atp.) ke konkrétnosti a detailnosti, které budou rozpracovány i v dalším období.

3.3 Plynárenství

V roce 2022 začaly práce na tzv. plynárenském dekarbonizačním balíčku, který byl zveřejněn Evropskou komisí v prosinci roku 2021 (směrnice a nařízení o trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem, s vodíkem a nařízení o snižování emisí metanu v energetice). Tyto činnosti ve velké míře upozadila invaze Ruska do Ukrajiny, která mimo jiné ovlivnila krátkodobé legislativní cíle evropských struktur. Na výpadek ruského plynu a dopady na fungování trhu s plynem bylo nutné urychleně reagovat vydáním příslušné legislativy a zavedením řady opatření. Mezi stěžejní legislativu patří zejména tato nařízení:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1032 ze dne 29. června 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokud jde o uskladňování zemního plynu,
- nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynem,
- nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie,
- nařízení Rady (EU) 2022/2576 ze dne 19. prosince 2022 o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, spolehlivých referenčních cen a přeshraničních výměn plynu,
- nařízení Rady (EU) 2022/2578 ze dne 22. prosince 2022, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami.

Na úrovni jednotlivých států se legislativa projevila tlakem na okamžitou změnu související národní legislativy (v podmínkách ČR úpravou energetického zákona) a na tvorbu národních opatření na podporu fungování trhu s energií, mezi něž lze zařadit cenové stropy na koncové ceny energie nebo aukce na uskladňovací kapacitu pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu na zimu 2022/2023.

ERÚ v průběhu roku 2022 dvakrát mimořádně novelizoval vyhlášku o Pravidlech trhu s plynem (č. 349/2015 Sb.). Postupně došlo k zavedení principu „use it or lose it“ pro sektor uskladňování plynu, další zásadní změna se týkala finančního jistění dodavatelů u operátora trhu, zkrácen byl termín pro rychlou změnu dodavatele, došlo k precizaci ustanovení v souvislosti s pravidly pro odebrání dlouhodobě nevyužitých přepravní kapacity nebo úpravě náležitostí obchodního vyrovnávání odchylek při předcházení stavu nouze v plynárenství.

Viditelným a hojně diskutovaným důsledkem vládních kroků, ale také kroků ERÚ, byla bezprecedentně vysoká naplněnost tuzemských zásobníků zemního plynu. Skladování plynu se stalo velkým a důležitým tématem v souvislosti s odklonem od dodávek plynu z Ruské federace a naopak nárůstu dovozu LNG. Před zimou 2022/2023 se podařilo zásobníky naplnit na 100 % a jejich kapacita byla i nadále v meziročním srovnání výrazně vyšší než v předchozích letech.

Na vnitrodenním trhu s plynem organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 4 423 GWh plynu. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2022 nárůst na 109,94 EUR/MWh oproti roku 2021, kdy byl vážený průměr cen 46,25 EUR/MWh. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly na konci roku 2022 dokonce nad hranicí 300 EUR/MWh. Ke konci roku

2022 mělo přístup na krátkodobý trh s plynem 125 účastníků (ke konci roku 2021 se jednalo o 115 účastníků).

Ceny českého vnitrodenního trhu s plynem v posledních letech úzce kopírují průběh cen srovnatelných produktů v německé obchodní oblasti Trading Hub Europe (THE) obchodovaných na spotovém trhu na energetické burze European Energy Exchange AG (EEX) – platforma PEGAS.

4 OCHRANA SPOTŘEBITELE V ENERGETICKÝCH ODVĚTVÍCH

S ohledem na přesah energetické krize z roku 2021 do roku 2022 a její prohloubení způsobené invazí Ruska do Ukrajiny bylo nutné kromě zvýšeného počtu podání spotřebitelů a řešení jejich individuálních problémů hledat cesty, jak dalším problémům předcházet, a také pomoc spotřebitelům ještě více přiblížit a legislativně upravit procesy směrem k prevenci a jejich účinné ochraně.

Do první poloviny dubna 2022 si musely stovky tisíc spotřebitelů najít nového dodavatele elektřiny či plynu, aby po uplynutí tehdy ještě šestiměsíční zákonné doby dodávky DPI nepřešla jejich odběrná místa do neoprávněného odběru (a nebyli odpojeni od energie). S prosbou o radu se přitom obraceli nejen na ERÚ, ale i na další rozličné instituce, jako například Úřad práce ČR, Svaz měst a obcí ČR, Svaz místních samospráv, Asociace krajů či dTest, proto byla nutná osvěta i směrem k zástupcům těchto institucí.

Výsledkem vynaloženého úsilí všech bylo, že po ukončení historicky nejrozsáhlejšího režimu DPI zůstalo jen velmi málo spotřebitelů bez smluvního dodavatele, většinou se jednalo o případy málo užívaných odběrných míst, odběrných míst spotřebitelů dlouhodobě hospitalizovaných atp.

Aby se informace o dění na energetickém trhu dostaly k co nejvíce zákazníkům, využíval ERÚ v informačních kampaních kromě svého webu (tiskové zprávy, články s radami, brožury, sdílené mediální výstupy) také webináře. Ty byly určeny jak spotřebitelům (především osvěta v oblasti spotřebitelských práv), tak lidem, kteří pomáhají občanům v pozici spotřebitele (školení, jak pomoci spotřebitelům s jejich problémy). Kampaně a tematicky cílené tiskové zprávy ERÚ měly širokou podporu médií. O změnách regulovaných cen ERÚ veřejnost informoval na tradiční podzimní tiskové konferenci.

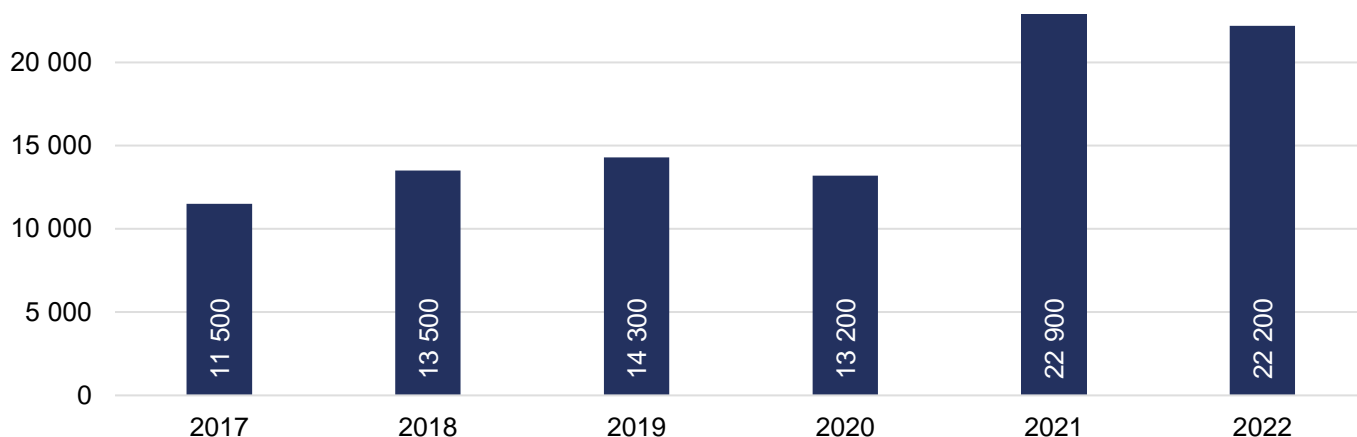

Koncepčně ERÚ situaci řešil řadou návrhů na legislativní úpravy energetického zákona, úpravou některých svých vyhlášek a vydáním dvou výkladových stanovisek pro vyjasnění postupů v oblasti informování o změnách smluvních podmínek (problematické bylo především zvyšování cen) a práva na vypovězení smlouvy v souvislosti se změnami podmínek a cen. V červenci 2022 vstoupila v účinnost dlouho očekávaná změna zavedená novelou energetického zákona, tj. nutnost registrace zprostředkovatelů u ERÚ. Klíčové bylo také zpřísnění nabídky spotových produktů (cena energie není pevně daná, ale odvíjí se od aktuální ceny komodit na energetickém trhu); přechod na spotový produkt je díky úsilí ERÚ s účinností od října 2022 podmíněn písemným souhlasem zákazníka, smlouvu na spotový tarif lze vypovědět bez postihu kdykoliv, a to se zkrácenou měsíční výpovědní lhůtou.

4.1 Poradenská činnost a řešení sporů

Celkový počet spotřebitelských podání zůstal v roce 2022 obdobný jako v roce předchozím, opět přesáhl 22 000 podání. Proti letům před krizí se jednalo o výrazný nárůst (v roce 2020 ERÚ řešil celkem 13 200 podání) a vyřizování podnětů opět naráželo na samotnou hranici personálních a časových kapacit ERÚ. Na rozdíl od většiny dodavatelů nedisponuje ERÚ zákaznickými centry a telefonními operátory a přetížení zaměstnanci tak museli denně vyřizovat vyšší desítky mnohdy velmi složitých podání.

Graf 1 Vývoj počtu podání spotřebitelů

Zdroj: ERÚ

Pro zefektivnění poradenské činnosti byla nastavena a průběžně aktualizována automatická e-mailová odpověď, aby se odpovědi na nejčastěji řešené problémy dostaly ke spotřebitelům co nejrychleji. V průběhu roku se však jednotlivé problémy spotřebitelů individuálně komplikovaly a obecnější automatická odpověď už nebyla pro řešení dostačující. I proto trvalo posílení telefonních linek zaměstnanci ERÚ mimo Oddělení ochrany spotřebitele.

V podáních spotřebitelů i nadále převažovaly stížnosti na jednostranné změny smluvních podmínek. Jednalo se zejména o navýšení jednotkové ceny komodity, nebo změny z ceníkových cen na ceny spotové, kdy celková výše neregulované (obchodní) části ceny dodávky elektřiny či plynu je určena vývojem cen komodit na burze (spotové ceny). Spotřebitelé typicky řešili bezdůvodné a násobné zvýšení zálohových plateb. Mezi další časté stížnosti patřily nevyžádané převody smluv k jiným společnostem, a to např. v rámci prodeje části obchodního závodu, což právní úprava za splnění konkrétních podmínek umožňuje. Problematické však bylo spojení převodu smlouvy s jednostrannými změnami smluv, což bylo ve většině případů protizákonné.

Na ERÚ dále mířily stížnosti na nevystavená řádná a konečná vyúčtování, která spotřebitelé neměli k dispozici ani několik měsíců po ukončení smluvních vztahů. Toto se týkalo ve velké míře úzké skupiny dodavatelů, zároveň si u nich spotřebitelé stěžovali na nevyplácení splatných přeplatků.

V roce 2022 ERÚ zaznamenal snížení zájmu a ochoty dotčených dodavatelů komunikovat ve smluvní věci a vyhovět snaze o nastavení komunikace se spotřebitelem s cílem smírného řešení sporu. To přitom představuje nejrychlejší a nejefektivnější možnost, jak spor ze smlouvy vyřešit. Výše zmíněný fakt se zákonitě a negativně projevil v násobném nárůstu činnosti dalších věcných útvarů ERÚ, zejména těch kontrolních a zajišťujících mimosoudní řešení sporů.

V roce 2022 ERÚ obdržel celkem 456 návrhů na zahájení řízení ve věci spotřebitelského sporu, pravomocně bylo rozhodnuto o 277 návrzích. Typickým sporem bylo rozhodování o nesplnění smluvní povinnosti dodavatele řádně vyúčtovat dodávku elektřiny nebo plynu, nezaplacení přeplatku z vyúčtování a také rozhodování o určení vzniku nebo zániku právního vztahu s předmětem dodávky elektřiny nebo plynu (detailněji v kapitolách 11.2.2 a 11.2.3).

Počet problémů spojených se zprostředkovateli v energetických odvětvích ve druhém pololetí roku 2022 klesl v důsledku novely energetického zákona na minimum. (Šlo ale pouze o dočasný jev, jak je patrné z vývoje na trhu v prvních měsících roku 2023.)

Obecně lze konstatovat, že u většiny problémů spotřebitelů je možné domoci se uložení povinnosti ze smlouvy (dodržení smlouvy) pouze pravomocným a vykonatelným rozhodnutím vydaným ve sporném řízení. Většina spotřebitelů, zejména senioři, však bohužel není ochotna nebo schopna domáhat se svých práv touto cestou. Obávají se neúspěchu daného řízení a dalších nákladů nebo nevěří svým schopnostem sepsat nezbytný kvalifikovaný návrh na zahájení sporného řízení.

ERÚ bude i nadále prohlubovat vzdělávání spotřebitelů a poskytovat poradenství v oblasti ochrany spotřebitele v energetických odvětvích. Pokud však počet podání nebude klesat, bude nezbytné přijmout adekvátní opatření k zajištění činnosti ERÚ směrem k ochraně spotřebitele. Tato potřeba vychází

i z podstatného nárůstu kompetencí ERÚ, které ovšem nešlo ruku v ruce s odpovídajícím personálním posílením úřadu. Zároveň je třeba zmínit limity poradenské činnosti ERÚ, která může pouze přispět k tomu, aby si spotřebitelé uvědomili svoje práva a možnosti, jak je uplatňovat. Neznalost práv spotřebitelů v laických i odborných kruzích je přitom minimální.

4.2 Prevence a osvěta

Kromě přímé komunikace v rámci poradenství posílil ERÚ informační kanály webu ERÚ a sociálních sítí (Facebook, LinkedIn a Twitter). Na webu se kromě tiskových zpráv jednalo o články, rady, výzvy, varování, ale také odpovědi na často kladené dotazy – některé dotazy se začaly hojně objevovat zcela nově. Vzhledem ke spuštění nového webu ERÚ v dubnu 2022 mohla vzniknout souhrnná stránka koncentrující veškeré informace k zálohám či spotřebitelský box s přehledným zpracováním tématu mimosoudního řešení sporů s dodavatelem i zprostředkovatelem, včetně postupu při podání návrhu. Vypracována byla kalkulačka pro kontrolu výše stanovených záloh, aby si každý spotřebitel mohl jednoduše sám zkontrolovat, zda nově stanovené zálohy odpovídají standardu (ERÚ zároveň spolupracoval na přípravě kalkulaček záloh vytvořených Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem práce a sociálních věcí). Intenzivnější byla rovněž spolupráce s médii jak po obecné odborné stránce, tak po stránce spotřebitelské. ERÚ ve svých sděleních průběžně v roce 2022 vydal zejména:

- ! rady k dalšímu postupu zákazníkům, kteří řešili problém se zprostředkovateli,
- ! upozornění na pravidla při jednostranném zvýšení ceny či změny jiných smluvních podmínek,
- ! upozornění na zákonné podmínky pro jednostranné stanovení zálohových plateb ze strany dodavatele,
- ! informace k mimořádným opatřením v souvislosti se situací na energetickém trhu (úsporný tarif, zastropování cen).

Publikována byla řada spotřebitelských článků v časopise MOSTY, periodiku vydávaném Národní radou osob se zdravotním postižením ČR. Členka Rady ERÚ Markéta Zemanová se pravidelně účastnila poradenského okénka v pořadu České televize Sama doma.

V polovině roku 2022 ERÚ zveřejnil jednoduchá animovaná videa, která spotřebitele stručně a přehledně seznamují se zásadními tématy: složením cen, náležitostmi vyúčtování a smluv, změnou dodavatele, ale i postupem při přepisu energie. Zároveň postupně připravil přehledně textově i graficky zpracované tištěné brožury. Ty různými distribučními kanály poskytl institucím, které přichází do styku s občany v pozici spotřebitele, ale také přímo spotřebitelům.

ERÚ mezi širokou veřejnost pomáhal šířit i důležité informace týkající se energetického trhu, které ale nespádají přímo do jeho agendy, což se týká například úsporného tarifu či v roce 2022 připravovaného zastropování cen energie.

Na svém webu ERÚ pro spotřebitele také zveřejnil, v návaznosti na novelizaci energetického zákona, vzory pro výpověď smlouvy podle nových výpovědních důvodů, které novela energetického zákona zakotvila.

4.3 Školení a spolupráce

ERÚ i v roce 2022 zorganizoval řadu osvětových webinářů (on-line přednáška s prostorem pro dotazy účastníků) zaměřených na práva spotřebitelů. Část těchto spotřebitelských webinářů organizovaných pro Národní radu zdravotně postižených, Svaz měst a obcí ČR, Národní síť Místních akčních skupin, Ministerstvo práce a sociálních věcí nebo úřady práce byla zaměřena přímo na spotřebitele, část byla zaměřena odborně na zástupce spotřebitelských organizací (dTest), úřadů práce, sociální pracovníky, ale také zástupce měst a obcí, tj. osob, které jsou v denním kontaktu se spotřebiteli.

Již druhým rokem ERÚ pořádá webináře týkající se kompetencí samotného úřadu, které byly původně adresované studentstvu vysokých škol, oblibu však získaly u široké veřejnosti, která se tak seznamuje s jednotlivými odbornými agendami ERÚ. Každoročně je ERÚ odborným garantem v rámci Energetické olympiády určené pro studenty gymnázií a středních škol, kam se v loňském roce se svými projekty přihlásilo přes 1 300 studentů.

Zástupci ERÚ se pravidelně účastnili jednání Podvýboru pro ochranu spotřebitele Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

4.4 Zprostředkovatelé

Od 01.07.2022 má ERÚ podle energetického zákona pravomoc provádět registraci zprostředkovatelů [§ 17 odst. 7 písm. t)], na základě podané žádosti vede řízení o udělení oprávnění k činnosti zprostředkovatele. Do konce roku 2022 bylo na ERÚ doručeno celkem 784 žádostí o udělení oprávnění k činnosti zprostředkovatele, z toho 540 oprávnění bylo uděleno, 6 žádostí bylo zamítnuto a 238 bylo ke konci roku ve správním řízení. Podle přechodného ustanovení energetického zákona mohli zprostředkovatelé, kteří vykonávali činnost na základě jiného právního předpisu (živnostenského zákona), tuto činnost vykonávat i bez vydaného oprávnění, nejdéle však do 31.12.2023, a to za podmínky, že o registraci požádali nejpozději do 30.09.2022. Z tohoto důvodu byla do 30.09.2022 na ERÚ doručena převážná část žádostí, konkrétně 661 žádostí.

Přehled všech platných udělených oprávnění je obsažen v registru zprostředkovatelů na webu ERÚ (eru.cz/registr-zprostredkovatelu), který byl k tomuto účelu zřízen a spuštěn od 01.07.2022. Jeho spuštění předcházela důkladná příprava, jelikož zpočátku nebylo zřejmé, kolik žádostí a v jakém časovém sledu bude podáno. Už v prvotní fázi se však ukázalo, že zavedením nutnosti registrace se protřídil okruh zprostředkovatelů. Registr zprostředkovatelů je k dispozici v rámci prostředí nového webu ERÚ a kromě možnosti filtrování registrovaných subjektů umožňuje stažení oprávnění daného subjektu, které je opatřeno zaručeným elektronickým podpisem, aby si každý mohl zkontrolovat, zda se skutečně jedná o oprávnění udělené ERÚ a nejde o padělek.

K problematice zprostředkovatelů vydal ERÚ stejnojmennou digitální i tištěnou brožuru.

4.5 Výkladová stanoviska

Výkladová stanoviska zpracovává ERÚ návodně pro účastníky trhu s elektřinou a plynem, zejména pro dodavatele energie a zákazníky tak, aby nedocházelo k možným interpretačním problémům k ustanovením právních předpisů v oblasti působnosti ERÚ.

V průběhu roku 2022 ERÚ vydal dvě výkladová stanoviska:

- výkladové stanovisko ERÚ č. 1/2022 k požadavkům na obsah a způsob oznamované informace o zvýšení ceny nebo o změně jiných smluvních podmínek podle § 11a odst. 2 energetického zákona, které je obsahově aktualizací předchozího výkladového stanoviska č. 2/2018 k požadavkům na obsah a způsob uveřejňované a oznamované informace o zvýšení ceny nebo o změně jiných smluvních podmínek, jež bylo vydáno s ohledem na znění energetického zákona účinného do 31. prosince 2021;
- výkladové stanovisko ERÚ č. 2/2022 k právu zákazníka na výpověď závazku ze smlouvy v případě zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek podle § 11a energetického zákona, jež bylo vydáno s ohledem na potřebu aktualizace Výkladového stanoviska č. 3/2018, které se týkalo

problematiky práva zákazníka na odstoupení od smlouvy v případě zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek podle energetického zákona ve znění účinném do 31. prosince 2021.

Výkladovými stanovisky ERÚ informuje účastníky trhu o přístupu, který bude zohledňovat ve své rozhodovací činnosti, bude-li se předmět sporu týkat aplikace daných ustanovení. Výkladová stanoviska ERÚ však nejsou ani právním předpisem, ani individuálně závazným správním rozhodnutím.

4.6 Dozorová činnost pro oblast ochrany spotřebitele – kontrola

Zcela zásadní význam pro posílení ochrany spotřebitele v energetice má také výkon kontrolní činnosti ERÚ v oblasti dodržování povinností dodavatelů stanovených zejména energetickým zákonem, zákonem o ochraně spotřebitele a zákonem o cenách. V tomto směru je významná především preventivní funkce kontroly, která má jasně ukázat mantinely jednání dodavatele ve vztahu ke spotřebitelům. Předmětem kontrol a šetření jsou agresivní a klamavé obchodní praktiky (uvádění nepravdivých informací při změně dodavatele, platby za neobjednané služby, nezákonné ukončení dodávek aj.), nebo nedodržení standardních postupů při jednání dodavatelů se zákazníky (nevystavená vyúčtování, neuhrazené přeplatky, nevyřízené reklamace, nesprávná vyúčtování, bezdůvodné navýšení záloh nebo ukončení dodávek, aniž by u zákazníka došlo k neoprávněnému odběru).

Tabulka 1 Počet kontrol a počet šetření předaných k sankčním řízením

Kontroly	Celkem	z toho za účelem ochrany spotřebitele
zahájené	239	10*
dokončené	255	6*
Šetření pro porušení zákona celkem, z toho podle		
energetického zákona	248	100
zákona o ochraně spotřebitele	92	92
zákona o cenách	0	0

Zdroj: ERÚ

*V rámci jedné kontroly jsou řešeny případy desítek odběrných míst, u nichž jsou evidovány shodné znaky jednání obchodníka.

U více než 30 % případů, kde bylo zjištěno nedodržení zákona o ochraně spotřebitele, bylo zároveň zjištěno nedodržení povinností obchodníka vůči zákazníkovi/spotřebiteli vyplývajících z energetického zákona (více k sankčním řízením v kapitole 11.2.5).

4.7 Indikativní ceny

Indikativní cena má sloužit jako nezávislý ukazatel pro zákazníka o přiměřené maloobchodní ceně elektřiny a zemního plynu.

Na konci roku 2021 začal ERÚ s přípravou konceptu indikativní ceny pro zjištění vazby ceny obchodovaných produktů na velkoobchodním trhu na ceny dodavatelů energie pro koncové zákazníky (jedna z metrik monitoringu trhu podle CEER).

V průběhu vývoje konceptu bylo interně navrženo zveřejňování výsledku indikativní ceny v rámci srovnávací ERÚ, s cílem ukázat přiměřenou cenu energie koncovému zákazníkovi.

K umožnění zveřejňování byl odstartován neveřejný konzultační proces (začátek září 2022), kde ERÚ vyzval cíleně nejvýznamnější dodavatele energie k podání připomínek ke konceptu. V rámci neveřejného konzultačního procesu byla uspořádána prezentace konceptu indikativní ceny a vypořádání došlých připomínek.

Po upravení o další připomínky dodavatelů na konci roku 2022 v souvislosti s tzv. zastropováním cen došlo k široké akceptaci konceptu indikativní ceny pracovní skupinou věnující se kompenzacím, která zahrnovala i dodavatele elektřiny a plynu. Metodika indikativní ceny byla využita pro stanovení referenčních cen pro nefixované i fixované smlouvy uvedené v nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny. Lze tedy konstatovat, že koncept indikativní ceny byl otestován v legislativní rovině.

Další použití indikativní ceny formou zveřejňování na webu ERÚ vnímá úřad jako pokračování využití nastaveného ekosystému indikativní ceny s přidanou hodnotou pro spotřebitele energie i ERÚ.

4.8 REMIT

Úkolem REMIT je zamezit zneužívání energetického trhu (zejména se jedná o zákaz obchodování zasvěcených osob a zákaz manipulace s trhem) a podpořit spravedlivou hospodářskou soutěž. REMIT tak má zásadní roli pro dozorovou činnost ERÚ. REMIT také stanovuje povinnost účastníků trhu zaregistrovat se do Národního registru účastníků trhu (CEREMP) a udržovat údaje aktuální, oznamovat ACER transakce, včetně příkazů k obchodování, a fundamentální data a zveřejňovat důvěrné informace.

I v průběhu roku 2022 byly identifikovány případy možného porušení REMIT (čl. 3, 4, 5 a 8). Tato podezření byla až do konce roku 2022 ve fázi šetření a v případě prokázání porušení REMIT bude s dotčenými účastníky zahájeno správní řízení. V roce 2022 bylo vydáno deset správních rozhodnutí, z nichž v šesti případech byla udělena sankce za porušení čl. 8 a ve čtyřech případech byla sankce udělena za porušení čl. 9.

Průběžně byl prováděn audit souladu údajů uvedených v obchodním rejstříku a Národním registru účastníků trhu. Každoročně také proběhl audit osob profesionálně sjednávajících transakce (PPAT).

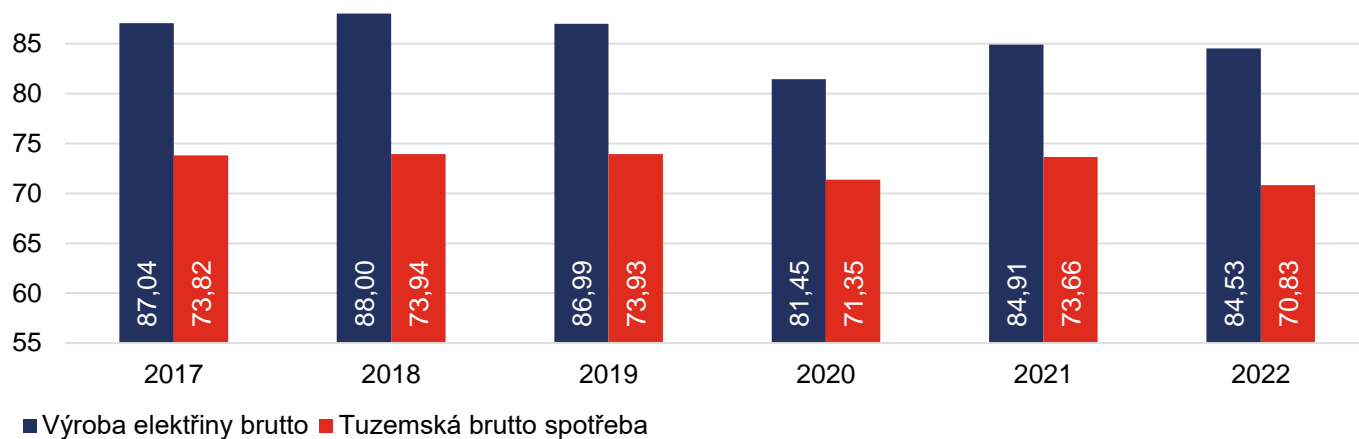
V rámci jednání nadnárodních pracovních skupin organizovaných ACER i CEER se ERÚ v rámci pracovních skupin ACER REMIT Committee REMIT Policy Task Force, Market Monitoring Standing Committee a Market Integrity and Transparency Working Group podílel na tvorbě dokumentů upravujících aplikaci nařízení REMIT. V roce 2022 bylo výstupem těchto jednání vydání mj. aktualizace Q&A on REMIT. Zároveň byly na pracovních skupinách diskutovány oblasti možnosti aktualizace nařízení REMIT s ohledem na aktuální situaci na energetickém trhu.

Kvůli eskalaci situace na energetickém trhu byla zahájena práce na aktualizaci nařízení REMIT s harmonogramem přípravy paragrafového znění návrhu nařízení REMIT v průběhu roku 2023. K zásadním připravovaným změnám patří rozšíření spolupráce, a to v několika rovinách – mezi národními energetickými regulátory navzájem, mezi národními energetickými regulátory a evropskými institucemi a s finančními daňovými orgány. Další oblastí, pro kterou jsou připravovány změny, jsou definice pojmů, a to pro důvěrné informace, obchodování na základě důvěrných informací, manipulace s trhem, registrovaný mechanismus pro podávání zpráv, platforma pro důvěrné informace, PPAT nebo organizované tržní místo. Intenzivní diskuze probíhala nad otázkou rozšíření pravomocí ACER, a to zejména v případech s přeshraničním přesahem do alespoň tří států.

5 ELEKTROENERGETIKA

V roce 2022 celková výroba elektřiny brutto dosáhla hodnoty 84,5 TWh, což představuje meziroční pokles o 0,4 TWh (-0,5 %) proti roku 2021. Největší snížení výroby zaznamenaly paroplynové elektrárny, u kterých byl pokles o 2,7 TWh (-51,6 %). Rovněž tuzemská brutto spotřeba elektřiny zaznamenala pokles, a to na hodnotu 70,8 TWh (-3,9 %). Tuzemská netto spotřeba v roce 2022 klesla na hodnotu 60,3 TWh (- 4 %). Ke snížení spotřeby elektřiny došlo u všech kategorií odběru, nejvíce u maloodběru obyvatelstva o 1,6 TWh (-9 %), následovaného velkoodběrem z hladiny VVN, kde byl pokles o 0,4 TWh (-5,5 %).

Graf 2 Vývoj výroby a spotřeby elektřiny [TWh]

Zdroj: ERÚ

5.1 Infrastruktura, regulace sítě a technické fungování

Sílicí trend zapojování velkého počtu malých (decentrálních) zdrojů elektrické energie, zpravidla obnovitelných zdrojů energie (OZE), je spojen s nadstandardními požadavky na rozvoj elektrizační soustavy a má také vliv na kvalitu samotné elektřiny. Nejen zákazníci (např. průmysl), ale i spotřebitelé (rodinné domy) jsou na trhu aktivní a kromě odběru elektřiny ze sítě do soustavy vyrobenou elektřinu „posílají“. Pro zajištění bezpečnosti a spolehlivosti přenosu a distribuce elektřiny je proto nutné posilovat přenosovou i distribuční soustavu a regulací frekvence a výkonu zajistit odpovídající kvalitu elektrické energie. Standardem se stalo připojování akumulčních zařízení v domácnostech, zejména bateriových úložišť. V oblasti elektroenergetiky zůstává trendem zavádění digitálních technologií v oblasti řízení sítí a zavádění digitálních dálkově ovládaných zařízení měřících spotřebu elektřiny u zákazníků i na hladině NN.

Zodpovědnost za provoz a rozvoj páteřního systému elektrizační soustavy ČR (přenosové soustavy zahrnující vedení 400 kV, 220 kV a vybrané vedení o napětí 110 kV) nese provozovatel české přenosové soustavy, společnost ČEPS, a.s. Společnost ČEPS zajišťuje kvalitu a spolehlivost dodávky elektřiny na úrovni přenosové soustavy v krátkém období pomocí systémových služeb a dlouhodobě zajišťuje její obnovu, posilování a rozvoj výstavbou nových vedení a zařízení zajišťujících přenos elektřiny. Rozvoj soustavy tak pomáhá zvládnout rozvoj decentrální výroby a plnění klimaticko-dekarbonizačních cílů EU, využívání strany poptávky v oblasti poskytování služeb výkonové rovnováhy a zavádění tzv. agregace výrobních zdrojů a další. Zejména dochází k navyšování kapacity některých klíčových vedení a rozveden, a to buď obnovou vedení a rozveden stávajících (navýšení z 220 kV na 400 kV), nebo výstavbou vedení a rozveden zcela nových.

Zodpovědnost za provoz a rozvoj elektrizační soustavy ČR na úrovni 110 kV a méně nesou provozovatelé distribučních soustav (v ČR působí 261 držitelů licence na distribuci elektřiny, přičemž čtyři společnosti jsou v pozici tzv. regionálních provozovatelů distribuční soustavy – společnosti ČEZ Distribuce, a. s., EG.D, a.s., PREdistribuce, a.s., a UCED Chomutov, s.r.o., a ostatní působí na lokální úrovni). Všechny distribuční společnosti působí na bezmála 780 distribučních územích. Řada provozovatelů distribučních soustav rozšiřuje svou působnost, což je patrné i na růstu distribučních území, u kterých došlo v roce 2022 k 5% růstu ve srovnání s rokem 2021. S ohledem na množství jak držitelů licencí na distribuci, tak i rostoucí množství distribučních území, se v roce 2022 ERÚ v rámci své kontrolní

a monitorovací povinnosti intenzivněji zaměřil na provozování a provádění údržby distribučních sítí. Cílem bylo shromáždit provozní i ekonomické ukazatele za jednotlivé provozovatele, které byly zaměřeny na pravidelnost provádění údržby zařízení distribuční soustavy, úroveň vynaložených nákladů na údržbu nebo na specifikaci stáří vybraných distribučních zařízení. Pro tyto účely byl připraven vzor jednotného výkazu, který byl distribuován mezi všechny držitele licence na distribuci elektřiny. Nashromážděné údaje budou vyhodnoceny v roce 2023.

Technickou regulaci soustav ERÚ provádí vyhláškami a schvalováním provozních dokumentů. Podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. g)] ERÚ schvaluje nebo stanovuje Pravidla provozování přenosové a distribuční soustavy. Při schvalování dokumentů je hlavním cílem zajistit, aby byla pravidla provozování základem pro transparentní a předvídatelné provozování licencované činnosti a nebyla příčinou nerovnováhy mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou. Dalším požadavkem je, aby pravidla provozování byla v souladu s platnými právními předpisy a také obsahovala poznatky zjištěné při výkonu činnosti provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav. ERÚ v roce 2022 vedl šest veřejných konzultačních procesů k návrhům provozních řádů provozovatelů soustav, přičemž nejvýznamnější změny byly provedeny v oblasti připojování výroben elektřiny a zajišťování služeb výkonové rovnováhy prostřednictvím agregace výrobních modulů. Rovněž provedl významnou úpravu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou (č. 408/2015 Sb.; kapitola 11.1.1.5).

ERÚ se i v roce 2022 účastnil pracovních jednání k Národnímu akčnímu plánu pro chytré sítě (NAP SG = National Action Plan for Smart Grids), jež mají za cíl připravovat elektroenergetiku na nové trendy.

Na úrovni mezinárodních pracovních skupin probíhala společná koordinace implementace požadavků síťových kodexů a rámcových pokynů. Zejména se jednalo o požadavky vyplývající z nařízení (EU) 2016/631, nařízení (EU) 2016/1388, nařízení (EU) 2017/1485 a nařízení (EU) 2017/2196. V roce 2022 probíhaly práce spojené s plněním povinností stanovených nařízením (EU) 2019/943. V této souvislosti ERÚ využil ustanovení tohoto nařízení a udělil výjimku provozovateli přenosové soustavy podle nařízení (EU) 2019/943 (čl. 6) vyžadujícím, aby byla určitá část podpůrných služeb nakupována na denním trhu s regulační energií. Další činnosti byly zaměřeny na optimalizaci řízení synchronní evropské elektrizační soustavy, přičemž mimořádná pozornost byla věnována spuštění evropských platform pro přeshraniční nákup služeb výkonové rovnováhy (PICCASO a MARI).

5.1.1 Projekty pro rozvoj chytrých sítí a lokální spolupráce

Na území ČR existují tři projekty pro rozvoj chytrých sítí, které provozovatelé distribuční soustavy předkládají společně se zahraničními partnery.

ACON Smart Grids je projekt realizovaný distribuční společností EG.D, a.s., a slovenským partnerem Západoslovenská distribuční, a.s. Je významný pro rozvoj chytrých sítí a je zařazen na seznam projektů společného zájmu EU (PCI) s očekávanou realizací v letech 2018–2024. Zároveň je podpořen z dotačního titulu CEF-Energy s hodnotou investic ve výši 180 mil. EUR. Investiční náklady společnosti EG.D, a.s., jsou 90 mil. EUR s očekávanou dotací 50 %. ACON by měl v budoucnu přispět k rozvoji moderních technologií, například větší penetraci OZE, integraci nabíjecích stanic elektromobilů, využití zařízení pro akumulaci elektřiny a rozvoji inteligentní komunikační sítě pro sdílení dat z chytrých zařízení. Účelem projektu je také zvýšení bezpečnosti a stability provozu distribuční sítě v krizových situacích.

Gabreta Smart Grids je dalším stěžejním projektem realizovaným distribučními společnostmi EG.D, a.s., a v Německu společností Bayernwerk. V roce 2022 byl projekt zařazen na seznam PCI a dalším krokem bude podání grantové žádosti v hodnotě 300 mil. EUR a zahájení realizace v roce 2023. Mezi hlavní přínosy projektu patří ekonomicky efektivní elektrizační soustava s nízkými ztrátami a zvýšenou kvalitou a vyšší bezpečností dodávek, lepší integrace OZE, zvýšení kapacity uživatelů sítě, lepší využití kapacity sítě, pozitivní dopad na životní prostředí a v neposlední řadě posílení mezinárodní spolupráce a sdílení znalostí. Projekt Gabreta podpoří přeshraniční spolupráci na úrovni distribuce elektrické energie prostřednictvím nového přeshraničního propojení. Konkrétní projektové aktivity rovněž připraví energetickou infrastrukturu na širší přechod na energetiku směřující k intermitentním OZE.

EGI Grid je projektem realizovaným distribuční společností ČEZ Distribuce, a. s., a usiluje o status PCI. Hlavními partnery projektu jsou polský provozovatel přenosové soustavy a švédský distributor E.ON, dalšími partnery pak provozovatelé distribučních soustav. Cílem projektu je budování inteligentnější a bezpečnější energetické sítě v členských státech EU (členský stát), dále vytvoření nového, vyššího společného technického standardu pro elektrické trafostanice založeného na technologiích Smart Grid

s využitím automatizace a pozorovatelnosti ke zlepšení bezpečnosti sítě a zabezpečení dodávek energie. Projekt chce také dosáhnout zvýšení kapacity sítě pro připojení více OZE a datových center. Prioritou je sdílet síťová data na jedné společné platformě, vizualizace a data (napětí, zatížení, teplota, oblačnost, rychlost větru, připojená výroba OZE, počet zákazníků a velkých datových center) v konkrétních síťových uzlech (vysokonapěťové stanice, MV stanice), a umožnit prodejci energie, agregátorům a vědecké obci transparentním a nediskriminačním způsobem simulovat nové produkty trhu s energií (flexibilita). V neposlední řadě chce projekt využívat meteorologických dat ke změně konfigurace sítě k odvrácení nepříznivých povětrnostních vlivů.

5.1.2 Bezpečná a spolehlivá regulace – kvalita dodávek

Na základě vyhlášky o kvalitě (č. 540/2005 Sb.; § 21) ERÚ sleduje úroveň kvality dodávek v distribučních soustavách měřenou ukazateli nepřetržitosti distribuce elektřiny. Vyhláška o kvalitě stanoví základní ukazatele spolehlivosti dodávek, kterými jsou průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIFI), průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIDI) a průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (CAIDI). V roce 2022 bylo dosaženo proti roku 2021 zvýšených hodnot ukazatele nepřetržitosti SAIFI a SAIDI u společnosti PREdistribuce, a.s., a to hlavně v důsledku výpadku rozvodny TR Chodov 400/110 kV (porucha v síti ČEPS, a.s.), kdy bylo dne 02.06.2022 postiženo cca 40 % zákazníků na území hlavního města Prahy.

Tabulka 2 Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2022

Ukazatel	ČEZ Distribuce, a. s.	EG.D, a.s.	PREdistribuce, a.s.	ČR
SAIFI [přerušení/rok]	2,69	1,77	0,66	2,18
SAIDI [min/rok]	307,47	253,49	42,12	258,08
CAIDI [min]	114,42	143,38	63,86	118,35

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Systémové ukazatele, které zahrnují veškeré kategorie přerušení distribuce elektřiny podle přílohy č. 4 k vyhlášce o kvalitě v elektroenergetice.

5.1.3 Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů

Činnosti v rámci mezinárodních pracovních skupin byly v řadě případů ovlivněny probíhající energetickou krizí. I přes tuto skutečnost zůstalo zásadním projektem přeshraniční spolupráce v roce 2022 spojení trhu se službami výkonové rovnováhy ČR s ostatními zeměmi EU. Došlo k významnému milníku v historii obchodování s regulační energií v ČR, kdy se společnost ČEPS, a.s., stala v červnu 2022 prvním účastníkem platformy PICASSO a následně v září 2022 prvním účastníkem platformy MARI.

Implementace síťových kodexů a rámcových pokynů probíhá na unijní, regionální a národní úrovni. Intenzivnější pozornost byla věnována přípravám nových připojovacích podmínek např. pro elektromobily, které by se měly přetavit do podoby novely nařízení (EU) 2016/631. Na mezinárodní úrovni probíhaly práce v rámci pracovních skupin pod záštitou ACER a na regionální úrovni v rámci regulační platformy regionu CORE. V obou případech byly činnosti zaměřeny na posuzování předložených metodických pokynů a dohled nad implementací požadavků na národní úrovni (monitoring byl prováděn prostřednictvím dotazníkových šetření).

V rámci ACER regulátoři připravovali řadu pozičních dokumentů, zejména k návrhům provozovatelů přenosových soustav, například na doplnění již schválených metodik nebo návrhů metodik nových vyplývajících zejména z požadavků nařízení (EU) 2019/943 (metodiky zaměřené na činnost regionálních koordinačních center). Především návrhy na doplnění metodik zpravidla reagovaly na zkušenosti z praktické aplikace v reálném provozu (například úprava metodiky o ocenění regulační energie a zavedení technického stropu s dynamickými prvky na krátkodobých trzích s elektřinou, nebo úprava parametrů nominace dlouhodobých přenosových práv a další).

Implementace evropských právních předpisů postoupila i na národní úroveň, kdy ERÚ jednal s provozovateli soustav v rámci procesu tvorby a schvalování změn Pravidel provozování přenosové soustavy nebo Pravidel provozování distribuční soustavy (úprava postupů v oblasti připojování výroben elektřiny a spotřeby, nebo v oblasti poskytování nefrekvenčních podpůrných služeb).

5.2 Cenová regulace – síťové tarify

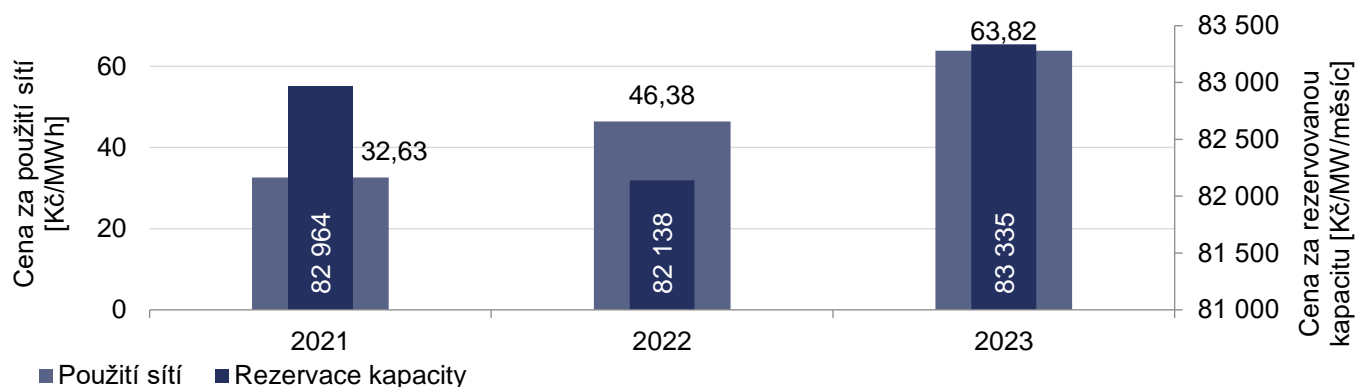
V průběhu roku 2022 byla vydána tři změnová cenová rozhodnutí, kterými bylo aktualizováno v té době účinné cenové rozhodnutí pro rok 2022, jedno nové cenové rozhodnutí s účinností od konce srpna 2022 a tři cenová rozhodnutí, v nichž jsou uvedeny regulované ceny a podmínky jejich uplatnění pro rok 2023.

Cenové rozhodnutí pro rok 2022 bylo nejdříve aktualizováno změnovým cenovým rozhodnutím č. 1/2022 ze dne 28.03.2022, které navazovalo na novelu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou. Následovalo cenové rozhodnutí č. 5/2022 ze dne 09.08.2022, kterým se stanovují ceny služeb výkonové rovnováhy obstarávaných provozovatelem přenosové soustavy na denním trhu, jehož vydání umožnila novela energetického zákona stanovením možnosti regulovat ceny činností obstarávaných provozovatelem přenosové soustavy. Ve stejný den bylo vydáno další změnové cenové rozhodnutí č. 6/2022 ze dne 09.08.2022, které reagovalo na novou povinnost ERÚ danou novelou energetického zákona, a to stanovit závazný postup pro tvorbu ceny DPI v elektroenergetice. Následovalo změnové cenové rozhodnutí č. 8/2022 ze dne 02.09.2022, které navazovalo na novelu zákona o podporovaných zdrojích energie a vydání nařízení vlády k navýšení prostředků státního rozpočtu na podporu elektřiny, kterým byla stanovena nulová složka ceny na podporu elektřiny z POZE. Na konci září bylo vydáno cenové rozhodnutí č. 9/2022 ze dne 29.09.2022, kterým se stanovují cena za činnost povinně vykupujícího a ceny spojené se zárukami původu. V listopadu 2022 byla vydána cenová rozhodnutí č. 13 a 14 ze dne 14.11.2022, kterými se stanovují ceny za související službu v elektroenergetice.

Finance pro krytí nákladů na chod sítí a související služby jsou získávány především prostřednictvím regulovaných cen účtovaných zákazníkům. ERÚ v souladu s energetickým zákonem stanovuje každoročně cenu za související službu v elektroenergetice, složenou z ceny za zajišťování přenosu nebo distribuce elektřiny, ceny za systémové služby, složky ceny na podporu elektřiny z POZE a ceny za činnosti operátora trhu. Výši těchto cen zásadně ovlivňuje především investiční aktivita provozovatelů soustav, cena silové elektřiny pro krytí ztrát v soustavách, cena služeb výkonové rovnováhy, hodnota celkového odběru elektřiny a výše prostředků ze státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na úhradu podpory elektřiny z POZE. Pro rok 2023 byla z důvodu mimořádné tržní situace ze státního rozpočtu alokována dotace i na úhradu části nákladů na silovou elektřinu pro krytí ztrát v soustavách a na úhradu části nákladů na zajištění systémových služeb.

Cena zajišťování přenosu elektřiny se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy, jež pro rok 2023 meziročně vzrostla o 1,46 % (to vyvolal jednak dopad investic provozovatele přenosové soustavy a zároveň mírný pokles hodnoty rezervované kapacity), a z ceny za použití sítí přenosové soustavy, která meziročně vzrostla o 37,6 % (růst způsobil kladný korekční faktor za rok 2021, který navyšuje konečnou cenu). Výrazný nárůst ceny silové elektřiny pro krytí ztrát v přenosové soustavě je kompenzován z prostředků státního rozpočtu.

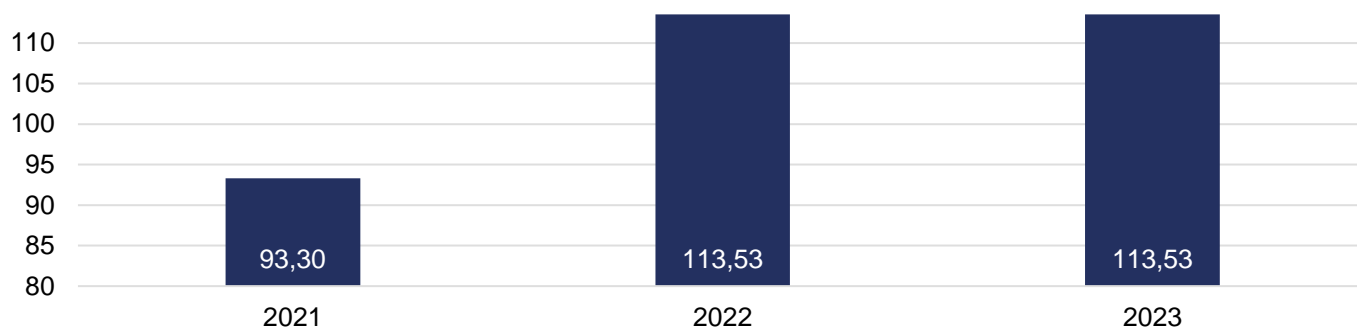
Graf 3 Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy

Zdroj: ERÚ

Cena za systémové služby pro rok 2023 zůstala zachována ve výši ceny pro rok 2022. Výrazný nárůst nákladů na služby výkonové rovnováhy je kompenzován z prostředků státního rozpočtu.

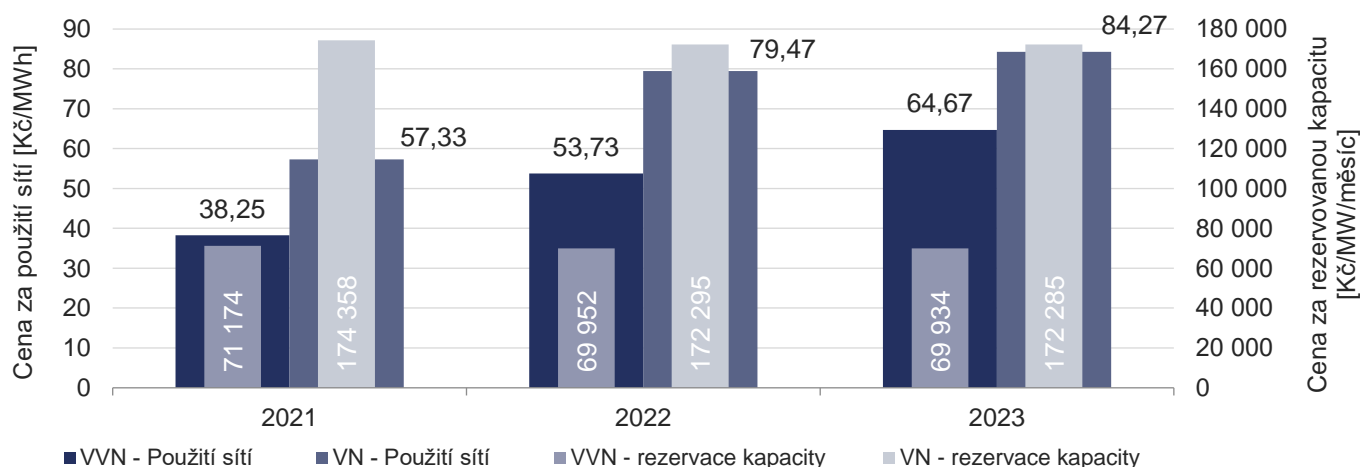
Graf 4 Vývoj ceny za systémové služby [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladinách VVN a VN se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy, ta pro rok 2023 meziročně klesla na hladině VVN o 0,03 % a na hladině VN o 0,01 %, a z ceny za použití sítí distribuční soustavy, která i po započtení kompenzace z prostředků státního rozpočtu meziročně vzrostla na hladině VVN o 20,36 % a na hladině VN o 6,04 %. Nárůst ceny za použití sítí distribuční soustavy je způsoben zejména nárůstem ceny za použití sítí přenosové soustavy, který se do ceny za použití sítí promítá.

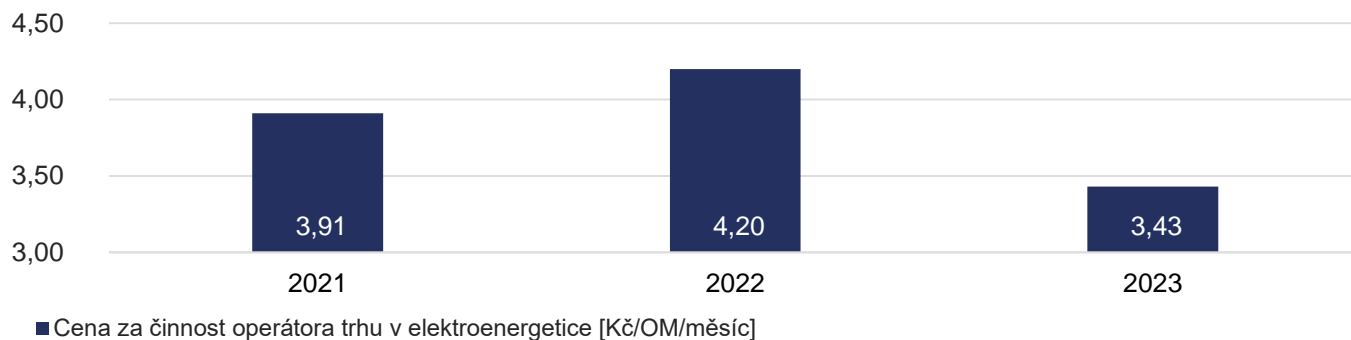
Graf 5 Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN (ceny po započtení kompenzace z prostředků státního rozpočtu)

Zdroj: ERÚ

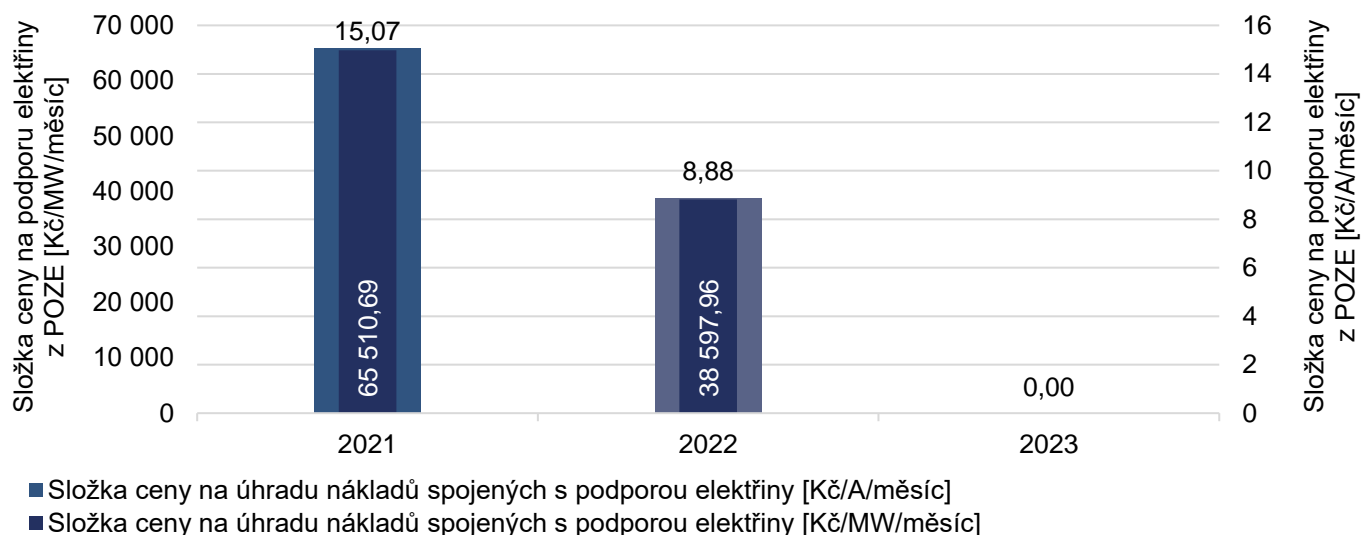
Na hladině NN (zákaznické kategorie domácnosti a malooběru podnikatelů) jsou regulované ceny stanoveny složitějším způsobem pro větší množství distribučních sazeb. Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN se skládá z ceny za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe před elektroměrem a z ceny za distribuované množství elektřiny. Meziroční změny u jednotlivých cen zajišťování distribuce elektřiny pro rok 2023 na hladině NN se liší podle sjednané distribuční sazby a pro účely meziročního srovnání je tedy nutné používat průměrné hodnoty. V průměru vzrostla cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN meziročně o 1,12 %. I zákazníkům připojeným na hladině NN byl dopad nárůstu ceny silové elektřiny pro krytí ztrát v distribučních soustavách kompenzován z prostředků státního rozpočtu.

Cena za činnost operátora trhu v elektroenergetice pro rok 2023 meziročně poklesla o 18,33 % na 3,43 Kč/OM/měsíc, a to hlavně díky korekčním faktorům.

Graf 6 Vývoj ceny za činnost operátora trhu [Kč/OM/měsíc]

Zdroj: ERÚ

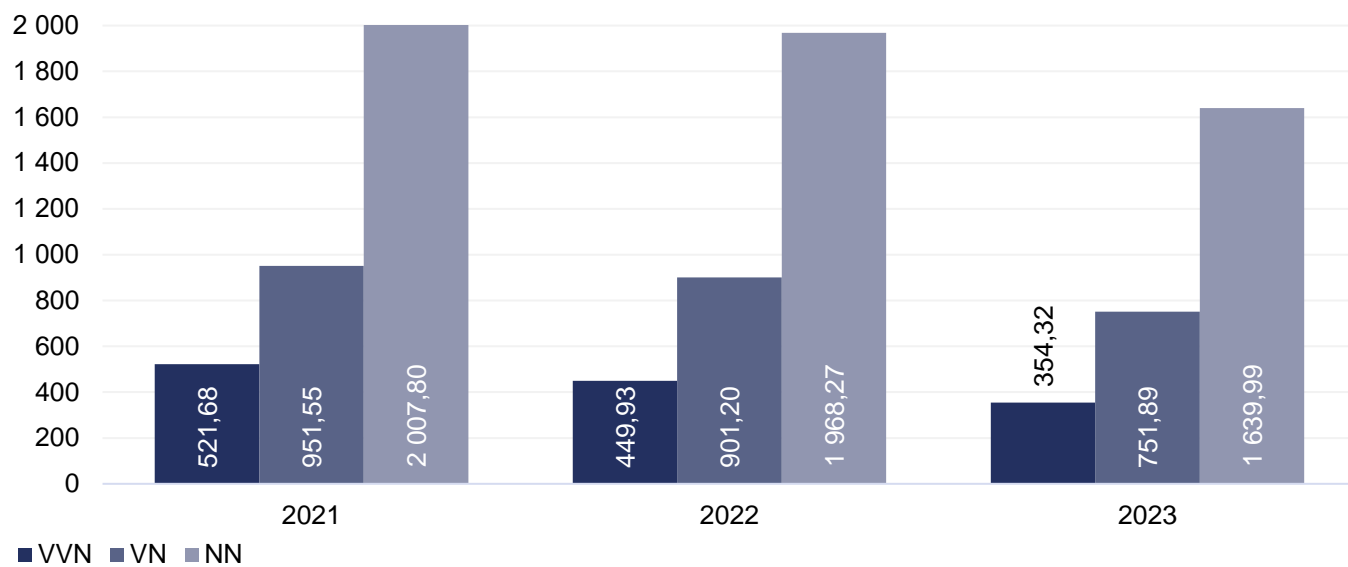
Složka ceny na podporu elektřiny z POZE pro rok 2023 byla stanovena jako nulová v souvislosti s plným pokrytím nákladů na podporu prostředky ze státního rozpočtu. Nulová složka ceny POZE však byla stanovena již pro poslední tři měsíce roku 2022 v souvislosti s nařízením vlády č. 212/2022 Sb., o navýšení prostředků státního rozpočtu podle § 28 odst. 3 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zPOZE). S účinností od 1. října 2022 došlo v této souvislosti k vydání příslušného změnového cenového rozhodnutí.

Graf 7 Vývoj ceny na podporu elektřiny z POZE

Zdroj: ERÚ, pro rok 2022 je uvedena průměrná hodnota

Celkové průměrné regulované ceny elektřiny na jednotlivých napěťových hladinách meziročně významně klesly, na hladině VVN o 21,25 %, na hladině VN o 16,57 % a na hladině NN o 16,68 %.

Graf 8 Vývoj průměrných celkových regulovaných cen na jednotlivých napěťových hladinách [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

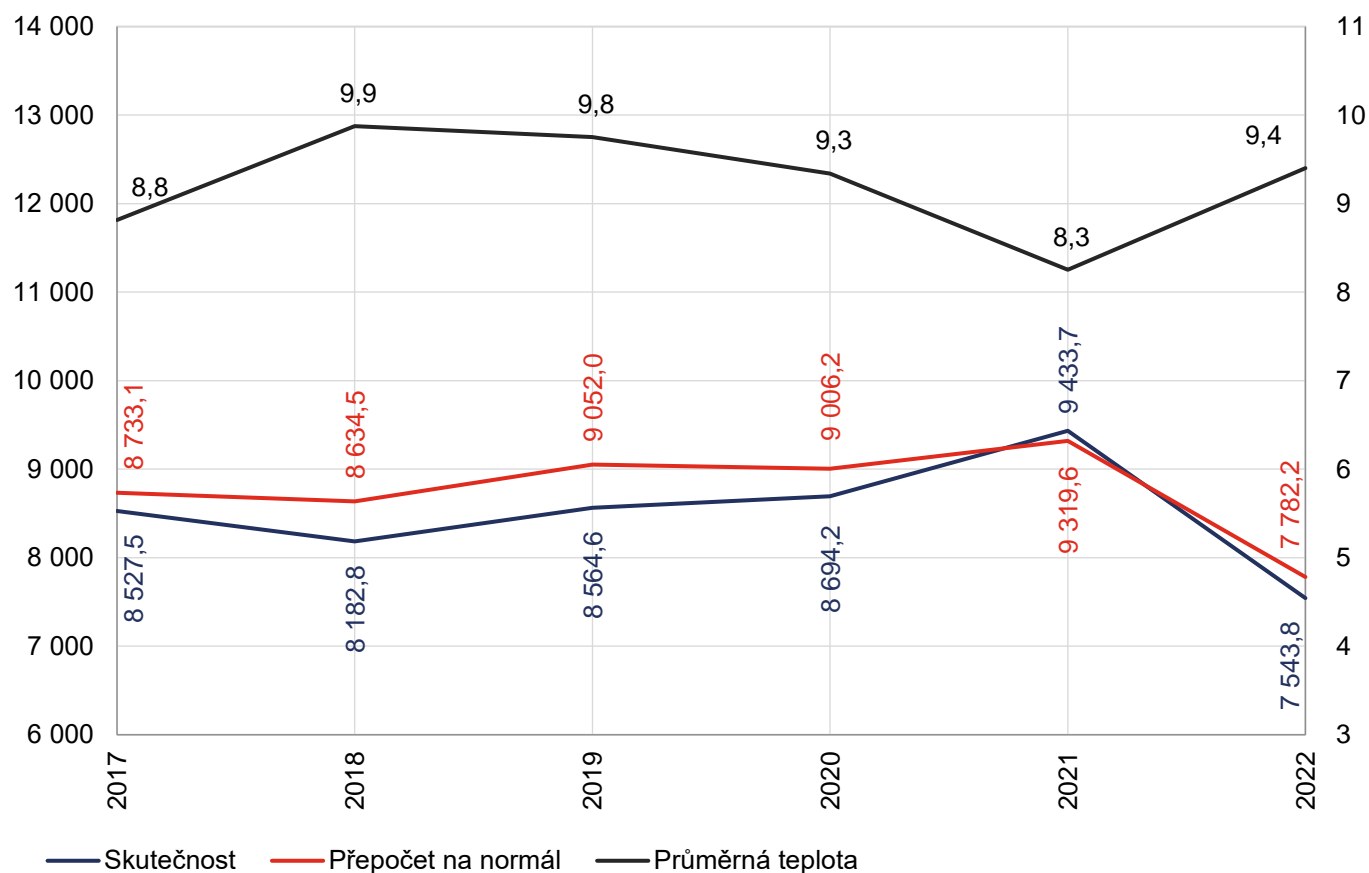
6 PLYNÁRENSTVÍ

Celková roční spotřeba zemního plynu v ČR dosáhla hodnoty 7 544 mil. m³, tj. 81 547 GWh (průměrná hodnota spalného tepla dosahovala v ČR 10,81 kWh/m³, tj. 38,92 MJ/m³). Proti roku 2021 došlo ke snížení skutečné spotřeby o 20 %. Po desetiletí drobného růstu spotřeby tak v roce 2022 spotřeba klesla a byla nejnižší za posledních osm let.

Invaze Ruska do Ukrajiny donutila ČR společně se všemi zeměmi EU koordinovat opatření na snížení spotřeby zemního plynu. V létě roku 2022 přijala Rada EU nařízení, jehož cílem bylo snížit poptávku po plynu o 15 %. Řada úsporných opatření a přechody zákazníků na jiné zdroje energie za podpory teplejšího průběhu počasí v zimních měsících roku 2022 způsobila meziroční úsporu spotřeby o 20 %, což představuje téměř 1,9 mld. m³ (19,2 TWh) zemního plynu. Na spotřebu zemního plynu v ČR má silný vliv průběh dosažených atmosférických teplot, které byly téměř po celé desetileté období nad dlouhodobým teplotním normálem (8,5 °C) s výjimkou roku 2021, kdy klesla teplota o několik desetín pod tuto hranici. Změna průměrné roční teploty o 1 °C představuje současné rozdílové množství plynu cca 300 mil. m³ (3 240 GWh).

Průměrná roční teplota roku 2022 byla 9,4 °C s odchylkou 0,9 °C od dlouhodobého teplotního normálu a 1,2 °C od roku 2021. Podíl spotřeby v topném období představoval cca 68 % souhrnné roční spotřeby. Nejnižší měsíční spotřeba byla naměřena v červenci (289 mil. m³, tj. 3 139 GWh) a naopak nejvyšší v lednu (1 134 mil. m³, tj. 12 119 GWh). Pokles ve spotřebě proti stejnému období roku 2021 byl zaznamenán ve všech měsících hodnoceného roku, nejvýrazněji v květnu (33,3 %). Přepočtem na podmínky dlouhodobého teplotního normálu za pomoci teplotních gradientů dosáhla spotřeba zemního plynu v roce 2022 hodnoty 7 782 mil. m³, tj. 84 120 GWh s meziročním poklesem 16,5 %.

Graf 9 Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR [mil. m³] s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu [°C]

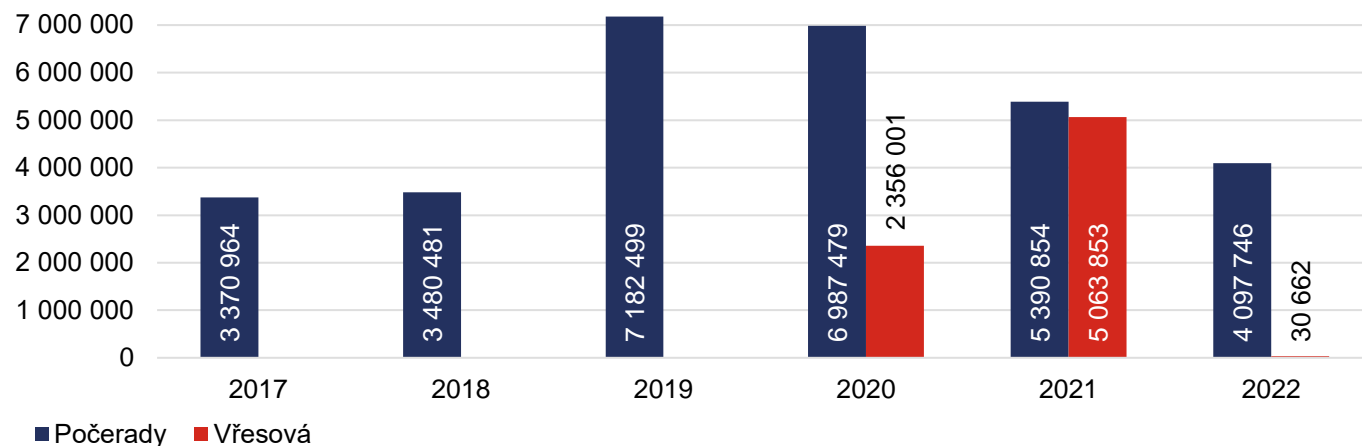

Zdroj: ERÚ

V důsledku energetické krize významně klesl podíl paroplynových elektráren na celkové spotřebě plynu. Elektrárna Počerady spotřebovala na výrobu elektrické energie v roce 2022 celkem 4 098 GWh plynu, což

představuje meziroční pokles o 24 %. Další významná paroplynová elektrárna Vřesová, která ještě v roce 2021 spotřebovala 5 064 GWh zemního plynu, v roce 2022 přešla na alternativní paliva a její spotřeba zemního plynu klesla pouze na 31 GWh. Celkový meziroční pokles spotřeby plynu na výrobu elektrické energie byl u všech výrobců o více než 50 %.

Graf 10 Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu pro výrobu elektřiny [MWh]

Zdroj: ERÚ

6.1 Infrastruktura, regulace sítí, zásobníky a technické fungování

V roce 2022 došlo následkem invaze Ruska na Ukrajinu k zásadní změně toků zemního plynu v rámci EU. Odklon od dodávek plynu z Ruské federace znamenal využití severního přepravního koridoru z Norska a západního koridoru pro dodávky LNG z pobřeží Severního moře. Toky ruského plynu dříve proudící z plynovodu Nord Stream přes Baltské moře do Saska a následně ČR (přes bod Brandov) s tranzitem do jižní části Německa (Bavorska, přes bod Waidhaus), byly mimo jiné nahrazeny i dříve nemyslitelným tokem plynu z Bavorska do ČR (Waidhaus).

Ve spojitosti s následky uvedeného konfliktu, ale především v souvislosti s plněním dekarbonizačních cílů, se intenzivně pracovalo na pravidlech pro připojování nových alternativních zdrojů. Spolu s tím se řešily související otázky připravenosti plynárenské soustavy na přepravu a distribuci obnovitelných plynů včetně vodíku.

Dále se dokončovaly již dříve schválené projekty provozovatele české přepravní soustavy společnosti NET4GAS, s.r.o., a probíhaly přípravy na ty, které v rámci desetiletých plánů provozovatel přepravní soustavy předložil ERÚ ke schválení.

6.1.1 Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v ČR 2023–2032

ERÚ v roce 2022 posuzoval předložený Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v ČR na období 2023–2032 (plán). V plánu jsou specifikovány části přepravní soustavy, které je třeba v následujících deseti letech vybudovat či rozšířit, a dále jsou v něm podrobně vymezeny veškeré investice do přepravní soustavy, o jejichž realizaci žadatel rozhodl, a nové investice, které je třeba realizovat v následujících třech letech, včetně termínů realizací.

6.1.1.1 Plynovod Moravia

Vzhledem k nedostatečnosti přepravních kapacit na severní Moravu je nezbytnou součástí posledních edic plánu Projekt Moravia s dvěma podetapami nazvanými Moravia Capacity Extension, který má za cíl posílit výstupní kapacity přepravní soustavy pro střední a severní Moravu (Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký a Moravskoslezský kraj).

V roce 2022 byla dokončena 1. etapa projektu Moravia Capacity Extension, a to v úseku Tvrdonice-Bezměrov (85 km). Následovat by měla 2. etapa v úseku Bezměrov-Libhošť (72 km) s předpokládaným rokem zprovoznění 2026.

6.1.1.2 Nově zařazené projekty

Mezinárodní projekty

Mezi nově zahrnuté mezinárodní projekty plánované na polské hranici lze zařadit projekt Polsko-českého propojení (TRA-N-140) a projekt Česko-polského obousměrného propojení, také nesprávně nazývaný jako STORK II (TRA-N-1009).

Projekt Polsko-českého propojení (projekt na stávajícím hraničním bodě Český Těšín), který vznikl na základě tržní poptávky realizované již v roce 2021. V souladu s postupy NC CAM proběhla v roce 2022 veřejná konzultace k záměru provozovatele přepravní soustavy. Společně s tím bylo navrženo i alternativní technické řešení (varianta 2, hraniční bod Hať) s větší technickou kapacitou, obousměrným tokem a případnou rychlejší realizací, nežli varianta 1 na hraničním bodě Český Těšín. Obě varianty projektu byly projektovány včetně možné budoucí přepravy vodíku.

Varianta 2 projektu Polsko-českého propojení byla totožná s dalším nově zařazeným projektem Česko-polského obousměrného propojení. Oba projekty se lišily zaměřením – projekt Polsko-českého propojení měl za cíl realizaci obousměrného toku na základě poptávky trhu, projekt Česko-polského obousměrného propojení měl za cíl zabezpečení diverzifikace dodávek a bezpečnost dodávek plynu pro ČR. Navržený projekt představoval okamžitou reakci na probíhající invazi Ruska do Ukrajiny a zvyšující se riziko přerušování dodávky plynu a byl podpořen a projednáván na úrovni provozovatele přepravní soustavy, vlády ČR a MPO za odborné asistence ERÚ. V praktické rovině se jedná o realizaci projektu Moravia Capacity Extension v jeho 2. etapě společné s přeshraničním plynovodem do Polska.

Domácí projekty

Mezi další zásadní změny oproti předešlému desetiletému plánu lze v rámci vnitrostátní přepravní infrastruktury zařadit mimo jiné projekty ke zvýšení vstupní kapacity do domácí zóny, a to projekty DZ-3-011 k navýšení kapacity vnitrostátní přepravní soustavy, projekt DZ-3-010 k navýšení připojení distribuční soustavy a projekt DZ-3-012 také k navýšení připojení distribuční soustavy, který byl zahájen během přípravy plánu rozvoje 2023–2032 a dokončen v červenci 2022.

6.1.1.3 Průběh schvalovacího procesu

Plán předložený provozovatelem přepravní soustavy k posouzení ERÚ již zohledňoval technickohospodářské připomínky vznesené v rámci veřejné konzultace organizované provozovatelem přepravní soustavy. ERÚ v tomto ohledu tedy zkoumal zejména obsah plánu z hlediska požadavků národní i evropské legislativy a dále z pohledu přínosu pro kontinuální rozvoj trhu s plynem v ČR, zajištění potřeb spotřebitelů plynu v ČR, a také z pohledu celkových dopadů na konečné spotřebitele.

Navzdory skutečnosti, že ERÚ neměl z věcného hlediska výhrady, byl v rámci svého rozhodnutí nucen zamítnout obsah plánu zaměřený na zamýšlenou realizaci projektu vodíkové infrastruktury, tzv. Středoevropský vodíkový koridor. Cílem projektu bylo vytvořit koridor pro přepravu vodíku z Ukrajiny přes Slovensko a ČR do Německa.

Prvotní úskalí tohoto projektu lze spatřit již v samotné legislativní interpretaci pojmu plyn. Předmětem desetiletého plánu mají být rovněž pouze projekty, které souvisejí s vybudováním či rozšířením přepravní soustavy, prostřednictvím které dochází k přepravě plynu. Jelikož se v případě přepravy vodíku nejedná o plyn, jehož režim by spadal pod přepravu plynu prostřednictvím přepravní soustavy podle energetického zákona, je zjevné, že také projekt, jehož cílem je vybudovat vodíkovou infrastrukturu, není projektem, o kterém by byl ERÚ kompetentní rozhodovat v rámci schvalovacího procesu ve věci desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy.

Plán byl v kontextu výše uvedených úprav schválen 29.12.2022.

6.1.2 Implementace síťových kodexů a rámcových pokynů

6.1.2.1 NC BAL – balancing

ERÚ pokračoval ve vyhodnocování účinnosti fungování modelu vyrovnávání plynu v soustavě (tzv. balancing), který je účinný od 1. července 2016, resp. od 1. ledna 2019, kdy došlo k první výraznější úpravě nastavených procesů tak, aby model odrážel potřeby trhu s plynem a požadavek na minimalizaci nákladů provozovatele přepravní soustavy s ohledem na dopady do regulovaných cen.

Na základě tohoto vyhodnocení ERÚ připravil novelu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem. Novela přinesla změnu v návaznosti na legislativní úpravu vyhlášky zabývající se stavem nouze v plynárenství, která reflektuje možnost provozovatele přepravní soustavy oznámit operátorovi trhu zahájení obchodního vyrovnávání odchylek při předcházení stavu nouze v plynárenské soustavě (více k vyhlášce v kapitole 11.1.1.6).

6.1.2.2 CMP

Postupy a termíny, které jsou nezbytné pro řádnou implementaci NC CAM a CMP pravidel, jsou uvedeny ve vyhlášce o Pravidlech trhu s plynem. ERÚ kontinuálně provádí přezkum účinnosti regulace s cílem zajistit, aby nastavená pravidla odpovídala vývoji na trhu s plynem v ČR i v mezinárodním kontextu.

Podle pravidel CMP provozovatel přepravní soustavy informuje ERÚ a dotčený subjekt zúčtování nebo zahraničního účastníka o nevyužívané rezervované přepravní kapacitě po skončení sledovaného období.

V roce 2022 zesílila potřeba řešit otázku odebírání nevyužívaných kapacit obchodníkům s plynem, kteří svou nasmlouvanou kapacitu z důvodu invaze Ruska do Ukrajiny nevyužívali. Legislativní zhodnocení situace nicméně ukázalo, že v ČR, podobně tomu bylo i v sousedních členských státech, nelze jednoduchým opatřením takovou kapacitu uživateli zabavit v dlouhodobém horizontu, protože využívá mechanismu CMP a kapacitu přenechává dalším uživatelům (ačkoliv na denní nebo měsíční bázi, která není obchodně atraktivní). Podle předběžné zprávy ACER o přetížení v plynárenských soustavách stoupá na hraničních bodech ČR meziročně využití mechanismu přenechání smluvní kapacity (surrender of contracted capacity). V roce 2022 to bylo více než 600 GWh/d.

6.1.2.3 NC TAR

Odůvodněné Rozhodnutí podle NC TAR (čl. 27 odst. 4) je zveřejněno v částce č. 3/2019 Energetického regulačního věstníku. Na základě tohoto Rozhodnutí byly pro rok 2022 stanoveny příslušné ceny za službu přepravy plynu a byly zveřejněny v cenových rozhodnutích ERÚ.

V souladu s NC TAR (čl. 28) ERÚ každoročně konzultuje slevy, multiplikátory a sezónní faktory. Výsledek této konzultace poté promítá do znění cenového rozhodnutí.

V souladu s NC TAR (čl. 29) zveřejnil ERÚ vyvolávací ceny standardních kapacitních produktů pro pevnou a přerušitelnou kapacitu a multiplikátory uplatňované na vyvolávací ceny jiných než standardních ročních kapacitních produktů formou vydání cenového rozhodnutí ERÚ č. 3/2021 ze dne 27.05.2021. Dne 01.12.2021 zveřejnil ERÚ na svém webu informace požadované NC TAR (čl. 30). Informace požadované NC TAR (čl. 29 a 30) má ERÚ povinnost zveřejňovat každý rok.

6.1.2.4 NC CAM a NC INT

Česko-rakouské propojení

Na základě rozhodnutí příslušných národních regulátorů schvalujících projekt přírůstkové kapacity oba provozovatelé přepravních soustav nabídli dvě společné úrovně koordinované přírůstkové kapacity na hraničním bodě Reintal v rámci roční aukce přírůstkové kapacity na hranici mezi ČR a rakouskou obchodní zónou Východ, která se uskutečnila 04.07.2022 v souladu s NC CAM. Žádný účastník trhu však neprojevil zájem o nabídnutou kapacitu ani v jedné z nabídkových úrovní. S ohledem na postupy NC CAM proto skončil ekonomický test se záporným výsledkem na obou stranách česko-rakouské hranice.

Podle NC CAM [čl. 22(3)] platí, že pokud žádná úroveň nabídky nevyústí v kladný výsledek ekonomického testu, příslušný proces přírůstkové kapacity je ukončen.

Polsko-české propojení MDAR 2021

V roce 2021 provozovatel přepravní soustavy na základě tržní poptávky zahájil práce na projektu Polsko-českého propojení. V souladu s NC CAM (čl. 26) provozovatelé přepravních soustav ČR a Polska nabídli uživatelům soustav možnost nezávazně indikovat poptávku s cílem kvantifikovat potenciální poptávku po přírůstkové kapacitě. Na základě navazujících postupů NC CAM proběhla v roce 2022 veřejná konzultace k záměru provozovatele přepravní soustavy a bylo zvažováno alternativní technické řešení. Obě varianty projektu byly navíc projektovány i pro možnou budoucí přepravu vodíku. Na podzim roku 2022 měli provozovatelé přepravních soustav NET4GAS, s.r.o., a GAZ-SYSTEM S.A. dotčeným regulačním úřadům předložit společnou žádost o schválení návrhu projektu přírůstkové kapacity.

V souvislosti s právní nejistotou, která vyvstala ohledně postupu podle NC CAM ve věci rozsudku Tribunálu Soudního dvora EU ve spojených věcech T 684/19 a T 704/19 bylo na základě sdělení obou dotčených provozovatelů přepravních soustav rozhodnuto, že dotčené regulační autority požádají ACER o doporučení ohledně dalšího postupu. Ve stručnosti bylo možné situaci interpretovat tak, že Tribunál Soudního dvora EU totiž rozhodl, že EK nebyla zmocněna na základě nařízení č. 715/2009 (čl. 6 odst. 11 první pododstavec) přijmout ustanovení upravující proces týkající se přírůstkových kapacit uvedený v kapitole V NC CAM, a prohlásil kapitolu za nepoužitelnou.

Do konce roku 2022 nebyla věc vyřešena.

6.1.3 Mezinárodní pomoc v krizových situacích v plynárenství

V oblasti zajištění bezpečnosti dodávek plynu v loňském roce dramaticky vzrostla role institutu mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství (tzv. solidarita). Řádná novela Pravidel trhu s plynem reagovala na novelu energetického zákona (č. 382/2021 Sb.) za účelem úpravy a konkretizace postupů při poskytování mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství a adaptuje právní řád ČR na přímo použitelný předpis EU, kterým je nařízení (EU) 2017/1938. Úprava vyhlášky směřovala v mezích jejího stávajícího zmocnění k dílčímu doplnění, jež procesně doplňovalo vyhlášku o stavu nouze v plynárenství (č. 344/2012 Sb.), která je stěžejní pro institut solidarity.

Úpravy realizované ve vyhlášce o Pravidlech trhu s plynem využívají a doplňují postupy a pravidla stávajícího právního rámce v otázce nominací a renominací, a to jak při přijímání solidární pomoci z členských států, tak při poskytování solidární pomoci členskými státy. Přeprava plynu do/z ČR v rámci mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství představuje dílčí aspekt speciálního rámce pro zajištění plynu chráněným zákazníkům při stavu nouze v plynárenství v ČR nebo jiném členském státě.

Na základě této úpravy došlo ke stanovení postupů pro jednotlivé entity při zajištění nákupu, resp. prodeje plynu ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) prostřednictvím operátora trhu z/do členského státu a jeho alokace v (ne)prospěch subjektů zúčtování plynu v ČR.

6.1.4 Zásobníky plynu – regulovaný a neregulovaný přístup k zásobníkům plynu

V plynárenské infrastruktuře ČR mají zásobníky plynu nezastupitelnou úlohu spočívající ve vyrovnávání sezónních rozdílů ve spotřebě plynu, čímž přispívají ke zvyšování bezpečnosti a plynulosti dodávek. Zásobníky plynu také umožňují dodavatelům plynu flexibilně reagovat na neočekávané zvýšení spotřeby plynu zejména v chladných měsících roku, a tím pomáhají velkoobchodnímu trhu.

Provozovatelé zásobníků plynu RWE Gas Storage CZ, s.r.o., MND Energy Storage a.s. a Moravia Gas Storage a.s. v roce 2022 vyhlásili celkem 63 aukcí na skladovací kapacitu.

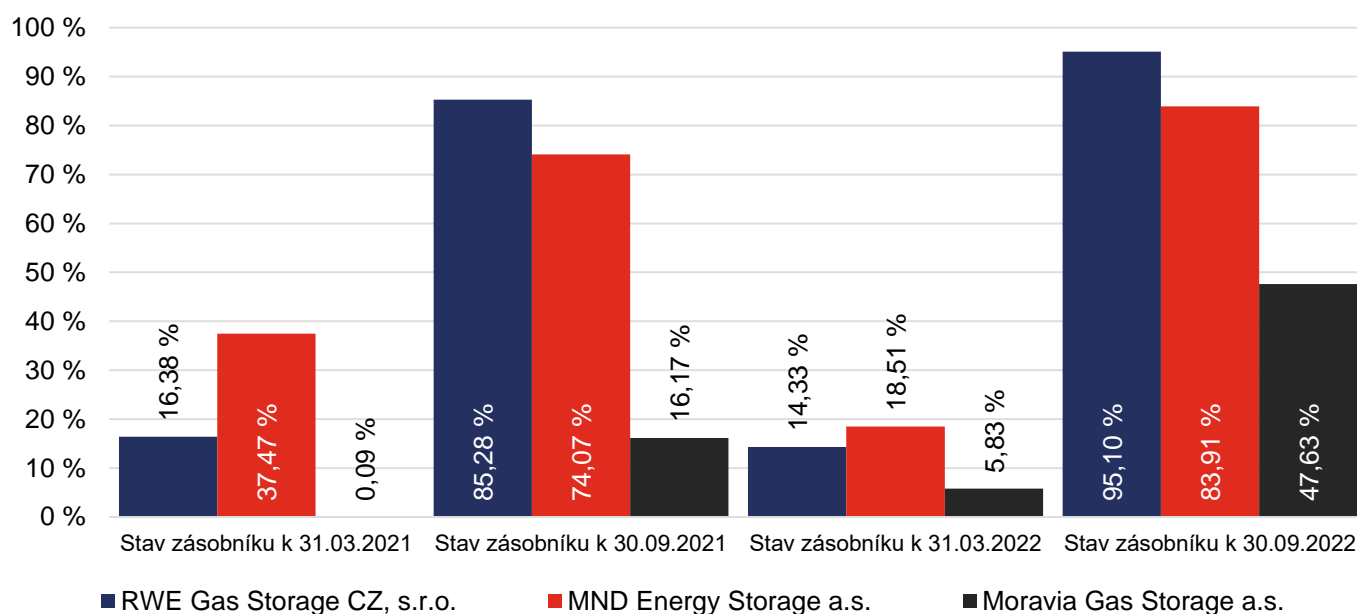
Zásadním sledovaným ukazatelem je míra naplněnosti zásobníků před začátkem topné sezóny a na konci skladovacího roku, včetně milníků definovaných nadřazenou legislativou. V případě nízké naplněnosti (což nastává zejména na konci skladovacího roku) nejsou z technologických důvodů zásobníky schopny nabídnout plný těžební výkon, plně reagovat na teplotní výkyvy, a dodat tak na trh dostatečné množství plynu. Naplněnost zásobníků v březnu 2022 byla necelých 14 %. Po zavedení nepřeborného množství opatření na evropské i národní úrovni byly ke dni 01.10.2022, který je považován za počátek topné sezóny a kdy podle zvyklostí začíná těžba plynu ze zásobníků, naplněny zásobníky plynu přibližně na 88 %.

Jedním z opatření byla v rámci mimořádné novelizace Pravidel trhu s plynem v návaznosti na úpravy energetického zákona aplikace principu UIOLI (mechanismus ztráty v případě nevyužití rezervované skladovací kapacity) a stanovení pravidel aukce na rezervaci nevyužitých skladovacích kapacit. Pravidlo bylo rozšířeno i na přepravní kapacitu rezervovanou pro účely vtlačení nebo těžbu plynu ze zásobníku plynu. ERÚ ve vyhlášce stanovil pravidla aukce, kterou provozovatel zásobníku plynu uspořádá v návaznosti na „odebrání“ nevyužitých skladovacích kapacit.

Rychlá implementace postupů do národní právní úpravy a samotná aplikace již zmíněného principu UIOLI v ČR, přispěla k zajištění naplnění zásobníků plynu. ČR podobně jako i jiné členské státy byla zatížena skutečností, že v jednom ze zásobníků měla značnou kapacitu dlouhodobě rezervovanou společností Gazprom, která ji svým nevyužíváním blokovala a tento zásobník tak byl během zimy 2021/2022 i v polovině roku 2022 téměř prázdný. Díky efektivnímu řešení na všech úrovních (UIOLI, aukce na nevyužitou skladovací kapacitu, nebo opatření MPO na aukce na zajištění uskladnění plynu a omezení dispozice uskladněným plynem) tak byla naplněnost zásobníků již před začátkem zimy 2022/2023 rekordní a činila téměř 100 %.

Následující graf zobrazuje porovnání objemu plynu v zásobnících plynu po těžební sezóně (březen) a před těžební sezónou (září).

Graf 11 Naplněnost zásobníků – porovnání let 2021 a 2022

Zdroj: www.rwe-gasstorage.cz, www.moravia-gs.cz, www.gasstorage.cz.

Pozn.: Hodnoty vyjadřují poměr množství plynu v zásobníku k jeho technické kapacitě.

Provozovatelé zásobníků plynu uplatňují Program rovného zacházení, jehož účelem je zajistit rovné a nediskriminační postavení všech účastníků trhu s plynem, kteří využívají či chtějí využívat služeb jednotlivých společností. Přístup k zásobníkům plynu je založen na principu sjednávaného přístupu třetích stran. Cena za uskladňování plynu není ze strany ERÚ regulována, je tvořena tržně na základě výsledků aukcí, ve kterých je nabízena volná skladovací kapacita v rámci různých produktů (balíčků). ERÚ legislativně stanovuje náležitosti, tj. minimální rámec podmínek, které musí být zájemcům o skladovací kapacitu známy předtím, než je skladovací kapacita prostřednictvím aukčního mechanismu nabízena.

Podmínky každé aukce včetně vyvolávací ceny jsou plně v kompetenci provozovatele zásobníku plynu a jsou včetně následných výsledků zveřejňovány na jím provozovaných webových stránkách. Trh se skladovací kapacitou tak patří k nejtransparentnějším v EU. ERÚ kontinuálně tyto podmínky monitoruje a vyhodnocuje. V roce 2022 nedošlo k žádnému diskriminačnímu jednání vůči účastníkům trhu s plynem.

6.1.5 Bezpečnostní standard dodávky plynu

V rámci svých kompetencí ERÚ sleduje a vyhodnocuje plnění bezpečnostního standardu dodávky plynu v ČR (BSD). V měsíčních zprávách ERÚ kromě jiného sleduje naplnění jednoho z jeho hlavních úkolů, kterým je identifikace všech faktorů, které by mohly tvořit překážku v zajištění bezpečných a spolehlivých dodávek plynu konečným zákazníkům v ČR. Na základě platné právní úpravy zasílají pravidelně před zimní sezónou všichni obchodníci s plynem podklady a informace týkající se povinnosti zajistit BSD. Ze všech licencovaných subjektů zajišťovalo BSD k 31.12.2022 celkem 122 obchodníků s plynem, a to pro svoji činnost nebo pro jiného obchodníka s plynem.

BSD byl sjednán v roce 2022 na měsíce leden až březen a říjen až prosinec. Podle zaslanych informací z měsíčních výkazů byl BSD po celé topné období zajištěn, a to včetně minimálně 30 % uskladněného plynu v zásobnících plynu na území EU. Většina obchodníků s plynem využívala potvrzení o zajištění BSD jiným účastníkem trhu s plynem. V praxi to znamená, že jeden obchodník zajišťuje BSD včetně 30 % uskladněného plynu pro několik dalších obchodníků. Na základě podrobné analýzy jednotlivých zásobníků plynu se využívání zásobníků pro skladování plynu navzdory různým indiciím stále nemění a jsou využívány tradičním způsobem (letní vtláčení a zimní těžba). Vtláčení v létě je však ve srovnání s minulostí méně rovnoměrné a závisí na vývoji cen plynu na burzách. Celková naplněnost zásobníků plynu v ČR před zimní sezónou činila cca 3,4 mld. m³ plynu, tj. 36,8 TWh, což představuje v současnosti více než 45 % roční spotřeby plynu v ČR a 66 % spotřeby plynu ČR v topné sezóně. Společnosti v rámci BSD zajišťují dostatečné dodávky plynu zákazníkům pro případ mimořádně vzniklých situací.

BSD byl sjednán k 01.12.2022 podle údajů obchodníků s plynem a výrobců plynu pro následující případy zajištění:

- pro případ mimořádných teplotních hodnot v průběhu sedmidenního období poptávkových špiček ve výši 398 967 MWh,
- pro případ výjimečně vysoké poptávky po plynu v délce nejméně 30 dnů ve výši 9 786 871 MWh,
- pro případ narušení jediné největší plynárenské infrastruktury v trvání nejméně 30 dnů ve výši 7 644 555 MWh.

6.2 Cenová regulace – síťové tarify a LNG tarify pro připojení a přístup

V průběhu roku 2022 byla vydána dvě změnová cenová rozhodnutí, kterými bylo aktualizováno v té době účinné cenové rozhodnutí pro rok 2022, a dvě cenová rozhodnutí, v nichž jsou uvedeny regulované ceny a podmínky jejich uplatnění pro rok 2023.

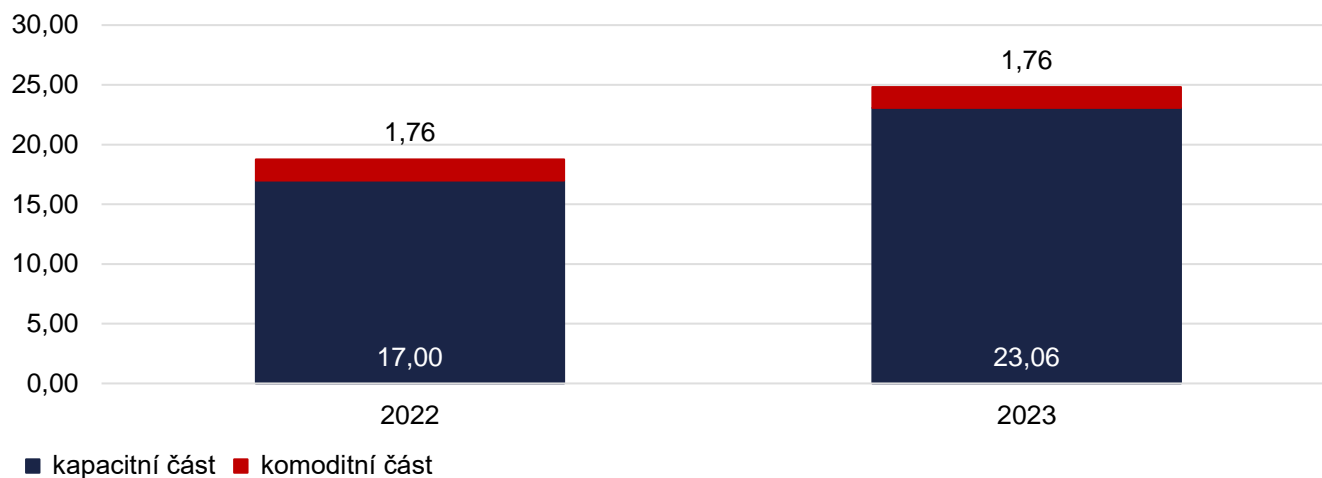
Cenové rozhodnutí pro rok 2022 bylo aktualizováno změnovým cenovým rozhodnutím č. 2/2022 ze dne 10.05.2022, kterým se zavedla 100% sleva na ceny za rezervovanou přepravní kapacitu do a ze zásobníků plynu. Stanovení této slevy souviselo s podporou vtláčení plynu do zásobníků plynu a také se zvýšením bezpečnosti dodávek plynu pro zimní období 2022/2023. Následovalo cenové rozhodnutí č. 3/2022 ze dne 30.05.2022 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, které stanovilo ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění pro rok 2023. V srpnu 2022 bylo vydáno další změnové cenové rozhodnutí č. 7/2022 ze dne 09.08.2022, které reagovalo na novou povinnost ERÚ danou novelou energetického zákona, a to stanovit závazný postup pro tvorbu ceny DPI v plynárenství. Posledním cenovým rozhodnutím vydaným v roce 2022 bylo cenové rozhodnutí č. 12/2022 ze dne 14.11.2022 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, kde jsou uvedeny všechny regulované ceny pro rok 2023 s výjimkou ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění.

V souladu s evropskou legislativou a s rozhodnutím podle NC TAR (čl. 27 odst. 4) byly ceny za přepravu plynu na jednotlivých vstupních a výstupních bodech přepravní soustavy stanoveny na základě metodiky referenčních cen podle vzdálenosti, vážených podle kapacity (CWD). Stanovené výnosy provozovatele přepravní soustavy jsou podle předpokládané rezervované přepravní kapacity rozděleny na jednotlivé vstupní a výstupní body přepravní soustavy, a takto jsou zahrnuty do výpočtu regulovaných cen přepravy plynu.

Upravené povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy pro rok 2023 meziročně vzrostly o necelá 4 %. S ohledem na plánovaný vývoj spotřeby stoupla průměrná výše ceny služby přepravy plynu do domácího bodu z 18,76 Kč/MWh v roce 2022 na 24,82 Kč/MWh pro rok 2023, tedy o 32,30 %. Tato cena je integrována do regulovaných cen služby distribuční soustavy a tvoří asi 1 % z celkové ceny za službu

dodávky plynu. Nárůst této ceny ovlivnilo také zavedení 100% slevy na cenu za rezervovanou přepravní kapacitu do/ze zásobníků plynu.

Graf 12 Meziroční porovnání průměrné ceny služby přepravy plynu [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Ceny služby přepravy plynu jsou stanoveny jako dvousložkové, skládají se z fixní a variabilní části. Fixní složka zahrnuje platbu za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu na příslušném vstupním nebo výstupním bodě přepravní soustavy. Variabilní část ceny pokrývá náklady provozovatele přepravní soustavy na skutečně přepravené množství plynu přes výstupní body přepravní soustavy.

Další regulovanou činností je služba distribuční soustavy. Stejně jako provozovateli přepravní soustavy jsou i provozovatelům distribučních soustav každoročně stanoveny upravené povolené výnosy, na jejichž základě jsou následně stanoveny regulované ceny za službu distribuční soustavy.

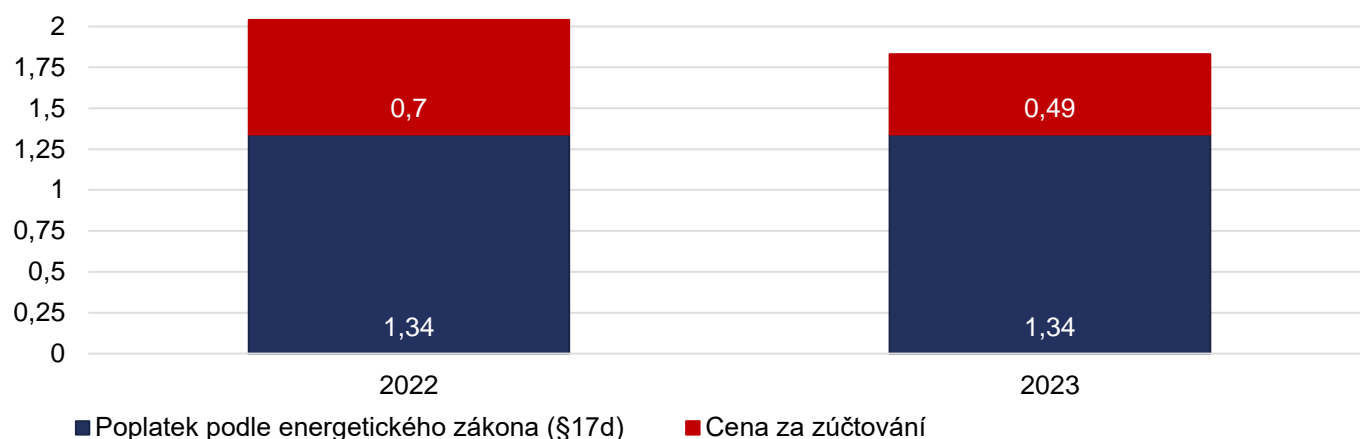
Celkové upravené povolené výnosy provozovatelů distribučních soustav připojených k přepravní soustavě se meziročně snížily o zhruba 10 %. Významný vliv na tomto snížení mělo zohlednění záporných korekčních faktorů minulých let, tedy rozdílu mezi skutečnými tržbami a povolenými výnosy, kdy v minulých letech bylo vybráno od zákazníků více prostředků, než stanovil ERÚ, a také kompenzace části nákladů pro krytí ztrát v distribučních soustavách z prostředků státního rozpočtu.

I přes snížení upravených povolených výnosů provozovatelů distribučních soustav došlo k nárůstu průměrné ceny služby distribuční soustavy zahrnující službu přepravy plynu do domácího bodu pro rok 2023 o 1,80 %. Nárůst této průměrné ceny je ovlivněn především výrazným snížením plánované spotřeby pro rok 2023 a také zvýšením ceny za přepravu plynu.

Cena za služby distribuční soustavy se stanovuje ve dvou formách. První formou je jednosložková cena, která je určena pro zákazníky se specifickým charakterem využití odběrného místa. Převážná část ročního odběru na takovém odběrném místě je spotřebována v několika dnech v průběhu roku. Druhou a nejvyužívanější formou ceny za služby distribuční soustavy je dvousložková cena, která se skládá z variabilní a stálé složky ceny, podobně jako je tomu u ceny služby přepravy plynu. U dvousložkové ceny je variabilní část ceny služby distribuční soustavy stanovena pevnou cenou za distribuovaný plyn v Kč/MWh. Stálou složku ceny pro zákazníky kategorie maloobchod domácnosti (MODOM) s ročním odběrem plynu do 63 MWh představuje stálý měsíční plat za přistavenou kapacitu. Jeho výše se odvíjí podle příslušného distribučního území a podle zařazení do odběrného pásma, které je určené přepočtenou roční spotřebou v odběrném místě. Zákazníci kategorie MODOM s ročním odběrem plynu nad 63 MWh hradí stálou složku ceny prostřednictvím pevné ceny za denní rezervovanou distribuční kapacitu. U kategorie zákazníků střední odběratel a velkoodběratel (VOSO) je tato složka ceny stanovena na základě výpočtu logaritmického vzorce v závislosti na denní rezervované distribuční kapacitě na dobu neurčitou. Zákazník ji hradí nejčastěji měsíčně jako pevnou cenu za denní rezervovanou kapacitu.

Další regulovanou cenou je cena za zúčtování hrazená operátorovi trhu, která byla pro rok 2023 stanovena ve výši 0,49 Kč/MWh. K této ceně je připočítáván poplatek na činnost ERÚ stanovený nařízením vlády č. 392/2015 Sb. ve výši 1,34 Kč/MWh.

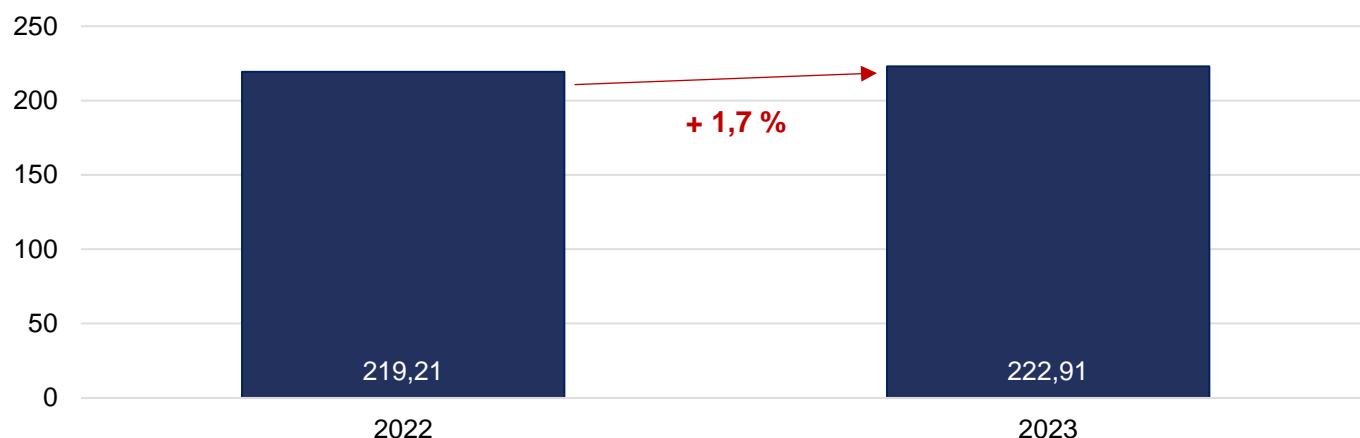
Graf 13 Meziroční porovnání ceny za zúčtování včetně poplatku na činnost ERÚ [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Průměrná celková regulovaná cena (cena služby distribuční soustavy včetně služby přepravy plynu a cena za zúčtování včetně poplatku na činnost ERÚ) se zvýší oproti roku 2022 o 1,7 %.

Graf 14 Meziroční porovnání průměrné regulované ceny za distribuci plynu (distribuce, přeprava, operátor trhu) [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Součástí ceny za zúčtování operátora trhu je i poplatek podle energetického zákona (§ 17d).

V ČR nebyly v roce 2022 ze strany ERÚ uplatňovány zvláštní tarify pro LNG.

Zájemci o připojení mají právo být připojeni, pokud je k dispozici potřebná kapacita a připojení negativně neovlivní bezpečný a spolehlivý provoz soustavy. Poplatek za samotné připojení není stanoven. V případě přepravní soustavy hradí žadatel určitý podíl nákladů spojených s jeho připojením. Výše podílu se určuje postupem uvedeným ve vyhlášce o podmínkách připojení k plynárenské soustavě (č. 488/2021 Sb.). V případě připojení odběrného plynového zařízení k distribuční soustavě hradí žadatel veškeré náklady vzniklé na jeho straně a zároveň oprávněné náklady provozovatele distribuční soustavy.

7 TEPLÁRENSTVÍ

Dodávka tepelné energie (teplo, chlad; dále také jako „teplo“) je plně regulovanou činností. Vzhledem k značné rozmanitosti a velkému počtu subjektů, na které se regulace vztahuje, je v teplárenství uplatňována regulace cen formou věcného usměrňování. ERÚ tak nestanovuje pro dodavatele tepla konkrétní ceny, ale pravidla pro kalkulaci a sjednání ceny tepla. Nastavená pravidla umožňují dodavateli tepla promítnout do ceny ekonomicky oprávněné náklady nezbytné pro jeho výrobu nebo rozvod, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty (DPH). Výjimku z věcného usměrňování cen tepla mají ceny nižší, než je tzv. limitní cena, na kterou se pravidla nevztahují a která byla pro rok 2022 stanovena ve výši 155,61 Kč/GJ bez DPH.

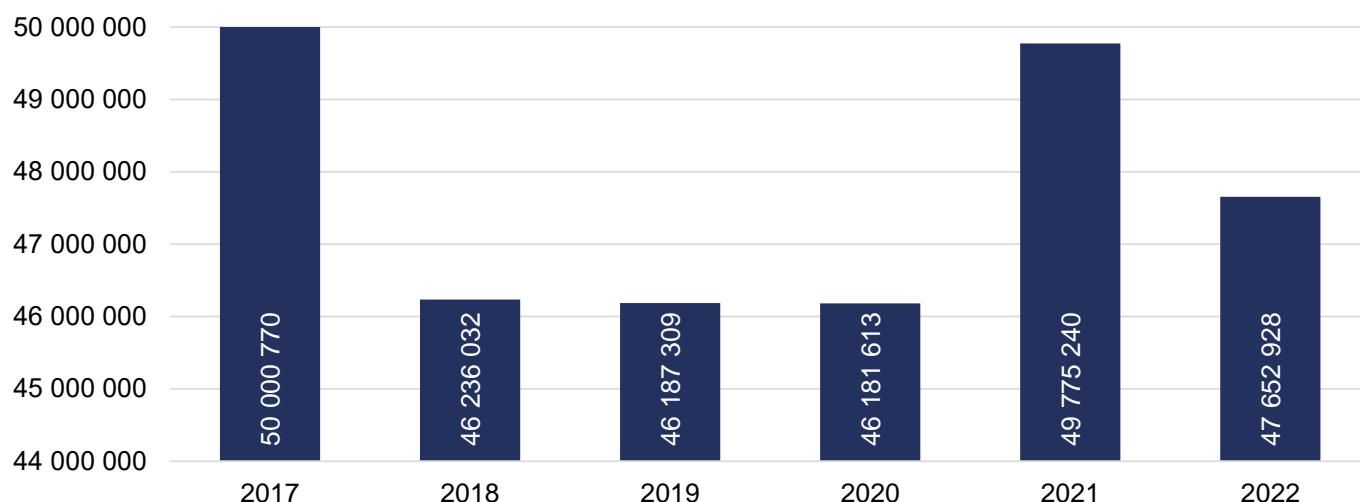
V českém teplárenství i nadále probíhá postupná transformace související s celoevropským trendem přechodu na zelenou energii, přechodem na nové (efektivnější) technologie a s rostoucími požadavky odběratelů. Vzhledem k novým technologiím si mohou i menší odběratelé dovolit vlastní zdroj tepla a odpojit se tak od větších soustav. V teplárenství tak lze hovořit o konkurenci mezi soustavou zásobování teplem a vlastními lokálními zdroji.

Rok 2022 byl prvním rokem, ve kterém byla plně realizována pravidla regulace v souladu s novou koncepcí regulace teplárenství. Cílem nové koncepce bylo reagovat na probíhající transformaci teplárenství, konkrétně v podobě podpory podnikání dodavatelů tepla s cílem prosperovat v dlouhodobém horizontu, získávat nové odběratele, rozšiřovat a zvyšovat dodávky tepla v konkurenci s ostatními zdroji tepla, a zároveň chránit zákazníka před dopady jiných cílů dodavatelů. Prvky nové koncepce motivují k investicím do nutného přerodu teplárenství, a to nastavením jednoznačných zásad pro stanovení dlouho diskutovaného přiměřeného zisku a jeho uplatněním v ceně tepla. Dále jsou nastavena jasná pravidla pro kalkulaci ceny a zároveň je zajištěna dostatečná flexibilita dodavatelům tepla pro reakci na požadavky zákazníků a zachování soustav zásobování tepelnou energií. Jednoznačně deklarovaná pravidla rovněž umožňují zefektivnění kontrolní činnosti ERÚ.

Teplárenství v ČR bylo v roce 2022 stejně jako ostatní sektory významně ovlivněno krizí na velkoobchodních trzích s energií doprovázenou krachem dalších dodavatelů energie. Dodavatelé tepla se museli potýkat s extrémně rostoucími cenami paliv, převážně pak plynu, a jejich značnými výkyvy během krátkých období. Někteří dodavatelé tepla, jimž byly kráceny dodávky plynu nebo dodavatel plynu zkrachoval, měli problém nalézt jiného dodavatele, který by jim byl schopný zajistit nové dodávky plynu.

Řada výrobců tepla byla donucena upravovat cenu tepelné energie v průběhu roku, někteří téměř v měsíčních intervalech, mnozí dodavatelé nebyli schopni dodržet smluvní závazky pevných cen tepla na rok 2022. Rok 2022 lze tak označit za historický milník, přičemž trend úpravy cen tepla v reakci na cenu paliva v průběhu roku bude zřejmě pokračovat i v roce 2023.

Graf 15 Dodávky tepla konečným spotřebitelům [GJ]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Pro rok 2022 je uvedena předpokládaná hodnota.

Spotřeba v teplárenství je ze všech odvětví nejvíce závislá na vývoji počasí, atmosférické teplotě. Přes tuto skutečnost se dá spotřeba v posledních letech považovat za relativně stabilní. Výjimkou je rok 2021, ve kterém se projevilo ve srovnání s ostatními lety chladnější zimní období. Spotřeba tepelné energie pro rok 2022, jelikož se jedná o předpokládané hodnoty vycházející z dat dodavatelů z konce předchozího roku, neodráží skutečné množství odebrané tepelné energie v roce 2022. Lze předpokládat, že vzhledem k obecnému šetření energií z důvodu energetické krize bude spotřeba tepelné energie v roce 2022 rovněž nižší.

ERÚ získává data o cenách od regulovaných subjektů prostřednictvím regulačních výkazů, přičemž se jedná o kalkulace předběžných cen a následně výsledných cen za daný kalendářní rok. Data z těchto výkazů se dále verifikují. Vzhledem k této skutečnosti má ERÚ k dispozici informace o cenách tepla s určitým zpožděním. Je nutné upozornit, že v případě výše průměrných cen uvedených v následujících tabulkách se jedná o kalkulace předběžných cen na rok 2022. Nicméně v případě cen roku 2022 ERÚ monitoroval trh s tepelnou energií i v průběhu tohoto roku. Z uvedených důvodů ceny tepelné energie pro rok 2022 nezahrnují pouze předběžné ceny k 01.01.2022, ale rovněž změny předběžných cen tepelné energie v průběhu roku 2022 u těch dodavatelů, kteří ke změnám přistoupili a kteří o této skutečnosti poskytli ERÚ relevantní informace.

Dramatická situace na trzích s energií se v roce 2022 začala výrazně promítat do cen tepla v podobě nárůstu nákladů na nákup paliva na výrobu tepelné energie, a to nejen v případě plynu, případně elektřiny, ale i ostatních druhů paliv, kterými jsou zejména uhlí, biomasa a další.

Nejmarkantnější změny cen tepla se projevily v případě tepelné energie vyráběné z plynu, a to o cca 69 %. Tento nárůst předčil předpoklady konce roku 2021, kdy se očekávalo navýšení mezi 30 až 35 %. Důvodem je jednoznačně extrémní vývoj cen plynu v průběhu roku 2022 a nutnost promítnutí těchto změn dodavateli tepla bezprostředně do cen tepelné energie. Je nutné znovu upozornit, že se i přes průběžné aktualizace během roku 2022 se jedná o předběžné ceny. Lze předpokládat, že někteří dodavatelé, kteří extrémní nárůst cen paliv nepromítli aktuálně do cen tepelné energie, tak učiní v kalkulaci výsledné ceny. Výsledná cena tepla za rok 2022 vyrobená z plynu může být tedy ještě vyšší.

Další významný růst cen, cca 54 %, je patrný u tepelné energie vyráběné z ostatních paliv, které však tvoří méně než 13% podíl na výrobě tepla. Na tomto nárůstu se podílela zejména tepelná energie vyrobená z topných olejů a elektrické energie.

V případě tepelné energie vyrobené z biomasy a jiných OZE je navýšení cen cca 18 %, přičemž lze u výsledných cen tepelné energie předpokládat stejný vývoj jako je v případě plynu, tedy že průměrná výsledná cena za rok 2022 bude vyšší.

Ceny tepelné energie vyrobené z uhlí v roce 2022 rostou o cca 19 %. Na ceny uhlí má stejně jako na ostatní paliva vliv energetická krize, nicméně do cen tepla se promítá v delším časovém rámci, než je tomu u ostatních paliv. Z těchto důvodů lze očekávat další nárůst cen tepla vyrobeného z uhlí až v roce 2023.

Tabulka 3 Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele včetně procentní změny [Kč/GJ] (bez DPH)

	Předběžná cena 2022 [Kč/GJ]	Procentní změna 2022/2021 [%]
Uhlí	656,27	18,96
Zemní plyn	895,04	69,17
Biomasa a jiné OZE	594,74	17,81
Jiná paliva	833,52	53,53
Vážený průměr	747,73	38,89

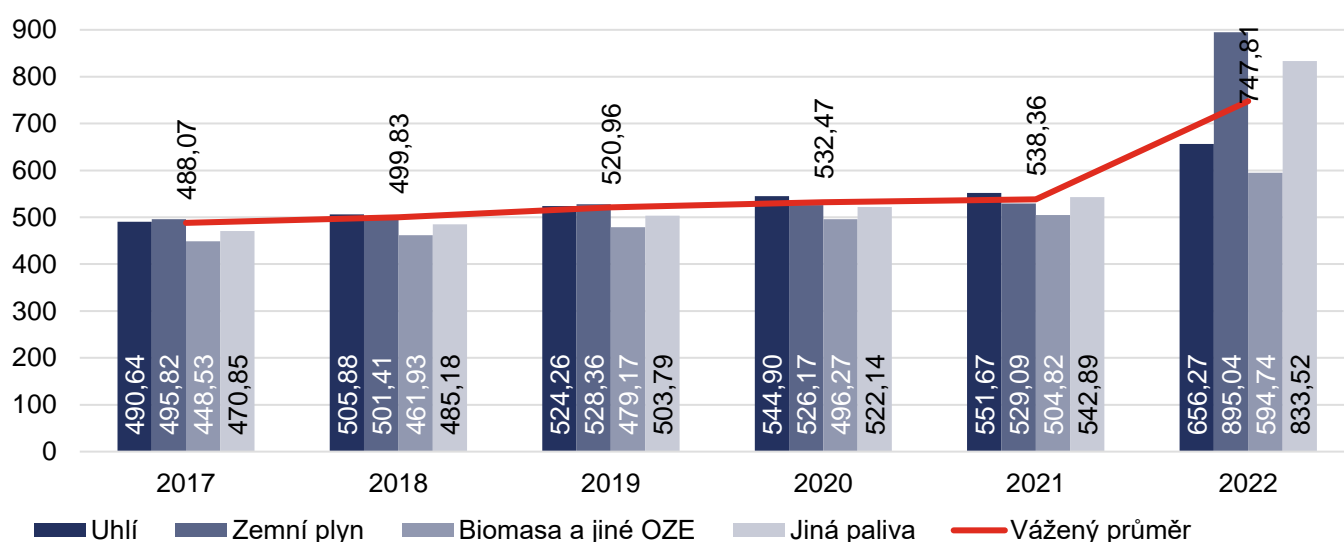
Zdroj: ERÚ

Pozn.: Jiná paliva jsou zejména odpady, dále topné oleje, elektrická energie a další.

Dodavatelé tepla, pokud jim to zejména technické možnosti dovolují, nahrazují drahá paliva levnějšími, případně fyzicky dostupnějšími. Z lokálního pohledu tedy může dojít i k větší změně podílu paliva na výrobě tepelné energie, pokud budeme srovnávat předpoklad vůči skutečnosti daného roku. Takové rozdíly už můžeme vysledovat např. v Olomouckém kraji, u kterého bylo v roce 2021 použito pro výrobu tepelné energie o cca 14 % více uhlí (celkově cca 46 %) na úkor plynu, než bylo předpokládáno. Z globálního pohledu však energetická krize nemá v době zpracování této zprávy dopad na chystané a probíhající projekty přechodu českého teplárenství na bezemisní nebo nízkoemisní paliva. Nedochází tedy ke změně nastartovaného trendu vývoje podílu paliv na výrobě tepelné energie v ČR, čili postupnému poklesu spotřeby uhlí ve prospěch zejména biomasy a jiných OZE.

Pokud jde o preferenci tepelné energie vyrobené z určitého paliva, nelze rok 2022 vnímat jako standardní rok směřování českého teplárenství. Ač rostly ceny tepelné energie vyrobené ze všech paliv, podle očekávání nejdražší byla v roce 2022 výroba z plynu, přičemž od roku 2018 až na nepatrnou výjimku v roce 2019 byla nejdražší výroba z uhlí, a to jako důsledek nástrojů EU směřující k zelené energii. Z důvodu extrémní výše cen elektřiny a topných olejů je druhá nejdražší tepelná energie z ostatních paliv. Dlouhodobě nejlevněji vyráběná tepelná energie je z biomasy a jiných OZE, díky nižšímu vlivu na růst cen těchto paliv. Po uklidnění situace na velkoobchodních trzích se dá očekávat postupný návrat k poměru cen tepelné energie vyrobené z jednotlivých paliv jako tomu bylo v letech 2021 a 2020.

Graf 16 Průměrné ceny tepla pro konečné spotřebitele 2017–2022 [Kč/GJ] (bez DPH)

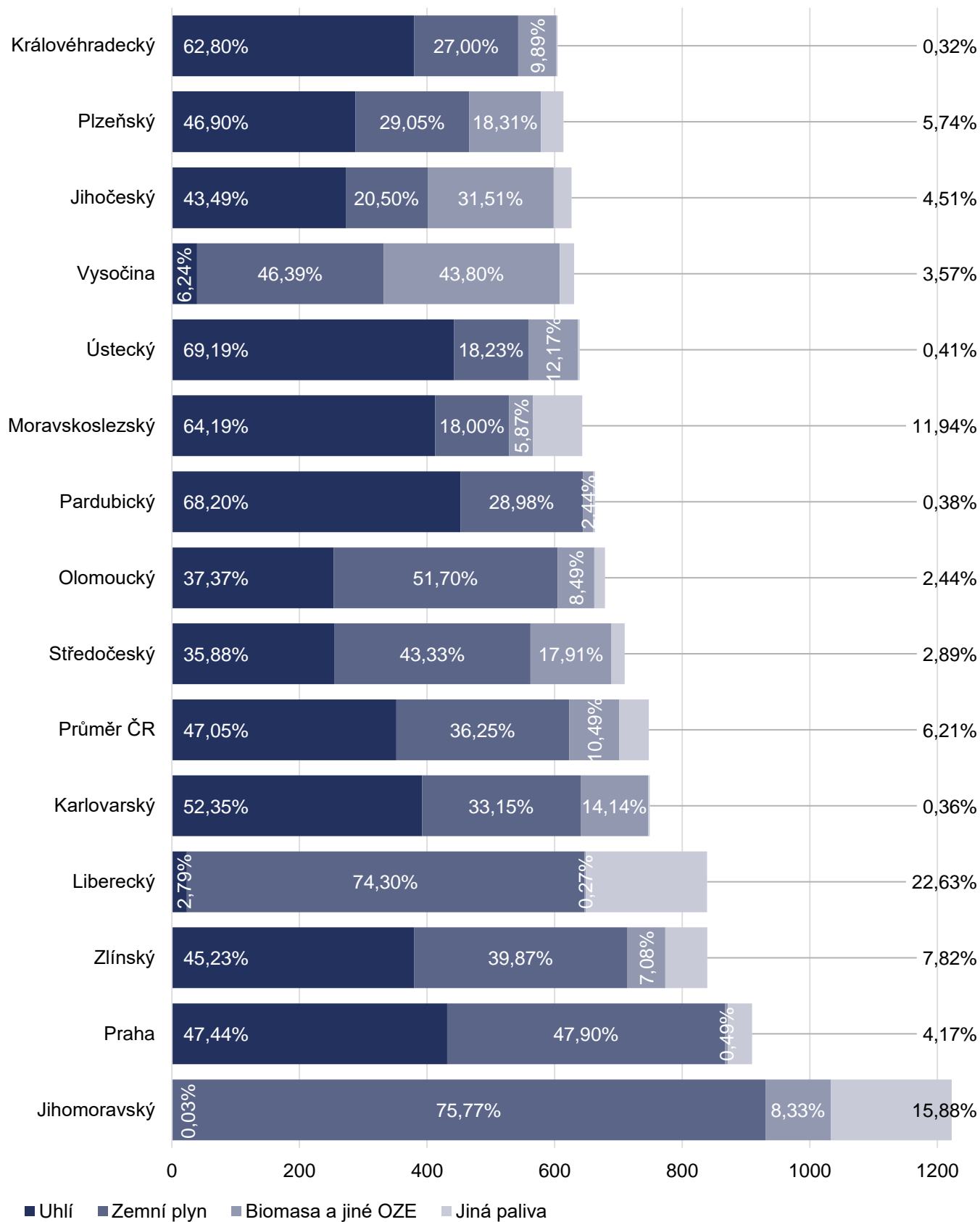
Zdroj: ERÚ

Pozn.: Pro rok 2022 je uvedena předpokládaná hodnota.

Extrémní a zároveň rozdílný vývoj cen paliv se promítl i do rozdílného růstu cen tepla po jednotlivých krajích, a to v závislosti na podílu paliv při výrobě tepelné energie v daném kraji. Nejvyšší nárůsty cen lze sledovat v krajích s nejvyšším podílem tepelné energie vyrobené z plynu, konkrétně v Jihomoravském a Libereckém kraji s podílem plynu v obou případech cca 75 %. Průměrná cena v případě Jihomoravského kraje zaznamenala nárůst o cca 115 %, v případě Libereckého kraje vzrostla o cca 61 %. Za dramatickou změnou ceny v Jihomoravském kraji stojí mimo jiné ukončení dodávek plynu v průběhu roku 2022 od jednoho z dodavatelů plynu a razantní zvýšení ceny této komodity. V roce 2022 měl tak Jihomoravský kraj nejdražší cenu tepelné energie vůbec.

Naopak nejnižší zdražení, necelých 12 %, lze vysledovat v Jihočeském kraji s druhým nejvyšším podílem výroby tepelné energie z biomasy a jiných OZE (podíl cca 32 %) a zároveň vyšším podílem výroby z uhlí (cca 43 %). Následují kraje s nejvyšším podílem výroby tepelné energie z uhlí (cca 69, 64 a 62 %), u kterých se navýšení ceny pohybuje kolem 21 %. Jedná se o Ústecký, Moravskoslezský a Královohradecký kraj. V nejlevnějším kraji v roce 2021, v Kraji Vysočina, s nejvyšším podílem výroby tepelné energie z biomasy (podíl cca 44 %) dochází ve srovnání s rokem 2022 ke zdražení o cca 37 %, a to zejména z důvodu vyššího podílu výroby tepelné energie z plynu (cca 46 %). Krajem s nejnižšími průměrnými předběžnými cenami tepla v roce 2022 je Královohradecký kraj.

Graf 17 Průměrné předběžné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele za rok 2022

Zdroj: ERÚ

8 PODPOROVANÉ ZDROJE ENERGIE

Rok 2022 byl ve znamení finalizace právních předpisů navazujících na novelu zPOZE a vydání prvních cenových rozhodnutí ERÚ pro nová schémata provozní podpory, která byla tzv. aktivována nařízením vlády č. 189/2022 Sb., o vymezení rozvoje podporovaných zdrojů energie (nařízení vlády o rozvoji POZE), a zároveň prohlášená za slučitelná s vnitřním trhem EU pro roky 2022 a 2023.

V roce 2022 byla pro oblast POZE zveřejněna celkově čtyři cenová rozhodnutí, přičemž ve dvou případech šlo o vydání cenového rozhodnutí v mimořádných termínech.

Velmi rychle ERÚ reagoval na nařízení vlády o rozvoji POZE a oznámení MPO o aktuálně slučitelných schématech nových provozních podpor. ERÚ po zkráceném konzultačním procesu vydal cenové rozhodnutí č. 4/2022 ze dne 30.07.2022, kterým se mění cenové rozhodnutí č. 6/2021 ze dne 29.09.2021, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie. Cenové rozhodnutí s účinností od 20. července 2022 stanovilo provozní podporu pro nová schémata podpory, jejichž podpora byla prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem EU v rámci tzv. blokových výjimek. Poprvé byla mimo jiné stanovena výše zeleného bonusu na tzv. udržení výroben tepla v provozu.

O dva měsíce později bylo zveřejněno cenové rozhodnutí č. 11/2022 ze dne 30.09.2022, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie. Podpora pro rok 2023 byla stanovena pro nová schémata ve stejném rozsahu jako v případě cenového rozhodnutí č. 4/2022. V případě existujících výroben elektřiny byla meziroční úprava výše podpory provedena v souladu se zPOZE a s metodikou pro meziroční úpravu zeleného bonusu (zveřejněnou v červenci 2020). Meziroční porovnání cen silové elektřiny (průměrných cen silové elektřiny za období leden až červen) 2021 a 2022 vedlo k extrémnímu nárůstu tzv. ekvivalentní ceny silové elektřiny, která je rozhodná pro stanovení zeleného bonusu. Tento bezprecedentní nárůst ceny silové elektřiny na trhu byl příčinou toho, že u většiny provozních podpor byla výše zeleného bonusu pro rok 2023 rovna nule. Výrazně tak poklesly také náklady na podporu POZE. V kombinaci s vládními opatřeními a navýšením státní dotace jak na poslední čtvrtletí roku 2022, tak i na budoucí rok 2023, došlo k plnému financování nákladů na podporu ze státního rozpočtu bez potřeby výběru financí skrze složku ceny služby distribuční soustavy a složky ceny služby přenosové soustavy na podporu elektřiny.

Třetí cenové rozhodnutí reagovalo na novelu zPOZE a nařízení vlády č. 300/2022 Sb., o stanovení hodnot vnitřního výnosového procenta investic pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů energie, které nabylo účinnosti až v průběhu měsíce října 2022. ERÚ vydal mimořádné cenové rozhodnutí č. 15/2022 ze dne 20.12.2022, kterým se mění cenové rozhodnutí č. 11/2022 ze dne 30.09.2022, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie. Toto cenové rozhodnutí stanovilo nové výše provozních podpor pro sektory, ve kterých bylo shledáno v rámci sektorových šetření ve výrobnách uvedených do provozu v letech 2006 až 2010 a v roce 2011 riziko nadměrné podpory. Na základě zPOZE (§ 32 odst. 3) MPO předalo podklady o dvou sektorech (větrné elektrárny uvedené do provozu v roce 2011 a elektrárny spalující důlní plyn z uzavřených dolů ve výrobnách uvedených do provozu v roce 2010), pro které byla s účinností od 1. ledna 2023 stanovena nižší výše výkupních cen.

Čtvrtým cenovým rozhodnutím bylo cenové rozhodnutí č. 9/2022 ze dne 29.09.2022, kterým se stanovují cena za činnost povinně vykupujícího a ceny spojené se zárukami původu. Toto cenové rozhodnutí na základě novely zPOZE poprvé stanovilo nejen „administrativní“ ceny související s vydáním, převodem záruk původu a vedení účtu, ale nově i tzv. cenu záruky původu, kterou je výrobce povinen uhradit, pokud je registrován k provozní podpoře, nebo pro kterou byla udělena investiční dotace. Poprvé rovněž byly stanoveny ceny související se zárukami původu i na teplo a biometan.

Pro stanovení výše provozní podpory bylo stěžejní dokončit počátkem roku 2022 legislativní proces vyhlášky ERÚ o technicko-ekonomických parametrech. Vyhláška o technicko-ekonomických parametrech (č. 79/2022 Sb.) nabyла účinnosti dne 1. května 2022. Klíčové parametry (zejména měrné investiční náklady, náklady na pořízení paliva, doba ročního využití, délka životnosti, výše diskontní míry) byly zásadními vstupy pro stanovení výše provozní podpory cenovým rozhodnutím pro nová schémata provozní podpory ve výrobnách uvedených do provozu, nebo modernizovaných v roce 2022 i 2023.

Časové zpoždění, se kterým byla koncem roku 2021 schválena novela zPOZE se promítlo i v rámci navazujících právních předpisů ERÚ a MPO, na kterých ERÚ spolupracoval a které měly zejména v případě klíčových nařízení vlády významný dopad do termínů, ve kterých byla zveřejněna mimořádná cenová rozhodnutí ERÚ. Nařízení vlády o rozvoji POZE aktivovalo pro rok 2022 a 2023 podporované kapacity nových schémat provozní podpory až s účinností od 1. července 2022. Nařízení vlády

č. 300/2022 Sb., o stanovení hodnot vnitřního výnosového procenta investic pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů stanovilo klíčovou výši výnosového procenta až s účinností začátku října 2022, tedy po termínu vydání zákonného cenového rozhodnutí, kterým se stanoví podpora pro rok 2023.

8.1 Notifikační řízení a příprava prováděcích předpisů

ERÚ úzce spolupracoval s MPO při přípravě řady dalších prováděcích předpisů. Jednalo se zejména o vyhlášku č. 68/2022 Sb., o modernizaci podporované výroby elektřiny a postupech při úpravách zařízení výroby elektřiny (účinnost 1. dubna 2022), vyhlášku č. 72/2022 Sb., o zajištění přiměřenosti poskytované provozní podpory (účinnost 1. dubna 2022), vyhlášku č. 110/2022 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy (účinnost 15. května 2022), vyhlášku č. 166/2022 Sb., o vykazování energie z podporovaných zdrojů (účinnost 01. července 2022) nebo vyhlášku č. 328/2022 Sb., o zárukách původu energie (účinnost 1. ledna 2023).

Neméně významná byla také participace ERÚ při přípravě nařízení vlády o rozvoji POZE a nařízení vlády č. 470/2022 Sb., o postupu pro určení výše podpor a zpětné výplaty podpor podle zákona o podporovaných zdrojích energie. Ve druhé polovině roku 2022 se ERÚ podílel ve spolupráci s MPO na identifikaci návrhu dalších změn zPOZE (tzv. lex OZE I), které vyplynuly z průběhu prenotifikačního řízení nových schémat podpory a dalších aplikačních změn zPOZE. ERÚ se také zapojil do procesu nastavení provozní podpory formou aukcí. Na podzim 2022 MPO vyhlásilo historicky první aukce na podporu OZE.

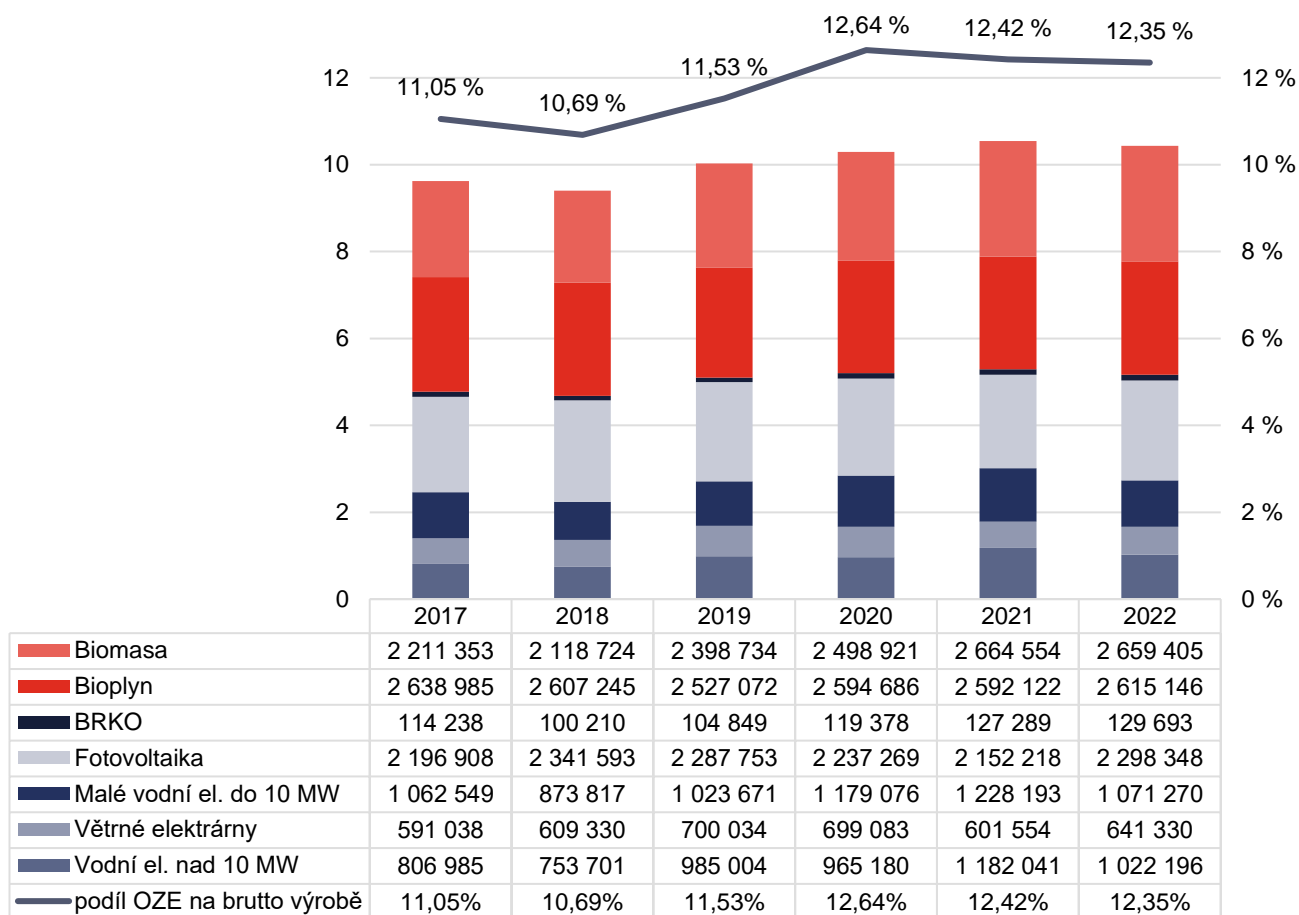
V průběhu roku 2022 došlo k rozdělení notifikačního řízení nových schémat provozních podpor do několika samostatných oznámení. Notifikační řízení pro teplo z OZE ve výrobnách tepla uvedených do provozu v letech 2022 až 2024, biometan ve výrobnách uvedených do provozu v letech 2022 až 2024, na elektřinu z KVET ve výrobnách uvedených do provozu nebo modernizovaných v letech 2023 až 2025, na elektřinu z druhotných zdrojů ve výrobnách uvedených do provozu v letech 2023 až 2030, na transformační podporu tepla. Prioritně ERÚ spolupracoval se sektorem na přípravě tzv. srovnávacích scénářů pro jednotlivá řízení. Ke konci roku 2022 bohužel nedošlo k ukončení žádného z notifikačních řízení.

8.2 Dozorová činnost v oblasti POZE

Dozorová činnost ERÚ v oblasti POZE se po 01.01.2022, kdy oprávnění výkonu dozoru povinností dle zPOZE přešla na Státní energetickou inspekci, zaměřila na zjišťování dodržování obecných povinností držitelů licence pro podnikání v energetických odvětvích podle energetického zákona, a na ověřování, zda splňují podmínky podnikání, aby mohli oprávněně nárokovat podporu na vyrobenou elektrickou energii, případně na tepelnou energii. Předmětem kontroly pak může být i zjištění, že držitel licence porušil povinnosti dané zákonem o cenách (§ 5 odst. 5) tím, že požadoval vyšší nárok na podporu, než pro jejich výrobu stanoví cenové rozhodnutí ERÚ, kterým se stanovuje podpora pro POZE.

V roce 2022 byly kontroly prováděny za účelem ověření stavu energetických zařízení a údajů uvedených na platné licenci, dále pak, zda výrobci elektřiny z biomasy a dodavatelé paliva z biomasy (výrobci, zpracovatelé a distributoři biomasy) vedou a uchovávají řádně dokumenty o použitých druzích paliva z biomasy. Ukončeny byly v roce 2022 ještě čtyři kontroly podle zPOZE a 39 podle energetického zákona. Zahájeno bylo dalších 26 kontrol podle energetického zákona, z toho sedm jich bylo do konce roku 2022 také dokončeno.

Graf 18 Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na tuzemské brutto výrobě [TWh]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Podíl OZE na brutto výrobě je prostý podíl výroby elektřiny brutto z OZE a celkové brutto výroby elektřiny

9 AKTIVITY ERÚ V OBLASTI VAVAI A MODELÝ SDÍLENÍ ELEKTŘINY

9.1 VAVAI

ERÚ se dlouhodobě věnuje podpoře výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v oblastech souvisejících s činnostmi úřadu, a pomáhá tak harmonizaci vědecko-výzkumného prostředí s potřebami státní správy a uplatnění výstupů aplikovaného výzkumu a inovací v praxi při výkonu regulace energetiky.

Uvedené probíhá zejména přímou účastí ERÚ v projektech VaVal, dále pak soustavným monitoringem vědecko-výzkumného prostředí v ČR a dílčích dosahovaných výstupů. Z pohledu aktivní participace na projektech VaVal je pro ERÚ nejpodstatnější účast v rámci programů Technologické agentury ČR (TA ČR). ERÚ je aktivní zejména v programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy (Program BETA2) a programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v energetických odvětvích (Program THÉTA).

Pro program THÉTA byl rok 2022 velmi bohatým na ukončované a nově realizované projekty. V roce 2022 bylo úspěšně dokončeno řešení dvou projektů 3. veřejné soutěže zaměřených na oblast smart meteringu – konkrétně projektu *TK03010175: Přínosy nasazení chytrého měření pro společnost a regulátora (SMART)*, který v závěru vyústil v realizaci metodiky hodnotící dopady zavádění chytrého měření na prováděcí právní předpisy v gesci ERÚ a dalších útvarů státní správy, a projektu *TK03010200: Požadavky na smart metering v ČR z pohledu uživatele*, který realizoval metodiku zavádění chytrého měření v ČR. Na počátku roku 2022 bylo zahájeno řešení úspěšně hodnocených projektů 4. veřejné soutěže, konkrétně projektů:

- TK04010177: Ekonomicky oprávněné náklady v regulovaných sektorech elektroenergetiky a plynárenství,
- TK04010028: Dopady komunitní energetiky do prostředí energetických trhů a sítí,
- TK04010229: Komplexní prostředí pro rozvoj energetických společenství – návrh legislativních, organizačních a motivačních opatření pro odstranění bariér rozvoje.

V průběhu roku 2022 byla TA ČR vyhlášena 5. veřejná soutěž, pro kterou ERÚ definoval celkem pět prioritních výzkumných cílů:

- 1.2.1 Analýzy vztahů mezi velkoobchodními a maloobchodními cenami energie,
- 1.2.2 Metodické nástroje pro hodnocení odolnosti účastníků maloobchodního trhu s energií,
- 1.2.3 Pokročilé nástroje a metody pro vyhodnocení statistických a regulačních výkazů a dat,
- 1.3.1 Inovativní způsoby řízení teplárenského sektoru v kontextu probíhající energetické transformace,
- 1.3.2 Výzkum dopadů rozvoje vodíkového hospodářství na regulační praxi sektoru plynárenství.

Prioritní výzkumné cíle 1.3.1 a 1.3.2 byly navrženy společně s MPO. V rámci 5. veřejné soutěže se ERÚ zabýval celkem devíti specifickými žádostmi o přijetí role aplikačního garanta či vyjádření zájmu o využití navržených výsledků. Navržené prioritní výzkumné cíle a dílčí realizované projekty povedou ke zvýšení připravenosti a odolnosti energetického sektoru vůči mimořádným situacím a dále zkvalitnění výkonu regulační praxe v podmínkách transformace energetiky. Zahájení realizace úspěšných projektů 5. veřejné soutěže bude probíhat v první polovině roku 2023.

Program BETA2 se v roce 2022 nesl ve znamení aktivního řešení všech běžících projektů a přípravy projektů nových. Projekt *Komplexní inovace tarifní struktury v elektroenergetice* realizoval a úspěšně dokončil tři minitendry (dílní zadání) a zahájil řešení minitendru zaměřeného na analýzy rozvoje podmínek pro provoz lokálních distribučních soustav v podmínkách transformace energetiky. Dále pokračovalo řešení projektu *Systém pro zpracování, analýzu a vyhodnocení statistických dat ERÚ*. V průběhu roku pokračovalo zadávací řízení veřejné zakázky pro projekt *Softwarový nástroj pro srovnání nabídek dodavatelů elektřiny a plynu (Cenová kalkulačka ERÚ)*. Jednotlivé fáze inovačního partnerství uvedeného projektu vedly k dosažení tří kvalitních konceptů řešení. Z administrativních důvodů a z důvodu podstatných změn okolností na trzích s energií však nebyla realizována závěrečná fáze inovačního partnerství. Dosažené koncepty řešení budou využity k přípravě nového zadávacího řízení pro realizaci nástroje umožňujícího srovnání cen energie v průběhu roku 2023. V programu BETA2 dále ERÚ

připravoval projekt *Vývoj nástroje pro národní monitoring velkoobchodního trhu s energií*, jehož realizace by měla být zahájena v průběhu roku 2023.

Mimo dva výše uvedené programy ERÚ monitoruje aktivity dalších programů na národní i mezinárodní úrovni, jakými jsou například program Horizont Evropa, LIFE či partnerství CETPartnership. ERÚ také poskytl formální záštitu formou Letter of Intent celkem čtyřem dalším projektům ucházejícím se o podporu napříč programovým spektrem. Zaměření podpořených projektů je široké – od konceptu využití blockchain technologií ve smart meteringu, přes komunitní energetiku až k agrivoltaice.

Realizace všech výše uvedených projektů pomůže ERÚ v modernizaci a zdokonalení výkonu cenové a technické regulace reflektující aktuální a budoucí trendy spojené s transformací energetiky a posílení schopností pro výkon monitoringu velkoobchodního i maloobchodního trhu s energií. Na výše uvedených projektech, stejně jako na koncepčně důležitých rozvojových tématech, spolupracuje ERÚ s dalšími relevantními orgány státní správy (zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj atp.).

10 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Začátek roku 2022 se nesl ve znamení příprav na předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES), které proběhlo ve druhé polovině roku. Původně se plánovalo, že hlavním tématem CZ PRES v oblasti energetiky bude projednávání balíku třinácti legislativních opatření s názvem Fit for 55. Invaze Ruska do Ukrajiny a dramatický vývoj na energetickém trhu však priority zásadně změnily.

Šestiměsíční program předsednictví byl určován především plánem REPowerEU, který směřuje ke zbavení se závislosti na ruských fosilních palivech, bojem s vysokými cenami energie a také rychlejším rozvojem OZE. Během CZ PRES došlo k projednání mimořádných opatření Rady EU, která jsou uvedena v samostatné podkapitole.

K dosažení obecného přístupu k Dekarbonizačnímu balíčku během CZ PRES nakonec nedošlo a byla představena pouze zpráva o pokroku. Další legislativní návrhy (revize směrnice OZE, revize směrnice o energetické účinnosti, směrnice o energetické náročnosti budov, nařízení ustanovující Sociální fond pro klimatická opatření atd.) byly projednávány průběžně.

Na základě vypjatých událostí tak během půlročního předsednického období proběhly dvě řádné, jedna neformální a pět mimořádných zasedání Rady pro energetiku.

Při příležitosti CZ PRES měl ERÚ možnost uspořádat zasedání Valného shromáždění CEER a zasedání Rady regulátorů ACER. Tato jednání se uskutečnila ve dnech 20. a 21.09.2022 v prostorech pražského pracoviště ERÚ. Hlavním tématem obou jednání bylo projednání legislativních návrhů EU a plány mimořádných opatření k řešení vysokých cen energie. Kromě projednávání návrhů mimořádných opatření zástupci energetických regulačních orgánů také hodnotili výkonnost evropských trhů a sítí s plynem.

EU2022.CZ

Česká předsednictví
v Radě Evropské unie

Každoročně, v rámci vykazovací a oznamovací povinnosti vyplývající pro ČR jako členskou zemi EU ze směrnic (EU) 2019/944, resp. č. 2009/73/ES byla EK, ACER a CEER v srpnu 2022 předána česká a anglická verze Národní zprávy ERÚ o elektroenergetice a plynárenství v ČR za rok 2021.

10.1 Nouzová opatření přijatá během CZ PRES

V reakci na energetickou krizi EK opakovaně aktivovala během CZ PRES krizový článek 122 Smlouvy o fungování EU, který dává členským státům možnost urychleně přijmout legislativu v případě ohrožení dodávek určitých, zejména energetických produktů do EU. CZ PRES se podařilo v tomto krizovém režimu vyjednat a přijmout významná nouzová opatření prostřednictvím mimořádných nařízení Rady EU.

Prvním z nich bylo nařízení Rady EU ke koordinovanému snížení spotřeby plynu před nadcházející zimou, jehož cílem bylo přispět k zajištění dostatečných dodávek plynu pro zimu 2022/2023 napříč evropským kontinentem. V září 2022 předložila EK návrh nařízení Rady EU k mimořádným opatřením na snížení vysokých cen elektřiny, který byl následně ministry přijat 30.09.2022.

Přijetí třetího a čtvrtého nařízení se oddalovalo, jelikož členské státy jejich přijetí podmiňovaly dosažením politické dohody o návrhu nařízení k tržnímu korekčnímu mechanismu. Konkrétně se jednalo o nařízení Rady EU o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, přeshraničních výměn plynu a spolehlivých referenčních cen a o nařízení Rady EU k vytvoření rámce pro urychlenou výstavbu OZE.

Formální přijetí těchto dvou nařízení proběhlo až na poslední Radě pro energetiku pod CZ PRES 19.12.2022, a to společně se zmiňovaným nařízením Rady EU, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů a hospodářství před nadměrně vysokými cenami.

10.2 Práce v mezinárodních skupinách

Mezinárodní aktivity ERÚ se v průběhu roku 2022 odehrávaly především na poli organizací ACER, CEER a Regionálního sdružení energetických regulátorů (ERRA), kde se pracovníci ERÚ aktivně zapojovali v pracovních skupinách v oblasti elektroenergetiky, plynárenství, REMIT, ochrany spotřebitele a maloobchodu. Účastníci pracovních skupin měli možnost podílet se na analýze dopadů výše vydaných legislativních návrhů. Mimo již uvedené organizace ERÚ průběžně konzultoval své pozice s regulátory zemí Visegradské čtyřky.

Spolupráce ERÚ a výše uvedených mezinárodních organizací probíhá i v rovině vzdělávací. Zaměstnanci ERÚ se zúčastnili dvou specializovaných školení v rámci platformy CEER a jednoho školení Florentské školy regulace. Recipročně, díky aktivní spolupráci se sdružením CEER, zástupci ERÚ v průběhu roku 2022 školili celkem na čtyřech školeních.

Důležitost spolupráce se sdružením CEER byla podtrhnuta, když Valné shromáždění CEER volilo dne 25.10.2022 členy správní rady. Celkem bylo zvoleno pět členů a jednou ze dvou nově zvolených místopředsedkyň se stala zástupkyně ERÚ. Na evropské půdě tak ČR získala silný mandát v diskusích o budoucnosti společné evropské energetické politiky na mezinárodní platformě.

V rámci působení v mezinárodních pracovních skupinách se ERÚ v roce 2022 aktivně zapojil do řady mezinárodních jednání, která ve většině pokračovala podle vzoru z roku 2021 formou videokonferencí nebo formou hybridní. Z tohoto důvodu se celkem uskutečnilo pouze 21 prezenčních zahraničních pracovních cest. Zaměstnanci ERÚ se po téměř dvouleté pauze prezenčně zúčastnili Madridského a Dublinského fóra.

V rámci pracovních skupin ACER týkajících se elektroenergetiky se ERÚ kromě monitoringu věnoval vstupům do konzultací a hodnocení síťových kodexů a rámcových pokynů v jednotlivých zemích, činnosti spočívající v řešení témat vyplývajících z evropské energetické krize. Konkrétně byla řešena problematika spojená například s dodávkami elektřiny do Ukrajiny a připojení Ukrajiny k evropské synchronní soustavě, řešena byla úprava designu evropského trhu s elektřinou nebo zajištění dlouhodobé zdrojové přiměřenosti.

ERÚ rovněž spolupracoval s národními regulátory a ACER na monitoringu implementačních rámců platformy pro zajišťování výkonové rovnováhy, kde se společnost ČEPS, a.s., stala v červnu 2022 a následně v září 2022 prvním provozovatelem přenosové soustavy, který vstoupil do společné platformy pro nákup služeb automatické a manuálně spouštěné služby FRR.

Na regionální úrovni ERÚ spolupracoval s národními regulátory v rámci regionu Core na monitoringu funkčnosti metody výpočtu kapacit „Flow-based“, jejímž uvedením do plného provozu dne 08.06.2022 v regionu Core byl spuštěn nový jednotný postup pro výpočet přenosových kapacit.

I v pracovních skupinách zaměřených na plynárenství byl program upraven v reakci na geopolitickou situaci. Hlavním cílem jednotlivých pracovních skupin v roce 2022 bylo vypracování pozičních dokumentů, které v dostatečné míře a rozsahu pokryjí aspekty evropského modelu trhu s plynem v podmínkách energetické krize s tím, že jsou zohledňovány možné scénáře budoucího využití a nové role zemního plynu, biometanu, syntetických plynů a vodíku i plynárenské infrastruktury. Hlavní pozornost byla věnována energetické bezpečnosti, a to nejen z pohledu zimy 2022/2023, ale i v kontextu naplnění ambicí v oblasti dekarbonizace a souvisejícího přechodu na intermitentní zdroje energie. Významná časová dotace byla v rámci všech mezinárodních skupin věnována vyhodnocování dopadu války v Ukrajině, s tím související bezpečnost dodávek plynu do EU, resp. do jednotlivých členských států, diskuze nad průběžně vydávanými legislativními balíčky a opatřeními ze strany EK a Rady EU.

V kontextu výše uvedeného lze za zásadní považovat příspěvek ERÚ do společného pozičního dokumentu ACER-CEER, *Lines-to-take Paper*, v němž zástupci všech participujících národních regulačních orgánů vyjádřili své stanovisko k nejzásadnějším aspektům dekarbonizačního balíčku.

Pracovní skupina pro oblast spotřebitele a maloobchodních trhů (CRM) v rámci CEER publikovala v roce 2022 materiál s názvem *Digitalisation as a Driver for Better Retail Market Functioning*. Jednalo se o další projekt pod vedením zástupců ERÚ. Uvedená pracovní skupina CRM společně se skupinou pro oblast maloobchodních trhů ARWG v rámci ACER je spoluvodena zástupkyní ERÚ. Tato zástupkyně svoji pozici v prosinci 2022 obhájila i pro nadcházející dvouleté funkční období v obou pracovních skupinách.

Na založení a na činnosti nově vytvořené skupiny RRT (Rapid Reporting Team), jejímž úkolem je příprava ad hoc reportů mapujících současnou energetickou krizi pro potřeby CEER, se ERÚ rovněž podílel.

ERÚ se na poli ACER zapojil do rozsáhlého dotazníkového šetření *ACER Questionnaire on Barriers*, ve kterém se prostřednictvím metodiky převádí výsledky jednotlivých ukazatelů na tzv. *composite indicators*.

Významná mezinárodní spolupráce je i nadále realizována prostřednictvím pracovní skupiny EPU (European Policy Unit) v rámci CEER, ve které působí zástupce ERÚ jako spoluvodoucí skupiny a která zajišťuje kompletní prosazování pozic regulátorů u evropských institucí. CEER v roce 2022 vstupovalo do celkem šesti konzultací EK k připravované evropské energetické legislativě. Navíc se v roce 2022 skupina aktivně podílela na monitorování a analyzování nouzových opatření přijatých v Radě EU.

V rámci činností pracovní skupiny pro OZE sdružení CEER byla pro rok 2022 vybrána dvě pracovní témata včetně vypracování aktualizace zpráv z předchozích let. První aktualizovanou zprávou je *CEER Report on Tendering Procedures for RES in Europe*, která shrnuje aktuální stav aukcí vypisovaných pro OZE v jednotlivých členských státech. Druhou aktualizovanou zprávou je *CEER Report Status Review RES Support Schemes 2022*, kde proběhl sběr informací o poskytování podpor pro OZE, především pro výrobu elektřiny.

ERÚ se rovněž aktivně podílel na činnostech pracovních skupin řešících problematiku REMIT (kapitola 4.8).

11 LEGISLATIVNÍ A SPRÁVNÍ ČINNOST

11.1 Legislativní činnost

11.1.1 Změny právních předpisů v působnosti ERÚ

V roce 2022 vydal ERÚ šest vyhlášek:

11.1.1.1 Vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech)

Vyhláška reaguje na novelu zPOZE z roku 2021 (zákon č. 382/2021 Sb.), byla vydána na základě zmocnění ERÚ v zPOZE [§ 53 odst. 2 písm. a), b) a l)] a nahradila vyhlášku č. 296/2015 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení výkupních cen pro výrobu elektřiny a zelených bonusů na teplo a o stanovení doby životnosti výroben elektřiny a výroben tepla z obnovitelných zdrojů energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech), ve znění vyhlášky č. 266/2016 Sb. ERÚ touto vyhláškou stanoví technicko-ekonomické parametry pro stanovení výkupních cen, referenčních výkupních cen a zelených bonusů jednotlivých druhů POZE pro výrobu elektřiny, tepla a biometanu, výši diskontní míry, dobu životnosti výroben elektřiny, výroben tepla a výroben biometanu z POZE a dobu životnosti modernizované výroby elektřiny, rozsah a celkovou výši měrných provozních nákladů ke stanovení udržovací podpory elektřiny a rozsah a celkovou výši měrných provozních nákladů a způsob tvorby ceny tepla ke stanovení udržovací podpory tepla. V souladu s novými schématy provozní podpory podle zPOZE došlo oproti zrušené vyhlášce k rozšíření právní úpravy o klíčové vstupní parametry pro některé nové typy výroben a modernizovaných výroben elektřiny, dále o stanovení rozsahu měrných provozních nákladů pro výrobce elektřiny nebo tepla využívající biomasu a výrobce tepla využívající geotermální energii pro stanovení výše udržovací podpory, stanovení způsobu tvorby ceny tepla ke stanovení udržovací podpory tepla při využití geotermální energie a stanovení výše diskontní míry (WACC) pro novou nebo modernizovanou výrobu elektřiny, novou výrobu tepla a novou výrobu biometanu.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. května 2022.

11.1.1.2 Vyhláška č. 147/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích

Vyhláška byla vydána primárně k provedení nově doplněného zmocňovacího ustanovení energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. o)], podle kterého ERÚ stanoví vzor formuláře na podávání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti oprávnění k činnosti zprostředkovatele vzor formuláře na podávání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti oprávnění k činnosti zprostředkovatele. Úprava vzorů těchto formulářů, které jsou obsaženy v přílohách č. 25 až 28, byl primární důvod novelizace této vyhlášky. Současně došlo k dílčím úpravám některých stávajících ustanovení vyhlášky, jejichž účelem je jednak uvedení vyhlášky do souladu se změněnou právní úpravou souvisejících právních předpisů, jednak upřesnění a náprava nežádoucích skutečností zjištěných při vedení řízení o udělení, změně nebo zrušení licence. Konkrétně se jedná o sjednocení právního stavu pro všechny žadatele o udělení licence, pokud jde o předložení podnikatelského plánu, v případě prokazování finančních předpokladů smlouvou o úvěru nebo jinou smlouvou obdobného typu žadatel o licenci prokazuje schopnost finančně zabezpečit provozování činnosti i pro objem finanční prostředků z této smlouvy, zpřesnění úpravy týkající se určení vymezeného území v žádosti o udělení licence a dokladech přikládaných k žádosti pro licencovanou činnost distribuce elektřiny, distribuce plynu nebo rozvodu tepelné energie.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. července 2022.

11.1.1.3 Vyhláška č. 223/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ v energetickém zákoně [§ 98a odst. 2 písm. i)], podle kterého ERÚ vyhláškou stanoví pravidla trhu s plynem. V souvislosti s energetickou situací vyvolanou válečným konfliktem na Ukrajině novela vyhlášky reaguje na zavedení principu mechanismu ztráty v případě nevyužití rezervované kapacity v oblasti uskladňování plynu podle principu „use it or lose it“ (UIOLI) a povinného nabídnutí nevyužití skladovací kapacity v aukci ostatním účastníkům trhu s plynem. V této souvislosti došlo v energetickém zákoně k rozšíření zmocnění ERÚ pro stanovení pravidel aukce na rezervaci nevyužití skladovací kapacity a rozsahu, způsobu a termínů předávání informací o velikosti a době trvání skladovacích kapacit rezervovaných jednotlivými účastníky trhu s plynem mezi provozovatelem zásobníku plynu a provozovatelem přepravní soustavy. Vyhláškou došlo k doplnění pravidel aukce, ve které provozovatel zásobníku plynu nabízí nevyužitou skladovací kapacitu s tím, že postup bude standardní jako v případě jiných vyhláškou upravených aukcí, vyjma určení délky povinné skladovací doby, kterou bude na základě technických podmínek zásobníku plynu určovat provozovatel zásobníku plynu. Vyhláška dále obsahuje úpravu informační povinnosti provozovatele zásobníku plynu vůči provozovateli přepravní soustavy ohledně velikosti a doby trvání skladovacích kapacit rezervovaných jednotlivými účastníky trhu s plynem a stanoví konkrétní rozsah, způsob a termíny předávání těchto informací mezi provozovatelem zásobníku plynu a provozovatelem přepravní soustavy. Mimo oblast uskladňování plynu došlo ke zkrácení procesu rychlé změny dodavatele ze tří pracovních dnů na jeden pracovní den. Smyslem této změny je ulehčit subjektům zúčtování od skládání neúměrně vysokého finančního zajištění, které nevyhnutelně doprovází zvyšující se ceny dodávky plynu a které musí mít subjekty zúčtování vůči operátorovi trhu zajištěny v případě rychlé změny dodavatele.

Nově vyhláška v návaznosti na zPOZE (§ 27d odst. 1) předpokládá přiřazení výroby plynu nejen k přepravní nebo distribuční soustavě podle místa připojení, ale přiřazení je umožněno i prostřednictvím jiné výroby plynu.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. srpna 2022, s výjimkou vybraných ustanovení (příloha č. 4), která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2023.

11.1.1.4 Vyhláška č. 271/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ v energetickém zákoně [§ 98a odst. 2 písm. j)], podle kterého má ERÚ stanovit vyhláškou rozsah, náležitosti a termíny vyúčtování dodávek elektřiny, plynu nebo tepelné energie a souvisejících služeb v elektroenergetice a souvisejících služeb v plynárenství, rozsah a náležitosti informací o vyúčtování dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice a dodávek tepelné energie a termíny poskytování informací o vyúčtování. Předmětem vyhlášky je výhradně naplnění nového zmocnění v energetickém zákoně, a to transpozice institutu informace o vyúčtování v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2012/27/ES o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES a směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Příslušná ustanovení těchto směrnic, která se týkají obsahových náležitostí, rozsahu a termínů poskytování informace o vyúčtování dodávek elektřiny a tepelné energie, jsou tak na základě zmocnění v energetickém zákoně vyhláškou transponovány do českého právního řádu. Cílem ERÚ je, aby zákazníci dostávali prostřednictvím informace o vyúčtování přesné a aktuální informace zejména o své spotřebě. Informace o vyúčtování neznamená požadavek na platbu, což tento institut odlišuje od řádného a mimořádného vyúčtování. Současně platí, že informace o vyúčtování může být součástí dokladu o vyúčtování, pokud budou naplněny její parametry z hlediska četnosti a rozsahu.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem následujícím po dni jejího vyhlášení, tj. dnem 17. září 2022.

11.1.1.5 Vyhláška č. 404/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška je prováděcím právním předpisem vydaným na základě zmocnění v energetickém zákoně [§ 98a odst. 2 písm. h)], podle kterého je ERÚ povinen vyhláškou stanovit pravidla trhu s elektřinou. Za nejvýznamnější a klíčovou změnu lze považovat zavedení zcela nových postupů v oblasti předávání údajů pro vyhodnocování (zúčtování) odchylek a pro vyúčtování elektřiny, které zohledňují množství elektřiny vyrobené ve výrobně elektřiny v rámci téhož bytového domu. ERÚ vyhláškou zavedl zjednodušený postup, který není v rozporu s platnou nadřazenou právní úpravou (absencí úpravy sdílení elektřiny v energetickém zákoně) a který přitom umožní zákazníkům snížení závislosti na centrálních zdrojích energie. Podstatné změny doznala oblast registrace odběrných míst a předávacích míst, kde došlo jednak k úpravě postupu registrace odběrného místa s připojenou výrobnou elektřiny provozovanou bez licence v souladu s energetickým zákonem (§ 28 odst. 5), u níž je sjednán nenulový rezervovaný výkon, a k úpravě postupu registrace odběrných míst a předávacích míst v návaznosti na zavedení specifické úpravy předávání údajů pro vyhodnocování (zúčtování) odchylek a pro vyúčtování elektřiny zohledňující pro předávací místa odběrného místa množství elektřiny vyrobené v rámci téhož bytového domu. Změny, které reagují na úpravy změny institutu DPI v energetickém zákoně, se týkají rovněž zajištění dodávky DPI. Další komplexnější oblastí úpravy je obstarávání regulační energie tak, aby provozovatel přenosové soustavy mohl využívat širší portfolio zdrojů k zajištění stability a bezpečnosti v soustavě. Další nová oblast úpravy se týká stanovení hodnoty odběru elektřiny zákazníkem s měřením typu C, který zahrnuje více kalendářních let, s cílem zajistit jednotný přístup provozovatelů distribučních soustav. V neposlední řadě došlo rovněž ke zpřesnění rozlišení obstarávané energie pro řešení stavu nerovnováhy a k dalším dílčím změnám.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2023, s výjimkou vybraných ustanovení, která nabudou účinnosti dnem 1. května 2023, a vybraných ustanovení, která nabudou účinnosti dnem 1. července 2023.

11.1.1.6 Vyhláška č. 405/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2022 v pořadí druhá novela vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem reaguje především na změny energetického zákona. V souladu s novým zmocňovacím ustanovením doplněným do energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. i)] stanoví ERÚ ve vyhlášce množství plynu, které je provozovatel zásobníku plynu oprávněn koupit nebo prodat pro účely poskytování služby uskladňování plynu. Vyhláškou dále došlo zejména k úpravě (zpřesnění) pravidel pro odebírání dlouhodobě nevyužívané přepravní kapacity. Ucelená oblast provedených úprav se týká doplnění postupů a termínů pro předkládání nominací a renominací při mezinárodní pomoci v krizových situacích v plynárenství, tzv. solidaritě. Doplnila se pravidla jak pro přijímání solidární pomoci z členských států, tak pro poskytování solidární pomoci. Změny, které reagují na úpravu institutu DPI v energetickém zákoně, se týkají rovněž zajištění dodávky DPI. Současně se zrychluje proces změny dodavatele z režimu DPI do standardní dodávky, konkrétně zkrácením lhůty pro změnu dodavatele plynu při ukončení dodávky ze strany DPI z deseti na pět pracovních dnů. V části uskladňování plynu došlo oproti předchozí právní úpravě k ustanovení účastníka trhu s plynem jako základní entity praktikující nákup skladovací kapacity a uskladňování plynu, namísto subjektu zúčtování. Smyslem je rozšíření možnosti prodeje skladovací kapacity většímu okruhu zájemců, přičemž stále platí, že nominovat a odpovídat za odchylku mohou jen subjekty zúčtování a zahraniční účastníci.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2023.

11.1.2 Informace o novelizaci zákonů

Dnem 01.01.2022 nabyly účinnosti dvě novely energetického zákona a novela zPOZE (zákon č. 362/2021 Sb., a zákon č. 382/2021 Sb.).

V roce 2022 Parlament ČR projednal a schválil další novely obou výše zmíněných zákonů. Jednalo se o následující zákony:

Zákon č. 143/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění

zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon se týká prokazování plnění kritérií udržitelnosti, do povinných osob doplňuje osoby, které dovážejí, vyrábějí nebo dodávají palivo z biomasy, které je energeticky využíváno při výrobě biometanu, elektřiny nebo tepla. Dále rozšiřuje množinu subjektů, které mohou využít možnost plnění povinnosti prokazovat plnění kritérií udržitelnosti prostřednictvím čestného prohlášení po přechodnou dobu na všechny povinné osoby.

Zákon č. 176/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon v oblasti uskladňování plynu zavádí princip UIOLI a ukládá novou povinnost ukladatelům do zásobníků plynu využívat rezervovanou skladovací kapacitu v minimálním požadovaném rozsahu ve stanovených časových úsecích a dále stanoví pravidla pro přístup jiných účastníků trhu s plynem k nevyužívané skladovací kapacitě. Druhou oblastí věcných změn je úprava institutu DPI s cílem odstranit nedostatky, které se v důsledku ukončení činnosti některých obchodníků projeví v praxi. Oproti původní právní úpravě došlo k zavedení nové povinnosti DPI odpovídat po dobu jednoho měsíce za odchylku výrobce elektřiny, který přišel o vykupujícího obchodníka, a především ke zkrácení doby trvání dodávky poslední instance z šesti na tři měsíce. Do zákona byla doplněna úprava automatického přechodu do smluvního vztahu po skončení dodávky poslední instance pro stanovenou skupinu zákazníků, a byla upravena regulace ceny DPI. Zákonem rovněž došlo k úpravě organizace ERÚ.

Zákon č. 232/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

S cílem snížit enormně vysoké ceny elektřiny a plynu konečným zákazníkům zákon upravuje příspěvek na úhradu nákladů za elektřinu a plyn. Tento příspěvek státu jsou obchodníci s elektřinou nebo plynem povinni zohlednit ve faktuře za dodávku elektřiny nebo plynu zákazníkovi vymezenému v nařízení vlády, nebo ho promítnout do zálohových plateb.

Zákon č. 287/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon zavádí nový institut mimořádné tržní situace, prostřednictvím kterého se založí pravomoc vládě stanovovat po časově omezenou dobu nařízením vlády ceny elektřiny nebo plynu, a rovněž ukládat povinnost výroby nebo dodávky elektřiny nebo plynu, povinnost nabídky elektřiny nebo plynu nebo limitovat obchodování s elektřinou nebo plynem. Zakotvuje právo dodavatele na kompenzaci prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku, nepokryvá-li stanovená cena v mimořádné tržní situaci jeho oprávněné náklady na zajištění dodávky. Kompenzaci vyplácí operátor trhu na základě žádosti. ERÚ se nově svěřuje role „arbitra“, jenž ověřuje podanou žádost o kompenzaci z hlediska správnosti výpočtu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku. ERÚ se dále zakládá pravomoc rozhodnutím zcela nebo zčásti zakázat poskytnutí kompenzace.

Zákon č. 365/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Obsahem zákona je adaptace nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie. Určuje tzv. strop pro tržní příjmy z prodeje vyrobené elektřiny rozdílně podle použité technologie výroby elektřiny, zavádí odvod z nadměrných příjmů a stanoví jeho výši. Správa tohoto odvodu je svěřena ERÚ.

Pro úplnost lze uvést, že v roce 2022 probíhaly legislativní práce na dvou dalších novelách energetického zákona a dalších souvisejících zákonů, mj. rovněž zPOZE nebo stavebního zákona (tzv. novely lex OZE I a II). Novela lex OZE I byla přijata jako zákon č. 19/2023 Sb. a přináší možnost provozovat výrobní elektřiny do výkonu 50 kW bez licence a zjednodušuje povolenací proces umístění stavby v případě

výroben elektřiny z OZE. Další novela energetického zákona, tzv. lex OZE II byla na konci roku 2022 v legislativním procesu.

ERÚ k vládním návrhům zákonů vyjádřil svá stanoviska, v rámci meziresortního připomínkového řízení uplatnil řadu zásadních i doporučujících připomínek a důsledně monitoroval celý průběh legislativního procesu. Podněty a konkrétní návrhy na změnu právní úpravy ERÚ rovněž zasílal MPO jako gestorovi obou zákonů.

11.1.3 Návrhy ERÚ na legislativní úpravy

Předseda Rady ERÚ v lednu 2022 předložil vládním představitelům podněty ERÚ na změnu právní úpravy, které reagují na problémy vyvolané nebo vystupňované v souvislosti s energetickou krizí. Následně v dubnu 2022 předal ERÚ na MPO souhrn konkrétních návrhů změn právní úpravy, včetně jejich paragrafového znění. Aktualizovaný souhrn návrhů úprav energetického zákona byl MPO opakovaně zaslán v září 2022. Obsahově návrhy ERÚ reagovaly zejména na situaci na trhu s energií v souvislosti s energetickou krizí a týkaly se především následujících oblastí:

- / zakotvení nového institutu indexu zajištění obchodníka za účelem informování o nakoupeném množství elektřiny nebo plynu, k jejichž dodávce se smluvně zavázal,
- / zpřísnění podmínek pro udělení licence na obchod s elektřinou a plynem – zejména finančních předpokladů nebo oprávnění odmítnout udělení licence žadateli, kterému byla v minulosti licence zrušena nebo porušil právní předpisy v oblasti energetiky (tzv. „cejch podnikatele“),
- / rozšíření důvodů ke zrušení licence,
- / úprava smluv s cenou přímo závislou nebo odvozenou od změn ceny elektřiny nebo plynu na organizovaných trzích s elektřinou nebo plynem (tzv. spotové produkty),
- / pravidla pro efektivní monitoring trhu s elektřinou a plynem a rozšíření dozorových pravomocí ERÚ,
- / komplexní úprava institutu DPI,
- / zakotvení zákazu tzv. správy odběrných míst,
- / zvýšení právní ochrany spotřebitelů týkající se přiměřenosti sjednané smluvní pokuty a práva na náhradu škody v případě přerušení nebo ukončení dodávky v rozporu se sjednaným závazkem,
- / doplnění nových povinností obchodníka s elektřinou nebo plynem,
- / doplnění nových skutkových podstat přestupků,
- / úprava bezpečnostního standardu dodávky plynu,
- / zjednodušený režim připojování k distribuční soustavě v elektroenergetice,
- / řešení otázky zastupitelnosti předsedy Rady ERÚ.

Současně ERÚ upozornil na nutnost řešit legislativní úpravou problematiku poskytování podpůrných služeb, certifikaci zásobníků plynu a regulaci ceny uskladňování plynu.

Dílčím způsobem byly některé z návrhů ERÚ zohledněny při novelizaci energetického zákona, větší část však zůstala dosud bez odezvy.

11.2 Správní činnost

11.2.1 Řízení o rozkladech

Rozhodování o rozkladu jako opravném prostředku proti prvostupňovým rozhodnutím ERÚ ve smyslu správního řádu (§ 152) je svěřeno Radě ERÚ. Rada ERÚ rozhoduje o rozkladech na základě doporučení rozkladové komise zřízené podle správního řádu (§ 152 odst. 3). ERÚ měl v roce 2022 zřízeny tři rozkladové komise, jednu projednávající případy zejména v oblasti energetické infrastruktury a obchodu, jednu zaměřující se převážně na oblast POZE a jednu pro oblast ochrany spotřebitele. Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2022 podle agend je shrnut v následující tabulce.

Rozkladové komise Rady ERÚ projednaly v roce 2022 celkem 142 rozkladů a podnětů na přezkum. Na základě jejich projednání bylo rozhodnuto v 73 případech. O 69 rozkladech a podnětech na přezkum projednaných rozkladovými komisemi v roce 2022 nebylo do konce roku 2022 rozhodnuto. Rada ERÚ v roce 2022 dále rozhodla o 102 rozkladech, které byly rozkladovými komisemi projednány ještě v roce 2021. Celkem Rada ERÚ v roce 2022 rozhodla ve věci 175 rozkladů.

Z hlediska rozhodovací činnosti lze sledovat obecně výrazný nárůst počtu podaných rozkladů a dalších opravných prostředků proti rozhodnutím a postupům ERÚ. Co se týče konkrétních agend, výrazně přibýlo rozkladů ve spotřebitelských sporech, s čímž souvisí zvýšení počtu případů v oblasti plynárenství, a rovněž rozkladů proti rozhodnutím o spáchání přestupků podle energetického zákona. Zřetelný nárůst případů lze sledovat i v rozhodování o licencích, především zásluhou vedení celé řady obnov řízení.

Tabulka 4 Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2022 podle agend

Rozklady proti rozhodnutím ve sporných řízeních, z toho podle odvětví	99
elektroenergetika	21
plynárenství	14
elektroenergetika a plynárenství	7
teplárenství	4
POZE	53
Rozklady proti rozhodnutím o přestupcích, z toho podle zákona	54
energetický zákon	41
zákon o cenách	7
zákon o ochraně spotřebitele	1
zákon o ochraně spotřebitele a energetický zákon	4
zákon o podporovaných zdrojích energie	1
Rozklady ve věci žádostí o informace	3
Rozklady proti rozhodnutím ve věcech licenčních	19
CELKEM	175

Zdroj: ERÚ

11.2.2 Sporná řízení

ERÚ rozhodoval v roce 2022 spory v odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až e)]. Při rozhodování sporů postupoval ERÚ podle správního řádu (§ 141). Shrnutí naleznete níže v tabulce 5.

Na návrh zákazníka v postavení spotřebitele odebírajícího elektřinu, plyn nebo teplo pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, rozhodoval ERÚ podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 a 2] tzv. spotřebitelské spory.

Spotřebitelské spory se týkaly splnění povinnosti ze smluv, jejichž předmětem byla dodávka nebo distribuce elektřiny nebo plynu, a určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny nebo plynu, vznikl, trvá, nebo zanikl, a kdy se tak stalo. Typické byly spory o řádné splnění povinnosti vyúčtování dodávky elektřiny nebo plynu dodavatelem a spory o vzniku a zániku právního vztahu mezi zákazníkem a dodavatelem. V roce 2022 se objevil značný nárůst spotřebitelských sporů způsobený provedením vyúčtování dodávky elektřiny nebo plynu dodavatelem v rozporu se smlouvou a zde sjednanou cenou dodávky elektřiny a plynu.

V roce 2022 bylo vedeno 456 řízení ve věci spotřebitelského sporu podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 a 2], z nichž v roce 2022 bylo celkem 277 pravomocně ukončeno.

V odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství vedl ERÚ v roce 2022 podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až d)] celkem 110 řízení, z nichž pravomocně ukončil 55 řízení.

Předmětem těchto řízení podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až c)] byly spory o uzavření smlouvy podle energetického zákona, spory o omezení, přerušení nebo obnovení dodávek nebo distribuce elektřiny nebo plynu z důvodu neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce. Dále byly předmětem řízení spory o připojení nebo přístup k zařízením elektrizační nebo plynárenské soustavy.

Zvláštním typem sporů v oblasti elektroenergetiky byly spory podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. d)] ve spojení se zPOZE (§ 52). V roce 2022 zaznamenal ERÚ v důsledku soudního výkladu zPOZE (§ 52 odst. 2) zvýšený počet vedených sporů o vydání bezdůvodného obohacení a náhradu škody z důvodu neoprávněného čerpání podpory za vyrobenou elektřinu. Jedná se o skutkově a právně složité případy, které vyžadují individuální posouzení práv a povinností účastníků trhu s elektřinou spojených s právem na podporu elektřiny nebo tepla.

Typickým sporem o podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. d)] v oblasti POZE jsou požadavky výrobců na zaplacení dlužné podpory za vyrobenou elektřinu, pokud operátor trhu nebo povinně vykupující podle názoru výrobce neplní zákonnou povinnost úhrady podpory.

V odvětví plynárenství a teplárenství je dlouhodobě vedeno nejméně sporů. Spory mezi účastníky trhu s plynem a držiteli licencí a zákazníky v teplárenství se daří v mnoha případech vyřešit dohodou stran sporu bez potřeby rozhodnutí ERÚ. Typickým sporem v teplárenství v roce 2022 byly spory o uzavření smlouvy o dodávce tepelné energie, pokud držitel licence nerespektoval zákonnou povinnost uzavřít smlouvu při splnění zákonných předpokladů ze strany odběratele. Takové případy se v roce 2022 objevovaly ojediněle.

11.2.3 Schvalovací řízení

V roce 2022 ERÚ rozhodoval podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. g) a i)] o schválení pravidel provozování přenosové soustavy a distribučních soustav v elektroenergetice, obchodních podmínek operátora trhu, řádu provozovatele přepravní soustavy, řádů provozovatelů zásobníku plynu a řádů provozovatelů distribučních soustav v plynárenství, desetiletého plánu rozvoje přenosové soustavy a přepravní soustavy. Dále podle energetického zákona (§ 17 odst. 4) vykonával ERÚ působnost regulačního orgánu podle příslušných nařízení EU. V roce 2022 ERÚ vedl celkem 53 schvalovacích řízení, pravomocně rozhodnutím ukončil celkem 45 schvalovacích řízení.

Tabulka 5 Přehled vedených a pravomocně ukončených sporných a schvalovacích řízení podle pravomoci ERÚ

Typ řízení	Vedená řízení	Ukončená řízení
Sporná řízení, z toho podle odvětví	110	55
elektroenergetika	101	48
plynárenství	1	0
teplárenství	8	7
Spotřebitelské spory	456	277
Schvalovací řízení	53	45

Zdroj: ERÚ

11.2.4 Řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím

ERÚ v roce 2022 vyřizoval 127 žádostí o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím (zákon 106).

ERÚ vydal v roce 2022 celkem sedm rozhodnutí o odmítnutí žádosti podle zákona 106. ERÚ odmítal poskytnutí informací v případě, že požadované informace neměl k dispozici, nebo se jednalo o informace, které podle tohoto zákona nelze žadatelům poskytovat.

Proti vyřízení žádosti o poskytnutí informací byly podány dvě stížnosti. Jednu stížnost Rada ERÚ shledala za opožděnou, druhou za důvodnou a uložila informace poskytnout.

V souladu se zákonem o poskytování informací byla na webu ERÚ zveřejněna Výroční zpráva ERÚ o činnosti v oblasti poskytování informací (příloha 2).

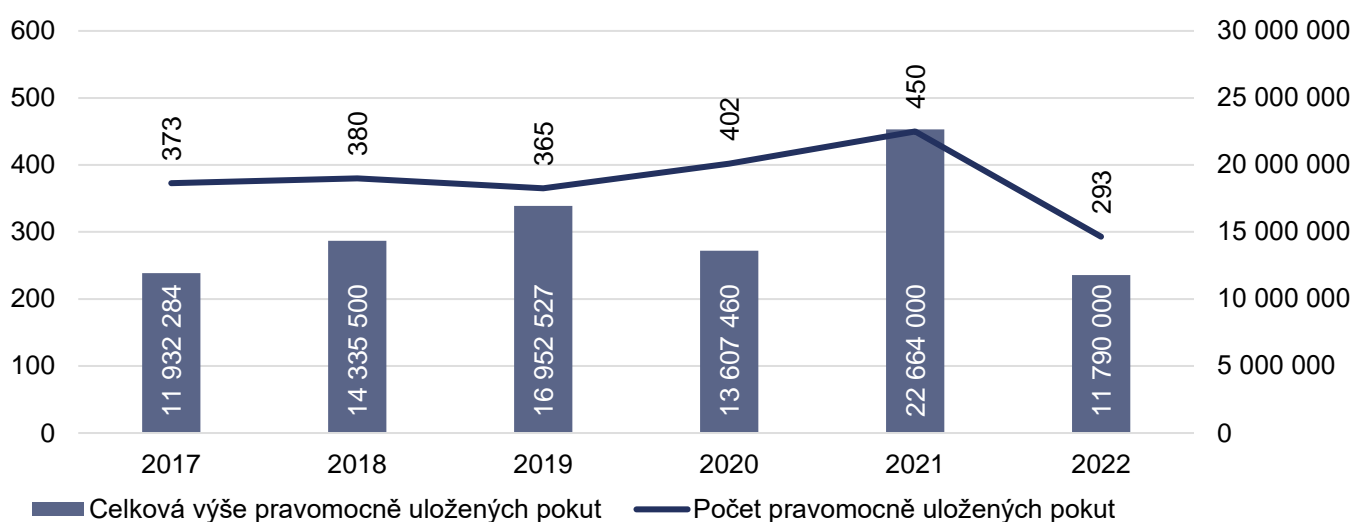
11.2.5 Sankční řízení

V oblasti výkonu dozorové působnosti vede ERÚ ve smyslu energetického zákona (§ 18 odst. 3) řízení o přestupcích podle energetického zákona, zákona o cenách a zákona o ochraně spotřebitele.

V roce 2022 obdržel celkem 854 podnětů k zahájení správního řízení, a to jak podněty na základě vlastních zjištění v rámci kontrol provedených podle kontrolního řádu, tak podněty vnější, mezi které patřily zejména výsledky šetření Policie ČR. V roce 2022 zahájil celkem 361 správních řízení pro podezření ze spáchání přestupků. 231 řízení ERÚ odložil, jednalo se zejména o podněty obdržené ze strany Policie ČR s neznámým pachatelem.

V roce 2022 ERÚ pravomocně rozhodl v 343 správních řízeních, z čehož uložil účastníkům řízení pravomocně ve 293 případech pokuty v celkové výši 11 790 tis. Kč. Meziroční pokles v počtu uložených pokut a jejich celkové výši je zapříčiněn zahájením většího počtu řízení v oblasti ochrany spotřebitele v druhé polovině roku 2022 s rozsáhlým předmětem řízení (desítky až stovky dotčených spotřebitelů), které se promítnou až do dat roku 2023.

Graf 19 Přehled pravomocně uložených pokut

Zdroj: ERÚ

11.2.6 Licenční řízení

V oblasti udělování licencí byl rok 2022 ve znamení výrazného nárůstu počtu aktivních licencí. Celkem bylo ERÚ doručeno 2 977 žádostí o udělení, změnu či zrušení licence. Další statistické přehledy naleznete v příloze 3. Podrobnější informace o držitelích licencí a o jednotlivých provozovnách je možné nalézt na webu ERÚ ve vyhledávači licencí mezi užitečnými odkazy.

Tabulka 6 Počet licenčních řízení podle druhu žádosti

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nové licence	519	512	569	669	679	1246
Změny licencí	1 167	1 004	1 099	1 120	1 141	1294
Zrušené licence	501	383	416	401	407	437
CELKEM	2 187	1 899	2 084	2 190	2 227	2 977

Zdroj: ERÚ

11.2.7 Uznávání odborné kvalifikace

V roce 2022 bylo ERÚ přijato 15 žádostí o uznání odborné kvalifikace ve smyslu zákona o uznávání odborné kvalifikace. V jedenácti případech bylo rozhodnuto o uznání odborné kvalifikace, ve zbylých čtyřech případech bylo řízení zastaveno.

12 ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ

Rozpočet kapitoly 349 – Energetický regulační úřad (kapitola 349) byl schválen jako součást zákona č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2022 dne 10.03.2022.

Tabulka 7 Rozpočet kapitoly 349 – závazné ukazatele

Ukazatele	Schválený rozpočet [tis. Kč]	Rozpočet po změnách [tis. Kč]	Konečný rozpočet příjmů a výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění [%] (srovnání sloupců 4 a 3)
	1	2	3	4	5
Souhrnné ukazatele					
Příjmy celkem	323 017,90	323 017,90	323 017,90	328 983,32	101,85
Výdaje celkem	287 169,83	293 220,64	343 994,28	298 992,97	86,92
Specifické ukazatele – příjmy					
Daňové příjmy	303 017,90	303 017,90	303 017,90	314 295,42	103,72
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem, v tom níže	20 000,00	20 000,00	20 000,00	14 687,89	73,44
příjmy z rozpočtu EU bez SZP celkem	0,00	0,00	0,00	8,56	
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy přijaté transfery celkem	20 000,00	20 000,00	20 000,00	14 679,33	73,40
Specifické ukazatele – výdaje					
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů ERÚ, v tom níže	287 169,83	293 220,64	343 994,28	298 992,97	86,92
výdaje spojené s výkonem předsednictví v Radě EU	0,00	0,00	641,00	423,43	66,06
ostatní výdaje na zabezpečení plnění úkolů ERÚ	287 169,83	293 220,64	343 353,28	298 569,54	86,96
Průřezové ukazatele					
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	176 575,70	181 031,37	186 930,80	173 611,58	92,87
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	26 198,09	26 198,09	27 512,46	25 993,02	94,48
Platy zaměstnanců na služebních místech podle zákona o státní službě	139 405,28	143 860,96	148 018,71	136 574,70	92,27
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů ústavních činitelů	8 656,80	8 656,80	8 700,70	8 700,70	100,00
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	59 682,59	61 188,61	62 948,72	58 254,79	92,54
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	3 485,20	3 574,32	3 684,56	3 427,24	93,02
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez SZP – celkem, v tom níže	0,00	0,00	8,56	8,56	100,00
ze státního rozpočtu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
podíl rozpočtu EU	0,00	0,00	8,56	8,56	100,00
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	10 716,00	10 716,00	21 643,00	8 469,03	39,13

Zdroj: ERÚ

12.1 Příjmy kapitoly 349

Finanční prostředky na závazném ukazateli příjmy z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky celkem nebyly stanoveny.

Tabulka 8 Výsledky skutečného plnění – příjmy celkem za rok 2022 v porovnání s rokem 2021

	Rozpočet příjmů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění proti skutečnosti roku 2021 [%]
Příjmy celkem, z toho	323 017,90	328 983,32	103,11
daňové příjmy	303 017,90	314 295,42	103,88
nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	20 000,00	14 687,89	89,04

Zdroj: ERÚ

Daňové příjmy byly naplňovány na základě poplatku na činnost ERÚ ve výši 299 906,13 tis. Kč, dále na základě výběru správních poplatků za udělování, změnu a obnovu licencí, splátkové kalendáře a posečkání úhrady pokut subjektům podnikajícím v energetice a registraci zprostředkovatelů apod. v celkové výši 14 389,30 tis. Kč.

Nedaňové příjmy plynou především z pokut. Celkem bylo v roce 2022 uhrazeno 317 pokut uložených ve správním řízení v celkové výši 14 301,02 tis. Kč (bez nákladů řízení), což představuje snížení proti roku 2021 o 10,99 % (tj. absolutně o 1 765,05 tis. Kč. Ostatní nahodilé příjmy byly ve výši 386,87 tis. Kč.

V počtu uhrazených pokut došlo ke snížení proti roku 2021 o 25,24 % (tj. absolutně o 107 pokut).

Zároveň zůstalo 225 neuhrazených pohledávek z pokut v právní moci v celkové výši 9 509,02 tis. Kč (bez nákladů řízení), což je snížení proti roku 2021 o 32,40 % (tj. absolutně o 4 556,69 tis. Kč).

12.2 Výdaje kapitoly 349

Pro rok 2022 byly rozpočtovány výdaje celkem ve výši 287 169,83 tis. Kč (schválený rozpočet), v průběhu roku 2022 byly upraveny na výši 293 220,64 tis. Kč (rozpočet po změnách). Z důvodu použití nároků z nespotřebovaných výdajů podle zákona o rozpočtových pravidlech (§ 47) v celkové výši 62 933,96 tis. Kč a vázání finančních prostředků ve výši 12 168,88 tis. Kč byl konečný rozpočet kapitoly 349 výdaje celkem ve výši 343 994,28 tis. Kč.

Výsledek skutečného čerpání výdajů celkem a porovnání s konečným rozpočtem výdajů za rok 2022 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 9 Výsledky skutečného čerpání – výdaje celkem za rok 2022

	Konečný rozpočet výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění proti konečnému rozpočtu [%]	Plnění proti skutečnosti roku 2021 [%]
Výdaje celkem, z toho	343 994,28	298 992,97	86,92	104,59
kapitálové výdaje	21 643,00	8 469,03	39,13	304,84
běžné výdaje	322 351,28	290 523,94	90,13	102,63

Zdroj: ERÚ

Při realizaci jednotlivých výdajů byly finanční prostředky vynakládány s maximální efektivností, hospodárností a účelností, vždy ve vztahu k dosažení maximálního přínosu pro ERÚ a jeho činnosti. S ohledem na výše uvedené došlo za rok 2022 k úspoře finančních prostředků v rámci rozpočtu výdajů

celkem ve výši 45 001,31 tis. Kč. K datu 31.12.2022 vykázala kapitola 349 zůstatek nároků k použití ve výši 28 640,11 tis. Kč.

Tabulka 10 Členění úspor rozpočtu výdajů za rok 2022

Oblast platy a ostatní osobní výdaje [tis. Kč]	13 319,22
Oblast programového financování EDS/SMVS [tis. Kč]	13 173,97
Oblast ostatních běžných výdajů [tis. Kč]	18 508,12

Zdroj: ERÚ

Kapitola 349 vykazuje nároky z nespotřebovaných výdajů k 01.01.2023 v celkové výši 73 641,41 tis. Kč.

Tabulka 11 Členění nároků z nespotřebovaných výdajů

Profilující výdaje [tis. Kč]	46 063,59
Neprofilující výdaje [tis. Kč]	27 577,82

Zdroj: ERÚ

Porovnání skutečných výdajů za období 2018–2022 naleznete v příloze 4.

12.3 Programové financování

V systému programového financování majetku byly vedeny v roce 2022 dva programy, a to program č. 149 020 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ERÚ na období let 2016 až 2024 a program č. 149 03 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ERÚ na období let 2022 až 2026. Programy se skládají vždy ze dvou podprogramů, první se týká pořízení a obnovy informačních a komunikačních technologií (ICT) ERÚ, druhý se týká pořízení a obnovy ostatního majetku ERÚ.

Základním cílem programů je zajistit vybudování odpovídající materiálně-technické základny ERÚ s maximálním důrazem na oblast informačních a komunikačních technologií.

Vzhledem k tomu, že většina agend ERÚ, je soustředěna v Jednotném informačním systému ERÚ, byla většina finančních prostředků v rámci podprogramů ICT čerpána na jeho rozvoj. Během roku 2022 byly realizovány především tyto aktivity v oblasti ICT:

- /// jednotný informační systém ERÚ,
- /// pořízení a obnova hardware a software,
- /// instalace videokonferenčních technologií, implementace vzdáleného podepisování, přechod na MS Teams v rámci celého ERÚ,
- /// zajištění kybernetické bezpečnosti a bezpečnosti informací.

Výsledné hospodaření programového financování majetku v roce 2022 podle programů a podprogramů zachycuje následující tabulka.

Tabulka 12 Výsledné hospodaření podle podprogramů za rok 2022

	Konečný rozpočet výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění [%]
Program 149 020, z toho	10 927,00	8 340,95	76,33
podprogram 149 021	8 500,00	5 965,45	70,18
podprogram 149 022	2 427,00	2 375,50	97,88
Program 149 03, z toho	10 716,00	128,08	1,20
podprogram 149 0311	9 616,00	128,08	1,33
podprogram 149 0322	1 100,00	0,00	0,00
Programy 149 020 a 149 03 celkem	21 643,00	8 469,03	39,13

Zdroj: ERÚ

12.4 Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2022 se ERÚ aktivně zapojil do řady mezinárodních jednání, která pokračovala, podobně jako v roce 2021, formou videokonferencí nebo formou hybridní. ERÚ intenzivně spolupracoval s ACER a CEER. Mimo jiné se aktivně zapojil do činnosti ERRa.

Výdaje za oblast zahraničních pracovních cest za rok 2022 dosáhly celkového finančního objemu 519,30 tis. Kč (97,87 tis. Kč v roce 2021).

Na úhradu členských příspěvků organizaci CEER a ERRa (rozpočtová položka 5532 – ostatní neinvestiční transfery do zahraničí) byla k datu 31.12.2022 vynaložena celkem částka ve výši 909,79 tis. Kč.

12.5 Vyhodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti hospodaření ERÚ

Zákon o rozpočtových pravidlech (§ 39 odst. 3) ukládá správci kapitoly soustavné sledování a vyhodnocování hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů své kapitoly. Proto ERÚ s výše uvedenou povinností pravidelně vyhodnocoval vynakládání prostředků kapitoly 349 na základě pravidelných čtvrtletních zpráv o hospodaření a souhrnného ročního vyhodnocení.

V souladu s příslušnou legislativou vyhodnocoval kritéria účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti jak v rámci předběžné řídicí kontroly před vznikem a po vzniku závazku, tak i v průběžné a následné řídicí kontrole podle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a příslušné prováděcí vyhlášky, kterou se provádí zákon o finanční kontrole ve veřejné správě. Veřejné zakázky byly ERÚ jako veřejným zadavatelem realizovány v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek v souladu s vnitřní směrnicí k postupu zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a ostatními předpisy týkajícími se veřejných zakázek.

12.6 Plnění závazných ukazatelů

Všechny stanovené závazné ukazatele byly splněny kromě nedaňových příjmů, a to především z důvodu neuhrazení vyměřených pokut v energetice nebo podání opravných prostředků proti uděleným pokutám. V žádném ze stanovených závazných ukazatelů nedošlo k nepovolenému překročení plánovaného objemu finančních prostředků. Podrobný rozbor rozpočtového hospodaření je uveden v příslušných částech návrhu státního závěrečného účtu kapitoly 349 za rok 2022.

12.7 Peněžní fondy, údaje o majetku, pohledávkách a závazcích

Převody z peněžních (vlastních) fondů do příjmů kapitoly 349 nebyly v roce 2022 realizovány.

Tabulka 13 Peněžní fondy k 31.12.2022

FKSP [tis. Kč]	1 419,53
Rezervní fond [tis. Kč]	0,00

Zdroj: ERÚ

Tabulka 14 Stav majetku ERÚ k 31.12.2022

Pořizovací cena majetku [tis. Kč]	237 314,33
Zůstatková cena majetku [tis. Kč]	77 467,49

Zdroj: ERÚ

Celková hodnota majetku v roce 2022 proti roku 2021 v pořizovacích cenách vzrostla o 4 191,05 tis. Kč.

Tabulka 15 Celkové pohledávky k 31.12.2022

Celkové pohledávky [tis. Kč]	15 121,47
-------------------------------------	-----------

Zdroj: ERÚ

Největší část celkových pohledávek tvořily pokuty ve správním řízení (včetně nákladů řízení) ve výši 9 625,02 tis. Kč.

Tabulka 16 Celkové závazky k 31.12.2022, vč. Energetického regulačního fondu

Celkové závazky [tis. Kč]	67 399,04
----------------------------------	-----------

Zdroj: ERÚ

Největší část celkových závazků tvořily prostředky Energetického regulačního fondu ve výši 45 444,39 tis. Kč. ERÚ je podle energetického zákona (§ 14 odst. 10) povinen předložit audit fondu za příslušný kalendářní rok (příloha 5). Počáteční stav fondu byl k 01.01.2022 ve výši 45 444,39 tis. Kč. V průběhu roku 2022 nebyla z účtu fondu vyplacena žádná úhrada za prokazatelné ztráty z činnosti nad rámec licence (vyhláška o Energetickém regulačním fondu; č. 280/2007 Sb.). V roce 2022 nedošlo k žádným příjmům ani výdajům na tomto účtu a zůstatek na zvláštním běžném účtu fondu ke dni 31.12.2022 byl 45 444,39 tis. Kč.

ERÚ měl jeden závazek vůči dodavateli – dodavatelská faktura zaevidovaná do 31.12.2022, která byla uhrazena 13.01.2023. ERÚ nevykazoval k 31.12.2022 žádné závazky po lhůtě splatnosti.

13 LIDSKÉ ZDROJE

Podstatná část roku 2022 byla ještě stále poznamenána dopady pandemie COVID-19, čímž docházelo k částečnému přesunu pracovních aktivit do on-line prostředí.

13.1 Zaměstnanci a personální agenda

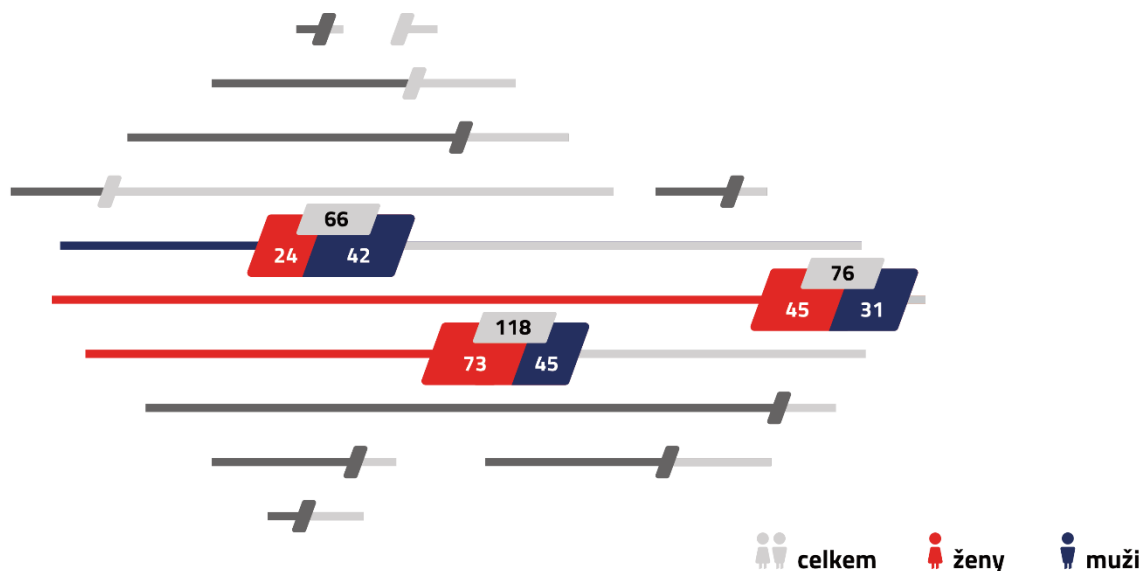
V roce 2022 bylo vyhlášeno a realizováno 116 výběrových řízení na služební místa, 15 výběrových řízení v režimu zákoníku práce na služební místa a sedm výběrových řízení v režimu zákoníku práce na pracovní místa. I přes realizovaná výběrová řízení se nepodařilo všechna služební místa obsadit. Příčinou je často zdlouhavost procesu přijetí do služebního poměru vyvolaná danými lhůtami výběrového řízení a neschopnost služebního úřadu konkurovat nástupním platem soukromému sektoru, zejména v oboru energetiky. Mnohým uchazečům navíc leckdy nevyhovují specifika a podmínky služebního poměru.

Tabulka 17 Systemizace služebních a pracovních míst

	Jihlava	Ostrava	Praha	Celkem
Schválený počet systemizovaných míst pro rok 2022	121	90	78	289
Fyzický počet zaměstnanců k 31.12.2022	118	78	66	260

Zdroj: ERÚ

V ERÚ je podporována snaha o zachování rovnosti mužů a žen a diverzity v rozhodovacích pozicích. V rámci představených a vedoucích zaměstnanců bylo k datu 31.12.2022 z celkového počtu 47 plánovaných pozic obsazeno 44, z toho 16 ženami, tj. podíl 36,36 %. V celkovém početním stavu zaměstnanců je zastoupeno 45,38 % mužů a 54,62 žen, přičemž je patrný silící trend nárůstu počtu žen. Tato situace je zřetelná především na okruhu přihlášených účastníků do vyhlášených výběrových řízení k obsazení volných systemizovaných míst.

Organizační strukturu ERÚ naleznete v příloze 1.

Tabulka 18 Průměrný přepočtený stav a fyzický evidenční stav zaměstnanců

	Plán 2022 [-]	Skutečnost 2022 [-]	Plnění [%]
Průměrný přepočtený stav zaměstnanců, z toho	289	253,97	87,88
státní zaměstnanci	236	201,87	85,54
zaměstnanci v režimu zákoníku práce	48	47,10	98,13
členové Rady ERÚ	5	5	100,00
Fyzický evidenční stav zaměstnanců, z toho	289	260	89,97
státní zaměstnanci	236	209	88,56
zaměstnanci v režimu zákoníku práce	48	46	95,83
členové Rady ERÚ	5	5	100,00

Zdroj: ERÚ

Rozpočtovaný průměrný plat na rok 2022 byl plánován ve výši 50 248 Kč (schválený rozpočet), skutečně dosažený průměrný plat byl ve výši 56 197 Kč, index 111,80 %.

V rámci závazného ukazatele Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci byly zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 14 777,30 tis. Kč z důvodu výplaty odchodného a proplacení nařízené přesčasové práce a přiznání ostatních složek platu. Dále došlo rozpočtovým opatřením k navýšení tohoto ukazatele ve výši 4 455,68 tis. Kč na úhradu výdajů spojených s vysláním zaměstnance ERÚ do instituce EU a valorizací platových tarifů zaměstnanců a snížení ve výši 8 884,18 tis. Kč z důvodu vázání prostředků státního rozpočtu za neobsazená místa. Prostředky na platy byly čerpány úměrně s mírou obsazenosti systemizovaných míst.

Na ostatní osobní výdaje byly čerpány prostředky ve výši 1 959,76 tis. Kč, a to formou dohod o provedení práce nebo dohod o pracovní činnosti na výkon prací.

Další ukazatele rozpočtu v oblasti platů naleznete v kapitole 12.

13.2 Úřednická zkouška – Energetika

ERÚ zajišťuje úřednickou zkoušku v oboru služby 29 – Energetika pro celou státní správu. V roce 2022 proběhlo celkem osm termínů úřednických zkoušek, během nichž úspěšně složilo úřednickou zkoušku 21 státních zaměstnanců ERÚ a 13 státních zaměstnanců ostatních institucí.

13.3 Vzdělávací činnost

ERÚ disponoval dostatečným objemem rozpočtových prostředků v oblasti vzdělávání, a byl tak schopen plně zajistit požadované vzdělávací aktivity, na které byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 2 006,47 tis. Kč.

Vstupní vzdělávání úvodní absolvovalo 43 zaměstnanců. Vstupní vzdělávání následné bylo organizováno ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, zúčastnil se jej jeden zaměstnanec. Cílem bylo seznámit účastníky se základy právního řádu, s fungováním veřejné správy, s problematikou veřejných financí apod.

Na jazykové vzdělávání bylo vynaloženo celkem 1 115,32 tis. Kč. Do výuky byla zařazena i část nově nastupujících zaměstnanců a v roce 2022 byla stanovena celkem pro 67 systemizovaných míst, u nichž je znalost jednoho světového jazyka kvalifikačním předpokladem. K datu 31.12.2022 splnilo kvalifikační požadavek znalosti cizího jazyka 100 % zaměstnanců z obsazeného počtu systemizovaných míst.

Celkem se uskutečnilo 92 vzdělávacích akcí v oblasti státní správy, kybernetické bezpečnosti, korupce, etiky a whistleblowingu, MS Office, školení odborné způsobilosti, BOZP, požární ochrany a práce ve výškách a další odborná a průběžná školení reagující na aktuální legislativní změny. Proškoleny v nich bylo v přepočtu 478 zaměstnanců.

14 VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM

ERÚ má zavedený odpovídající vnitřní kontrolní systém v souladu s ustanoveními zákona o finanční kontrole, se svou koncepcí, záměry a cíli, čímž vytváří podmínky pro příznivé kontrolní prostředí pro hospodaření s veřejnými prostředky.

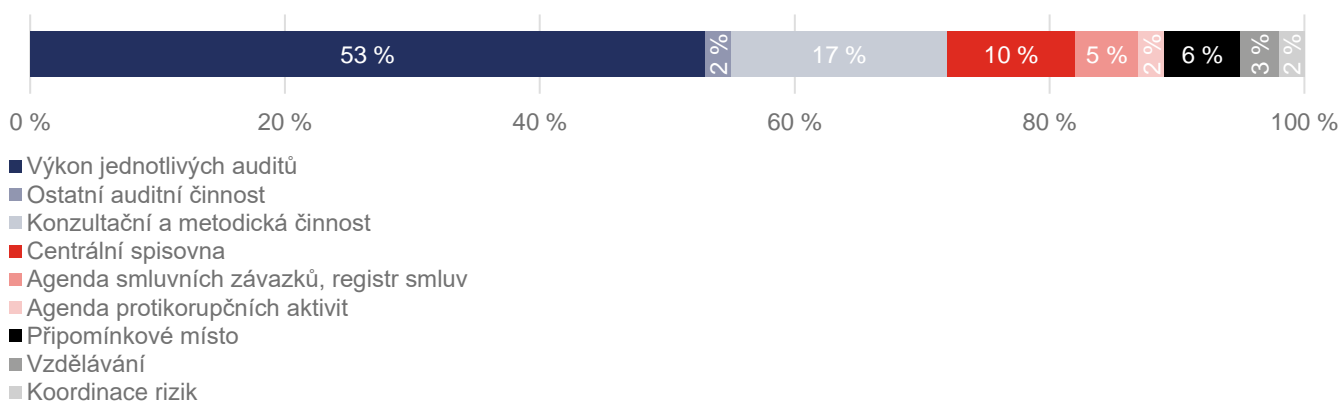
Činnost ERÚ je upravena soustavou právních, vnitřních a služebních předpisů ERÚ, ve kterých je zakotven proces řídicích a kontrolních mechanismů k organizování, řízení a zajištění finanční kontroly v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Ve vnitřních a služebních předpisech ERÚ vymezuje organizační útvary, stanovuje rozsah pravomocí a odpovědností představených a ostatních zaměstnanců a dodržuje i další ustanovení zákona o finanční kontrole. Provádí analýzu rizik, na základě které plánuje a realizuje interní audity, využívá tři stupně řídicí kontroly, rozděluje odpovědnosti víceúrovňovým schvalováním a kolektivním rozhodováním, zveřejňuje výsledky rozhodovacího řízení, přijímá opatření k odstranění zjištěných nedostatků, má nastaven systém prevence a detekce korupce a průběžně prověřuje a aktualizuje vnitřní řídicí dokumentaci k udržování účinnosti vnitřního kontrolního systému a k zajištění fungování řídicí kontroly a interního auditu.

Řídicí kontrola je zajišťována představenými v rámci jim stanovených pravomocí na všech úrovních řízení za účelem dosažení stanovených cílů a minimalizace výskytu rizik v procesu přípravy finančních operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování. Následné prověřování a vyhodnocování systému finanční kontroly a správnosti hospodaření je součástí služebních činností představených. O všech schvalujících postupech řídicí kontroly jsou vyhotoveny písemné záznamy.

Interní audit zajišťuje samostatné, funkčně nezávislé oddělení, organizačně oddělené od řídicích a výkonných struktur. Jeho činnost byla v roce 2022 přímo řízena a koordinována Radou ERÚ, s účinností novely energetického zákona od 01.07.2022 předsedou Radou ERÚ. Interní audit plní důležitou roli pro fungování a zdokonalování vnitřního kontrolního systému a pomáhá ERÚ dosahovat jeho cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování účinnosti systému řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a řízení a správy ERÚ.

Výkon jeho činnosti probíhal na základě Plánu interního auditu na rok 2022 schváleného Radou ERÚ. Roční plán upřesnil rozsah, věcné zaměření a cíle jednotlivých auditů na základě Střednědobého plánu činností interního auditu na období 2021–2023, objektivního hodnocení rizik, dosavadních výsledků o nastavení a fungování vnitřního kontrolního systému a aktuálních potřeb úřadu. Roční plán dále obsahoval i další úkoly vyplývající z funkce interního auditu, zejména úkoly v metodické, poradenské a konzultační činnosti a svěřených agend.

Graf 20 Přehled aktivit interního auditu v roce 2022

Zdroj: ERÚ

Auditní akce byly v roce 2022 zaměřeny na:

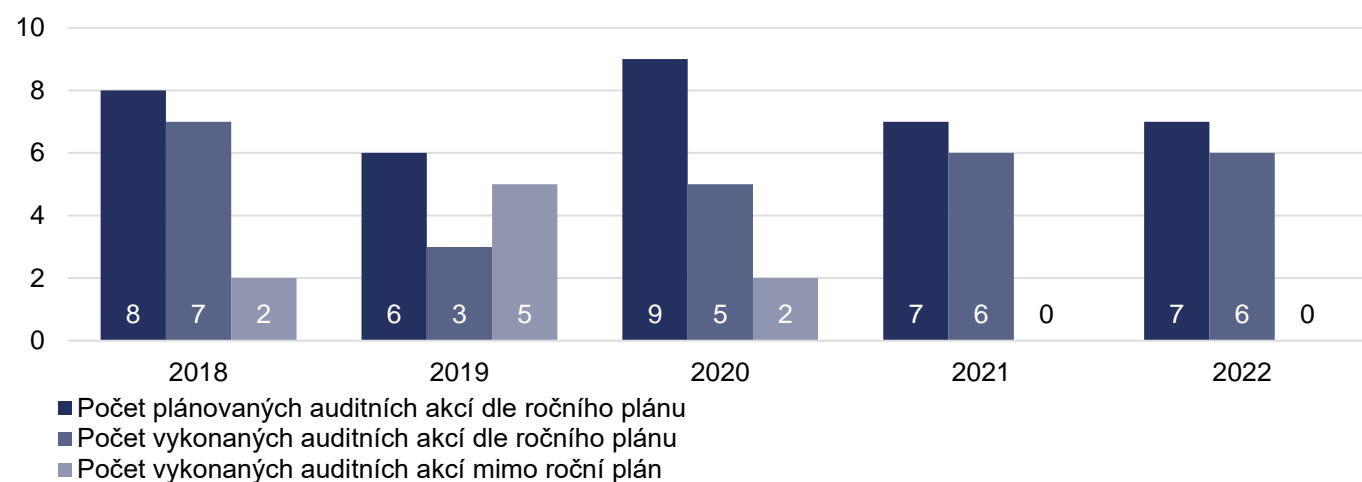
- ! dodržování právních, služebních a vnitřních předpisů,
- ! nastavení řídicích a kontrolních mechanismů,
- ! prověření hospodárného, účelného a efektivního využívání veřejných prostředků,
- ! správnost, úplnost a průkaznost účetnictví,

- ověření správnosti prováděných pracovních postupů v procesu výkonu dozoru v energetických odvětvích,
- ověření systému vedení spisové a archivní služby dokumentace pro zajišťování organizačních a administrativních úkonů Rady ERÚ,
- dodržování povinností zaměstnanců v pracovním a služebním poměru a veřejných funkcionářů,
- ověření procesu správnosti zařazování majetku ICT a systému jeho evidence,
- plnění protikorupčních opatření.

V jednotlivých auditovaných oblastech byl také prověřen a vyhodnocen vnitřní kontrolní systém. Prostřednictvím řídicí kontroly byla vyhodnocena provozní, finanční, právní a jiná rizika související s plněním záměrů a cílů ERÚ. Výsledky interních auditů byly projednány s Radou ERÚ a s odpovědnými vedoucími zaměstnanci auditovaných útvarů, kteří přijali odpovídající opatření.

Oddělení interního auditu vykonalo v roce 2022 celkem pět auditních akcí a jeden následný audit, který vyhodnotil stav plnění přijatých opatření k nápravě zjištěných nedostatků z již provedených auditů. Celkový počet vykonaných auditů byl počtem auditů srovnatelný s rokem 2021. Auditní činnost byla usměrněna ve prospěch poradenské a konzultační činnosti podle priorit a požadavků vedení ERÚ. V rámci poradenské činnosti interní auditoři spolupracovali při zavádění řídicích a kontrolních postupů v oblasti řízení rizik a veřejných zakázek, finančního řízení a vedení spisové a archivní služby.

Graf 21 Počet auditních akcí v návaznosti na roční plány

Zdroj: ERÚ

Interními audity v roce 2022 nebyla identifikována žádná pochybení závažnějšího charakteru, která by vedla k uložení rozsáhlých nebo systémových opatření k jejich nápravě a která by měla významný vliv na řádnou správu a řízení při hospodaření s veřejnými prostředky a majetkem. Přijatá opatření směřovala zejména ke zlepšení procesů a pracovních postupů auditovaných oblastí.

Na základě rekapitulace výsledků provedených interních auditů v roce 2022 lze podat přiměřené ujištění, že zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek. Jednotlivé části vnitřního kontrolního systému poskytují přiměřenou jistotu, že ERÚ má nastaven funkční vnitřní kontrolní systém, který poskytuje přiměřené ujištění, že veřejné výdaje vykazované v rámci kapitoly 349 státního rozpočtu jsou čerpány v souladu s legislativním rámcem.

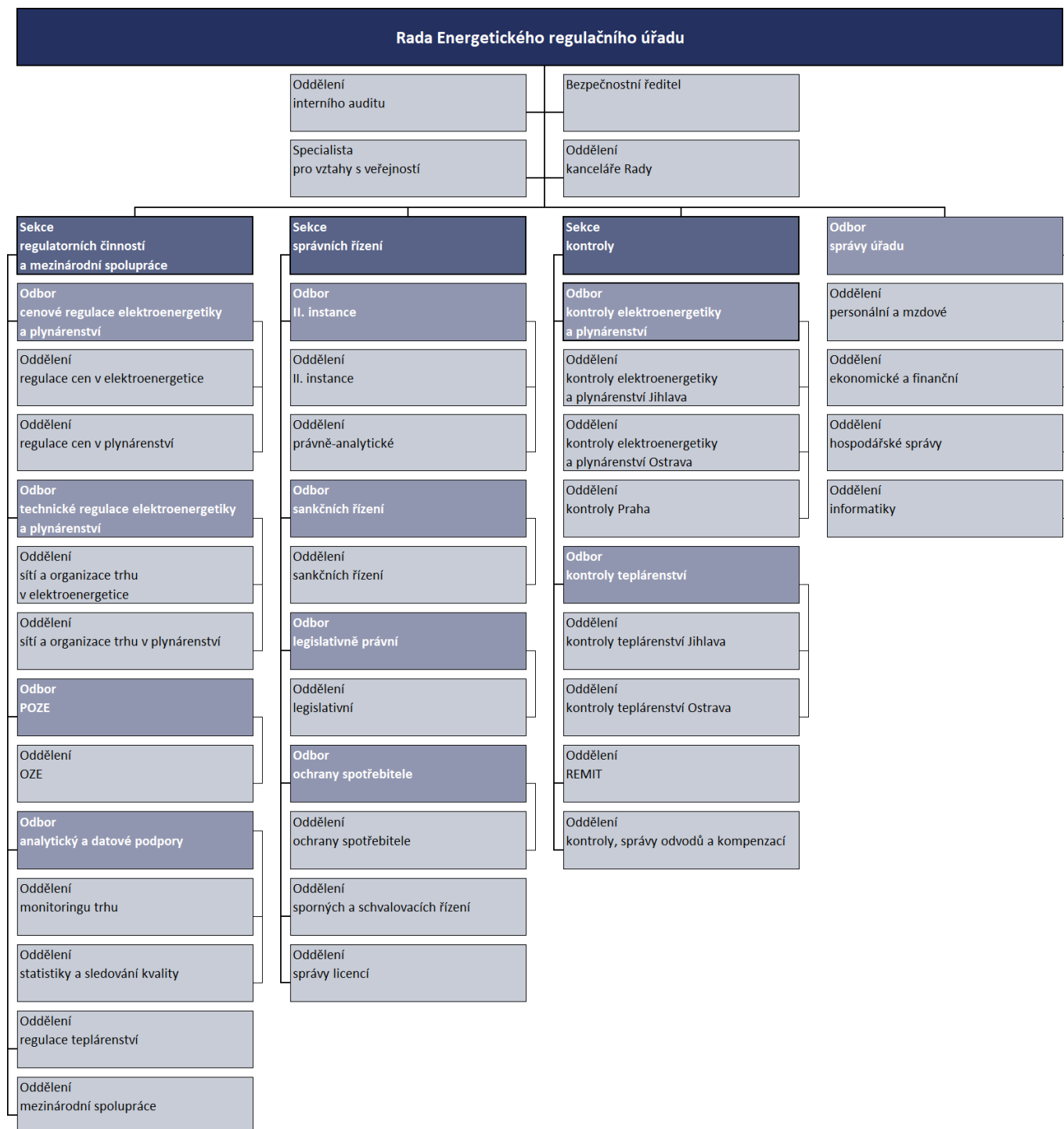
14.1 Vnější kontrola

V prosinci 2022 byla provedena kontrola odborem eGovernmentu Ministerstva vnitra podle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací.

Kontrolou webu ERÚ byly zjištěny toliko dílčí nedostatky spočívající v nedostatečném splnění některých požadavků na shodu úrovně A-AA stanovených harmonizovanou normou EN 301 549 V3.2.1 (2021-03) a nedostatky v prohlášení o přístupnosti. ERÚ byl požádán o odstranění zjištěných dílčích nedostatků ve lhůtě šesti měsíců.

PŘÍLOHY

Příloha 1 Organizační struktura Energetického regulačního úřadu k 31.12.2022

Příloha 2 Výroční zpráva ERÚ k poskytování informací podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím, za rok 2022

V souladu s § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon“), zveřejňuje ERÚ výroční zprávu za rok 2022 o své činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. ERÚ vyřizoval v průběhu roku 2022 celkem 127 žádostí o poskytnutí informace podle tohoto zákona.

Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí

Žádosti podle § 18 odst. 1 písm. a) zákona:

- 127 žádostí o poskytnutí informace
- 7 vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti včetně vydání rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti

Počet podaných odvolání proti rozhodnutí

Celkem byly proti rozhodnutí/částečným rozhodnutí o odmítnutí žádosti podány 4 rozklady.

Počet stížností podaných podle § 16a zákona:

Proti způsobu vyřízení žádosti byly ze strany žadatelů o informace podány 2 stížnosti. Jedna stížnost opožděná, jedna stížnost důvodná, ERÚ uloženo informace poskytnout.

Počet odmítnutých žádostí podle § 14 odst. 5 písm. b) zákona

ERÚ neodmítl podle § 14 odst. 5 písm. b) zákona z důvodu neupřesnění žádnou žádost o poskytnutí informace.

Počet odložených žádostí dle § 14 odst. 5 písm. c) zákona

ERÚ odložil podle § 14 odst. 5 písm. c) zákona z důvodu absence působnosti k vyřízení 3 žádosti o poskytnutí informace.

Další informace vztahující se k uplatňování zákona

Počty vyřizovaných žádostí o informace v roce 2022 z hlediska působnosti ERÚ:

- 5 kontroly
- 35 licence
- 43 právo
- 20 regulace
- 24 ostatní

Žádosti o poskytnutí informace směřovaly, jak dokládá shora uvedená specifikace, do různých oblastí působnosti ERÚ, zájem dlouhodobě přetrvává o přehledy držitelů licencí na podnikání v energetice, oblast právních výstupů z činnosti ERÚ v podobě správních rozhodnutí a informace z činnosti ERÚ v oblasti kontroly a regulace.

Počet žádostí o informace se ve srovnání s rokem 2021, kdy ERÚ vyřizoval celkem 86 žádostí o poskytnutí informace, podstatně navýšil na 127 žádostí. Lze konstatovat, že žádosti o poskytnutí informace potvrzují dlouhodobý zájem veřejnosti o činnost ERÚ v energetice.

Tabulka 19 Počet platných licencí podle předmětu podnikání

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elektřina						
výroba	26 282	26 321	26 405	26 604	26 792	27 320
distribuce	254	254	254	257	268	274
přenos	1	1	1	1	1	1
obchod	388	403	411	409	423	422
zahraniční obchod	29	33	34	39	37	44
Plyn						
výroba	13	12	12	12	12	13
distribuce	68	69	67	69	69	72
přeprava	1	1	1	1	1	1
obchod	227	236	243	240	255	247
zahraniční obchod	27	27	29	37	39	40
uskladňování	4	4	4	4	4	4
Tepelná energie						
výroba	663	663	658	655	657	653
rozvod	652	650	649	645	640	637
Operátor trhu						
činnost operátora trhu	1	1	1	1	1	1
CELKEM	28 610	28 675	28 769	28 974	29 199	29 729

Zdroj: ERÚ

Tabulka 20 Počet provozoven na výrobu elektřiny a instalované podle využitých druhů OZE

Provozovny		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vodní do 10 MW	Počet [-]	1 603	1 596	1 604	1 608	1 608	1 608
	Výkon [MW]	351,11	350,66	352,51	352,62	353,95	352,22
Větrné	Počet [-]	119	122	123	121	120	119
	Výkon [MW]	310,95	319,75	342,29	342,23	342,23	342,55
Sluneční	Počet [-]	28 348	28 412	28 554	28 880	29 140	29 822
	Výkon [MW]	2 130,39	2 119,47	2 127,54	2 148,71	2 157,14	2 205,67
S podílem bioplynu	Počet [-]	420	420	419	419	418	416
	Výkon [MW]	332,20	332,95	332,09	333,64	334,46	334,67
Skládkový plyn	Počet [-]	69	69	69	70	70	70
	Výkon [MW]	58,65	58,65	58,65	58,94	58,94	58,94
S podílem biomasy	Počet [-]	91	89	89	85	83	78
	Výkon [MW]	2 988,13	2 972,99	2 889,03	2 820,31	2 848,63	2 236,54

Zdroj: ERÚ

Příloha 4 Rozpočtové hospodaření ERÚ

Tabulka 21 Porovnání skutečných výdajů kapitoly 349 – ERÚ za období 2018–2022

Ukazatel	Skutečnost 2018 [tis. Kč]	Skutečnost 2019 [tis. Kč]	Skutečnost 2020 [tis. Kč]	Skutečnost 2021 [tis. Kč]	Skutečnost 2022 [tis. Kč]	Index 22/21 [%]
Celkové výdaje , v tom níže	294 477	312 466	292 262	285 862	298 993	104,59
platy, ostatní platby, pojistné a FKSP	233 412	236 146	236 892	227 479	235 294	103,44
výdaje na programové financování reprodukce majetku	10 128	24 893	5 903	2 778	8 469	304,86
ostatní výdaje celkem	50 937	51 427	49 467	55 605	55 230	214,00
použití nároků z nespotřebovaných výdajů	44 978	46 017	33 673	25 808	53 829	208,57
Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci	172 208	174 050	176 573	167 876	173 612	103,42
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služ. místech, platy zaměstnanců v pracovním poměru na služ. místech podle zákona o státní službě, platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů úst. činitelů (Rada ERÚ)	168 688	171 698	167 474	165 642	171 268	103,40
Počty zaměstnanců (průměrný přepočtený stav)	276	282	260	246	254	103,25
Platy, ostatní platby, pojistné a FKSP na zaměstnance	846	837	911	925	926	100,11
Výdaje programové financování na zaměstnance	37	88	23	11	33	300,00
Ostatní výdaje na zaměstnance	185	182	190	226	217	96,02
Výdaje celkem na zaměstnance	1 067	1 108	1 124	1 162	1 177	101,29

Zdroj: ERÚ

KRATKYAUDIT

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Vedení Energetického regulačního úřadu

Výrok auditora

Provedli jsme audit fondu zřízeného dle ustanovení § 14 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů („prvek účetní závěrky“) Energetického regulačního úřadu („Společnost“) sestaveného na základě českých účetních předpisů k 31.12.2022.

Podle našeho názoru jsou finanční informace v rozvaze ve fondu zřízeného dle ustanovení § 14 zákona č. 458/2000 Sb. k 31.12.2022 ve všech významných (materiálních) ohledech sestaveny v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Odpovědnost statutárního orgánu Společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky, tak aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je Společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán plánuje zrušení Společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit prvku účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že prvek účetní závěrky neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v prvku účetní závěrky odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti prvku účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a

informace, které v této souvislosti statutární orgán Společnosti uvedl v příloze účetní závěrky vztahující se k auditovanému prvku účetní závěrky.

- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem, a zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

Naší povinností je informovat statutární orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

kratkyaudit s.r.o.
K nádraží 225, 664 59 Telnice
Evidenční číslo 583

Ondřej Krátký
Evidenční číslo 2437

27. února 2023

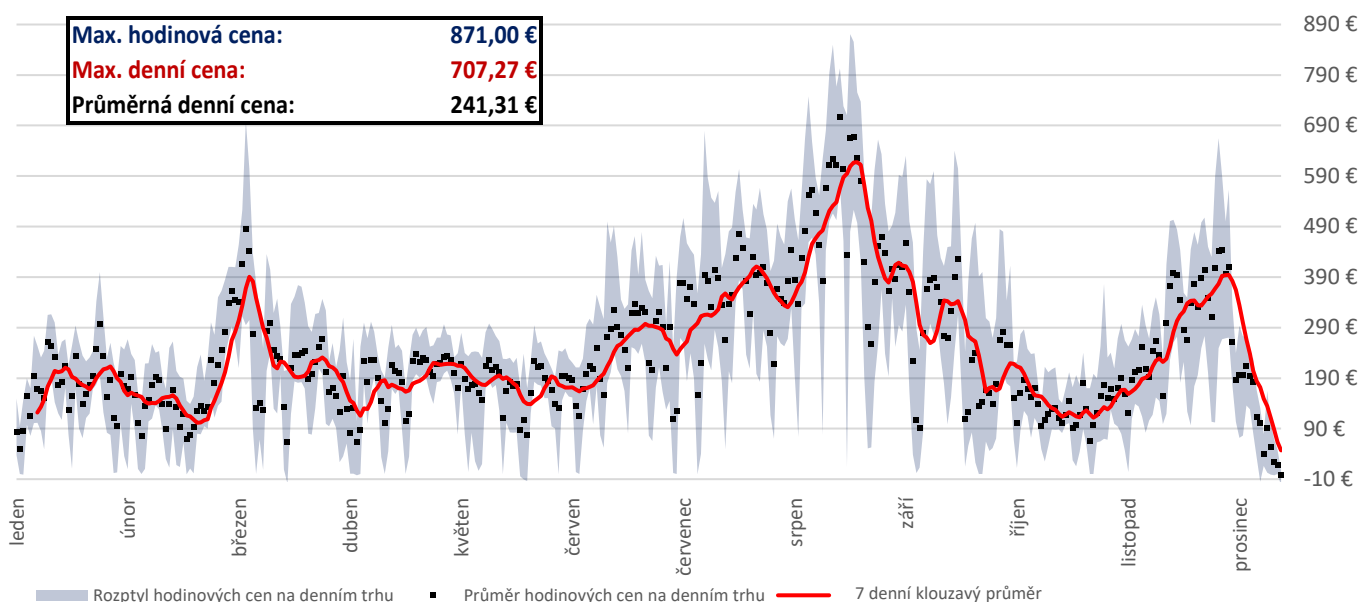
Velkoobchodní trh s elektřinou

Na velkoobchodní úrovni je elektřina v ČR obchodována prostřednictvím EEX, bilaterálních obchodů a krátkodobých trhů organizovaných operátorem trhu.

Rok 2022 byl z pohledu spotových i forwardových cen elektřiny opět extrémně volatilní, podobně jako tomu bylo v roce 2021. V první polovině roku 2022 se velkoobchodní cena elektřiny pohybovala v navazující vyšší cenové hladině 100–390 EUR/MWh, ale ve druhé polovině roku stoupala strmě vzhůru.

Maximální hodinová cena na denním trhu se k závěru roku vyšplhala až k 871,00 EUR/MWh. Vysoká cena elektřiny byla na podzim 2022 zapříčiněna kombinací rostoucí ceny zemního plynu, emisních povolenek i dalších energetických komodit. Cenový vývoj je vizualizován v následujícím grafu, který zobrazuje vnitrodenní cenovou volatilitu, průměrnou denní cenu a sedmidenní klouzavý průměr průměrných denních hodnot.

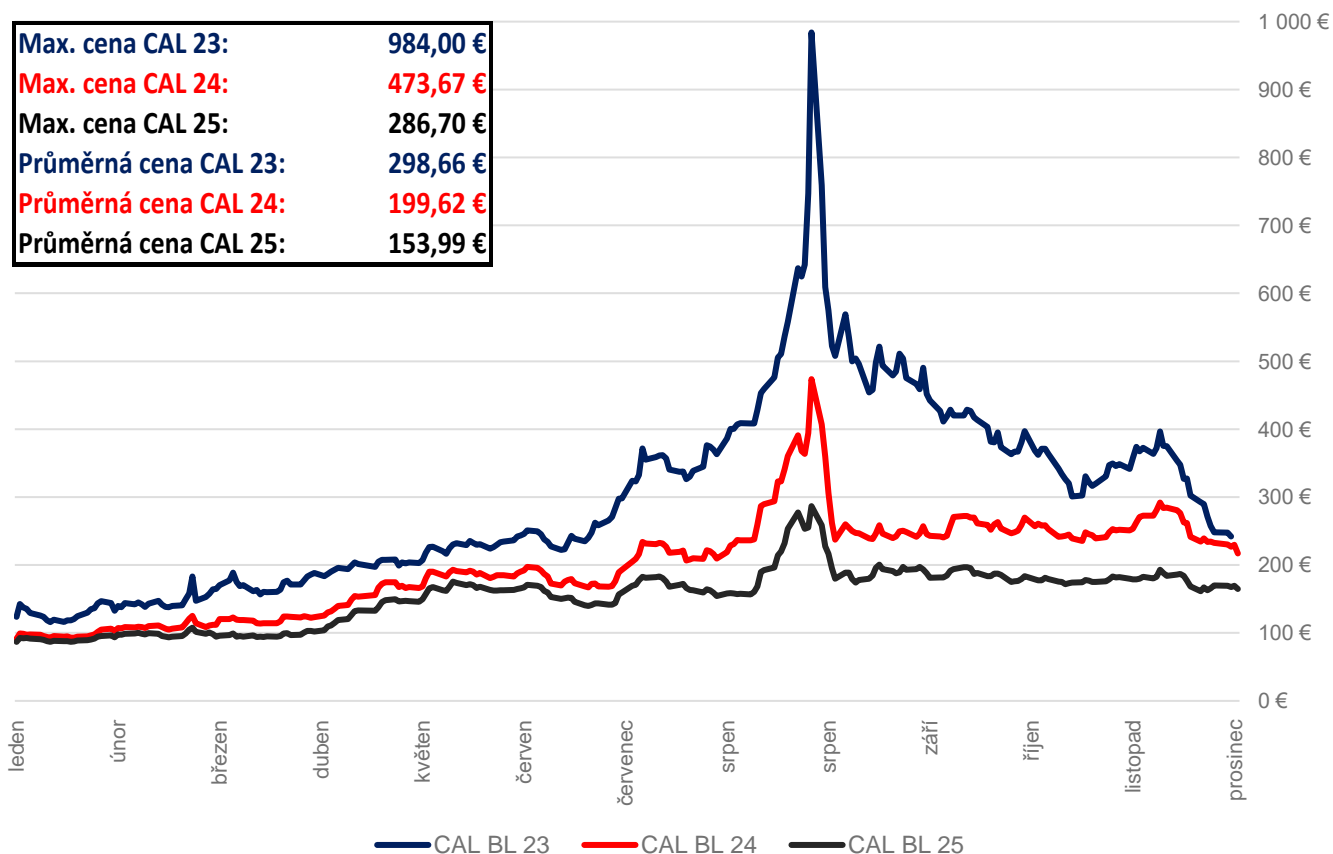
Graf 22 Spotový trh – elektřina (denní trh) v roce 2022 [EUR/MWh]

Zdroj: OTE, a.s., ENTSO-E

Cenový růst na spotovém trhu taktéž kopíroval trh forwardový. Na následujícím grafu je vyobrazen cenový vývoj forwardové ceny elektřiny s roky vypořádání 2023, 2024 a 2025. V očekávání vysokých cen na rok 2023 vystoupala maximální cena produktu CAL 23 na 984,00 EUR/MWh. Maximální hodnota na rok 2024 vystoupala na 473,67 EUR/MWh.

Graf 23 Forwardový trh – elektřina (dlouhodobé ceny a produkt CAL 23) [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Tabulka 22 Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou

	2018	2019	2020	2021	2022
Výroba elektřiny [GWh]	88 002	86 991	81 443	84 907	84 528
Účastníci krátkodobých trhů s elektřinou [-]	113	121	120	122	134
Celková spotřeba [GWh]	73 942	73 932	71 354	73 661	60 304
Importované množství [GWh]	10 431	10 955	13 126	9 743	7 559
Exportované množství [GWh]	24 310	23 622	22 856	21 151	21 875
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích s elektřinou [GWh]	23 459	24 909	26 853	29 578	29 419
Objem zobchodovaný na PXE futures [GWh]	26 410	31 511	27 063	33 793	13 675
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	49 869	56 420	53 916	63 371	43 094
Průměrná marginální cena na denním trhu [EUR/MWh]	46,02	40,21	33,62	100,66	247,43

Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

Pro český trh s elektřinou je rozhodujícím velkoobchodním trhem Německo, a to z důvodu násobně vyšší likvidity na tamějším dlouhodobém trhu. Vzhledem k vzájemnému propojení elektrizačních soustav je průběh velkoobchodní ceny v české a německo-lucemburské zóně rovněž korelovan.

Velkoobchodní trh s plynem

Na vnitrodenním trhu s plynem organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 4 423 GWh plynu. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2022 strmý růst na 109,94 EUR/MWh, což byl nárůst o 138 % proti roku 2021. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly na konci srpna 2022 dokonce nad hranicí 300 EUR/MWh. Ke konci roku 2022 mělo přístup na krátkodobý trh s plynem 125 účastníků.

I v roce 2022 ceny českého vnitrodenního trhu s plynem úzce kopírovaly průběh cen srovnatelných produktů ve sjednocené německé oblasti THE obchodovaných na spotovém trhu v EEX – platforma PEGAS, jak je patrné na následujícím grafu.

Graf 24 Porovnání ceny Indexu OTE, a.s., a EEX THE spot v roce 2022 [EUR/MWh]

Zdroj: OTE, a. s., EEX

V důsledku výrazného poklesu dodávek plynu z Ruské federace v průběhu roku, a naopak nárůstu dovozu LNG se na vnitřním trhu se zemním plynem objevily dříve nevídané rozdíly mezi cenami v jednotlivých regionech. Zejména došlo k situaci, kdy se zemní plyn s dodávkou v ČR (ale také v Německu) obchodoval s výraznou premií oproti hlavnímu referenčnímu trhu TTF. Samotný TTF pak významnou část roku vykazoval nezanedbatelnou premií proti dodávkám LNG a trhům v jihozápadní Evropě.

Spotová cena plynu od začátku roku 2022 kolísala, aby podobně jako u ceny elektřiny nabral její vývoj novou dynamiku a vytvořil dva výrazné vrcholy. První nastal v březnu, kdy cena vystoupala nad 250 EUR/MWh. Druhý vrchol koncem srpna dosáhl hodnoty 312,34 EUR/MWh, po které následoval strmý pokles a relativní uklidnění situace.

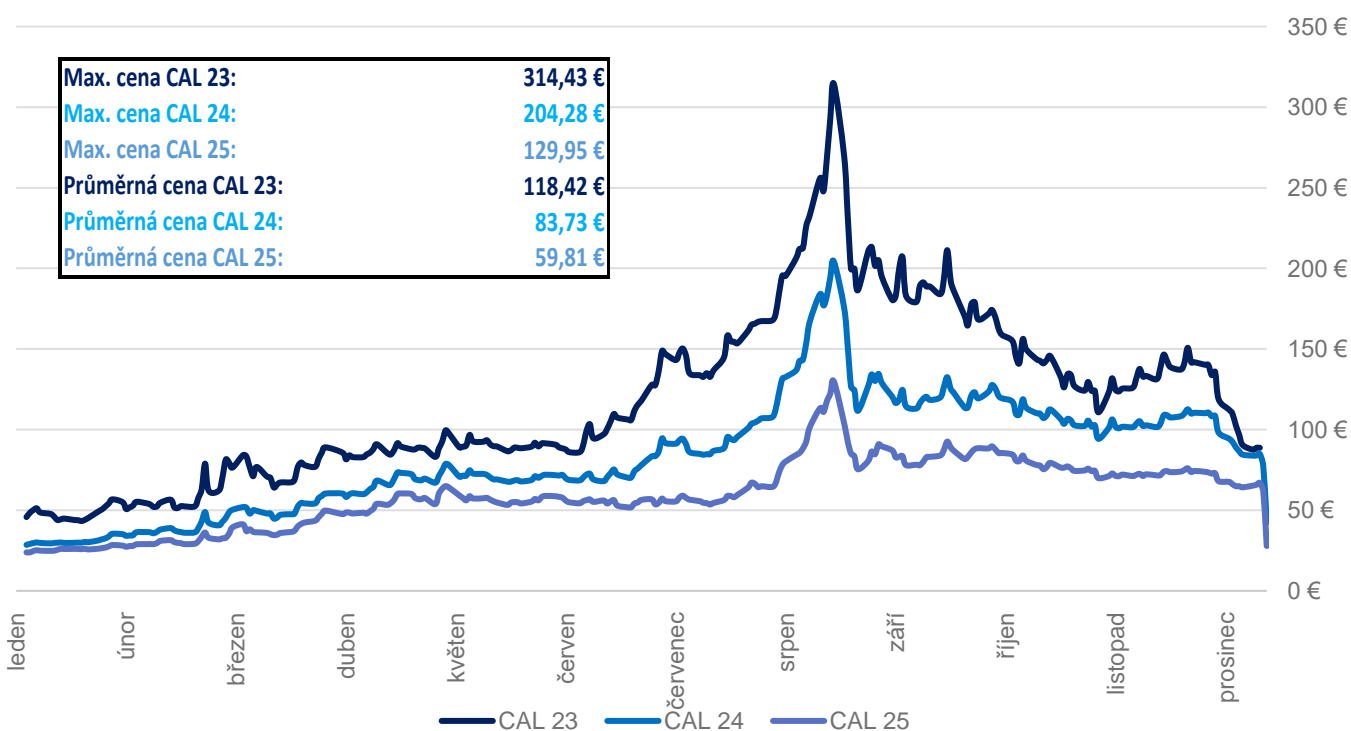
Graf 25 Zemní plyn – spotový trh (denní trh) v roce 2022 [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Na následujícím grafu je zobrazena forwardová cena zemního plynu s rokem vypořádání 2023. Na konci srpna vystoupala cena na 314,43 EUR/MWh. Maximální forwardové ceny na následující roky vystoupaly na 204,28 EUR/MWh (CAL 2024) a 129,95 EUR/MWh (CAL 2025). Průměrná roční cena produktu CAL 2023 byla 118,42 EUR/MWh.

Graf 26 Zemní plyn – forwardový trh (dlouhodobé ceny a produkt CAL 2023) [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Pravděpodobně v důsledku intenzivněji vnímaného rizika selhání protistrany se účastníci trhu více zaměřovali na obchodování na organizovaném trhu, a to i přes značný nárůst nákladů s tím souvisejících. Celkový zobchodovaný objem futures kontraktů se zvýšil o 71 % na 16 403 GWh. Objem plynu zobchodovaný na spotovém trhu, pak zaznamenal mírný konstantní růst (+ 10 %), ale ani zdaleka se nevrátil na úroveň před rokem 2021.

Tabulka 23 Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem

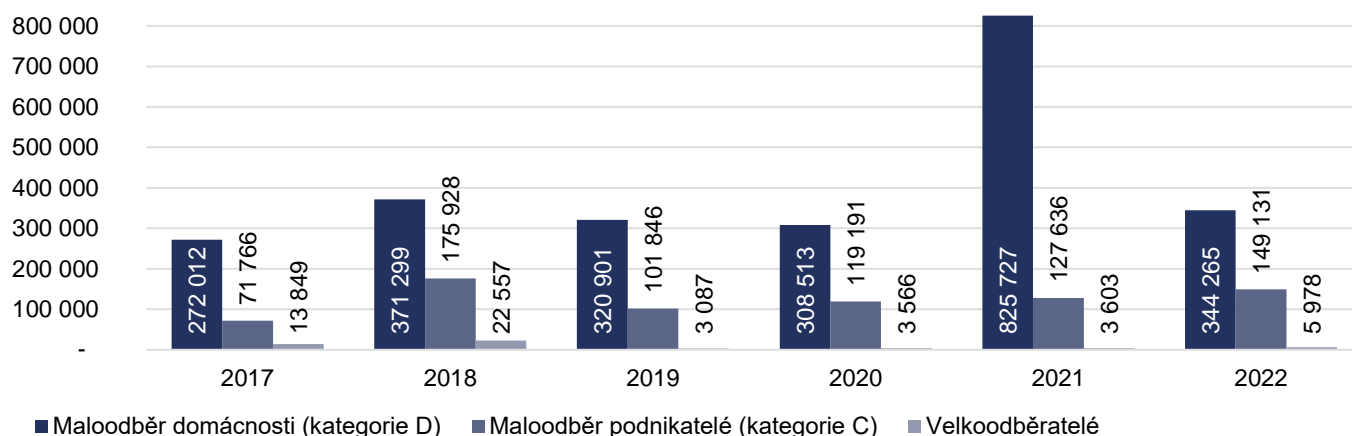
	2018	2019	2020	2021	2022
Výroba plynu [GWh]	1 477	1 410	1 334	1 384	1 608
Účastníci krátkodobých trhů [-]	97	98	104	115	125
Celková spotřeba [GWh]	87 306	91 398	92 894	100 738	81 547
Importované množství [GWh]	424 107	385 378	464 284	486 992	290 582
Exportované množství [GWh]	338 775	283 857	383 385	394 172	197 673
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích [GWh]	6 542	11 198	8 968	4 007	4 423
Objem zobchodovaný na trzích s futures [GWh]	4 210	2 554	3 901	9 570	16 403
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	10 752	13 752	12 869	13 577	20 826
Vážený průměr cen na vnitrodenním trhu [EUR/MWh]	23,88	14,12	9,52	46,25	109,94

Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

Maloobchodní trhy

Maloobchodní trh s energií definujeme jako prostředí, kde se setkává nabídka dodávky elektřiny a plynu a poptávka po ní. Hlavními aktéry jsou tedy držitelé licence na obchod s elektřinou nebo plynem v postavení dodavatele a firmy a obyvatelé, kteří dodanou energii využívají k uspokojování svých energetických potřeb. Maloobchodní trhy je možné dále členit různými způsoby, přičemž nejčastěji se hovoří o segmentech business-to-business (B2B, dodávka podnikatelům a korporacím) a business-to-consumer (B2C, dodávka obyvatelstvu a zákazníkům v postavení spotřebitele), který je mnohdy chápán jako úžeji vymezený maloobchodní trh. Klíčovými ukazateli pro hodnocení maloobchodního trhu jsou počet OPM, počet aktivních dodavatelů, aktivita zákazníků, resp. dynamika změny dodavatele (switching), tržní podíl jednotlivých skupin dodavatelů a struktura maloobchodních cen.

Ke konci roku 2022 bylo na maloobchodním trhu s elektřinou celkem 74 aktivních dodavatelů elektřiny a 99 dodavatelů plynu (OPM ve více jak jedné distribuční oblasti). Jedná se tedy o výrazný propad proti úrovni z předchozích let (-27 %, resp. -18 %), což reflektuje mimořádnou tržní situaci. Dodavatele elektřiny změnilo přibližně půl milionu zákazníků. Oproti roku 2021, který byl extrémní z důvodu pádu celé řady významných dodavatelů, tak došlo k návratu na hodnoty známé z předchozích let.

Graf 27 Vývoj počtu změn dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Tabulka 24 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti

	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba [GWh]	15 049	15 256	15 972	17 260	15 702
Počet zákazníků [-]	5 238 482	5 267 209	5 312 956	5 348 516	5 418 971
Podíl domácností, které změnily dodavatele [%]	7	6	6	15	6

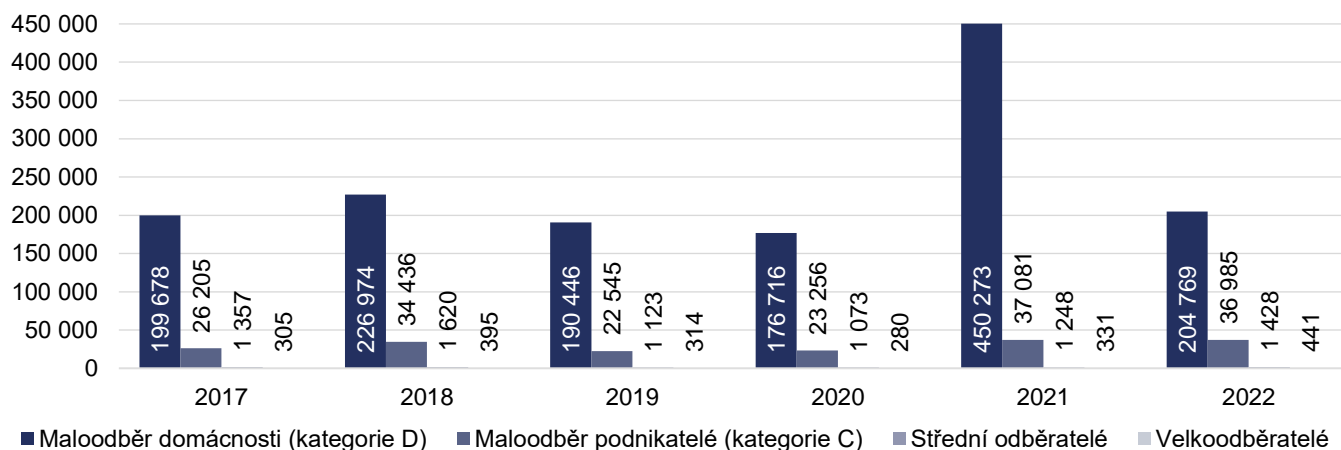
Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Tabulka 25 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – mimo domácnosti

	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba [GWh]	8 064	8 019	7 789	7 748	7 738
Počet zákazníků [-]	765 839	796 484	832 290	844 182	819 954
Podíl zákazníků mimo domácnosti, které změnily dodavatele [%]	26	13	15	16	19

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Maloobchodní trh s plynem vykazoval z hlediska aktivity podobnou dynamiku, jako trh s elektřinou. Díky situaci na trhu změnilo dodavatele plynu v roce 2021 více než 244 tis. zákazníků. Podrobněji strukturu počtu změn dodavatele plynu ukazuje následující graf. Tabulka pod ním pak vyjadřuje počet změn dodavatele k počtu odběrných míst.

Graf 28 Vývoj počtu změn dodavatele plynu u hlavních kategorií zákazníků

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Tabulka 26 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti

	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba [GWh]	24 279	23 200	23 984	26 899	21 510
Počet zákazníků [-]	2 626 417	2 619 793	2 614 120	2 604 725	2 569 422
Podíl domácností, které změnily dodavatele [%]	8,6	7,3	6,8	17,3	8,0

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

*Počet odběrných míst za rok 2021 není konečný, neobsahuje odběrná místa v lokálních distribučních soustavách.

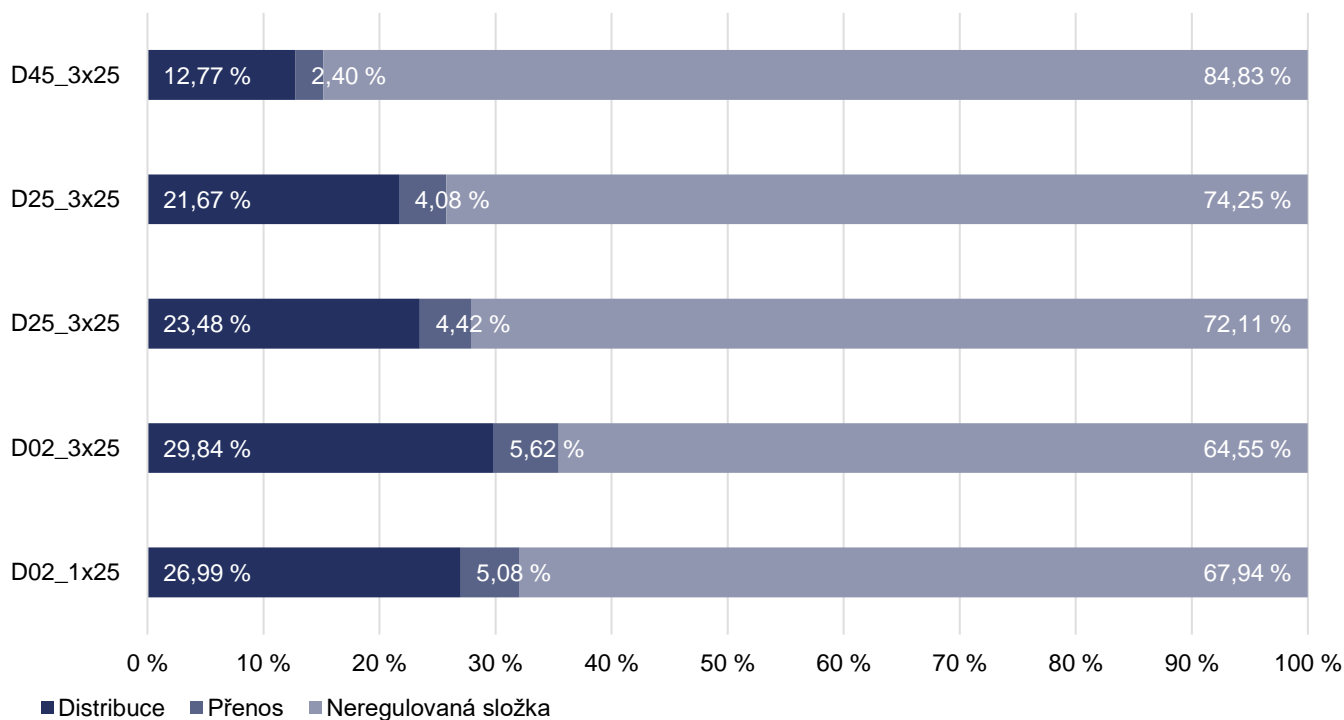
Tabulka 27 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti

	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba [GWh]	61 618	66 582	67 931	72 495	58 707
Počet zákazníků [-]	214 202	214 716	215 012	215 288	211 862
Podíl zákazníků mimo domácnosti, které změnily dodavatele [%]	17,0	11,2	11,5	18,0	18,3

Zdroj: ERÚ, OTE, a.s.

V důsledku dramatického růstu komoditní složky ceny elektřiny a plynu došlo k podstatné změně poměru regulovaných a neregulovaných cen, který je v detailu podle kategorie zákazníků ukázán na grafech níže.

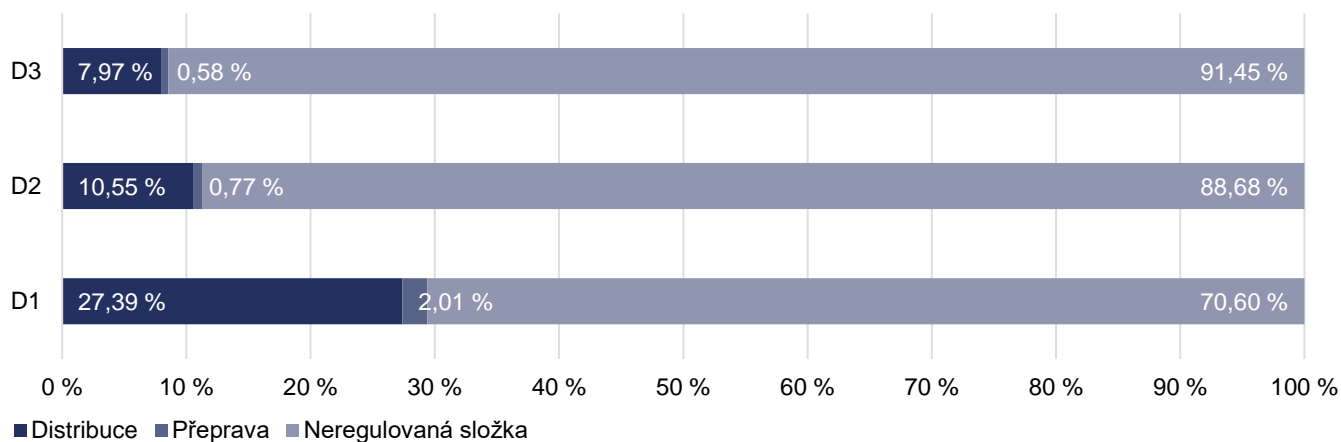
Graf 29 Podíl složek ceny za dodávku elektřiny v roce 2022

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

Graf 30 Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti v roce 2022

Zdroj: Eurostat, ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

Široce využívaným indikátorem koncentrace trhu je Herfindahl-Hirschmanův Index (HHI), který ERÚ systematicky sleduje od roku 2020. Hodnota nad 2 700 bodů, společně s vysokým podílem tří největších dodavatelů ukazuje, že český maloobchodní trh s elektřinou je silně koncentrovaný. Údaje z monitorovací činnosti v roce 2022 opět potvrzují koncentraci trhu podle bývalých monopolních oblastí, které odpovídají dnešnímu území tří regionálních distribučních soustav. Bývalí monopolisté (tzv. inkumbenti) mají ve svých regionech velmi silné postavení, typicky ovládají téměř 70 % trhu z hlediska počtu OPM. Tomu odpovídá i velmi vysoká úroveň HHI při zohlednění historické struktury trhu v ČR – 6 184 bodů (vážený průměr hodnot za tři regionální distribuční oblasti). Tento geograficky podrobnější pohled tedy vykresluje odlišný obrázek oproti přístupu, kdy je za relevantní trh považována celá ČR, kde má HHI hodnotu 3 059 bodů.

Proti tomu maloobchodní trh s plynem vykazuje i po pádu skupiny Bohemia Energy v roce 2022 nižší koncentraci než trh s elektřinou. ERÚ sleduje ukazatele koncentrace trhu v bývalých monopolních

oblastech. Ačkoliv je trh s plynem v regionálním rozlišení více koncentrovaný než v celorepublikovém pohledu, hodnoty zůstávají výrazně pod hranicí silné koncentrace trhu. Lze proto konstatovat, že maloobchodní trh s plynem není silně koncentrovaný a jeho struktura výrazně nahrává účinné hospodářské soutěži.

Tabulka 28 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – dodavatelé a HHI

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet aktivních dodavatelů elektřiny [-]	79	83	119	102	74
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle odběrných míst [%]	72,2	72,4	71,9	77,9	77,9
Počet maloobchodních dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	5	5	5	4	4
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	2 661	2 647	2 594	3 067	3 059

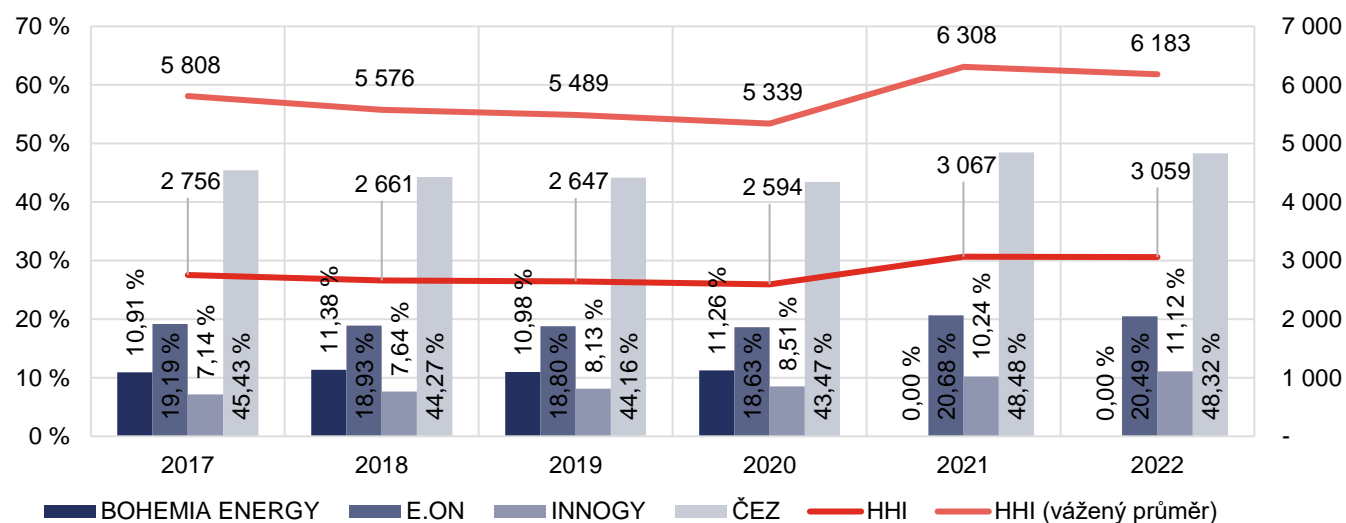
Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Tabulka 29 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – obchodníci a HHI

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet aktivních dodavatelů plynu [-]	119	125	133	121	99
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle spotřeby [%]	53,69	52,15	52,18	52,56	49,98
Počet dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	5	4	4	4	6
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	2 741	2 631	2 470	2 848	2 844

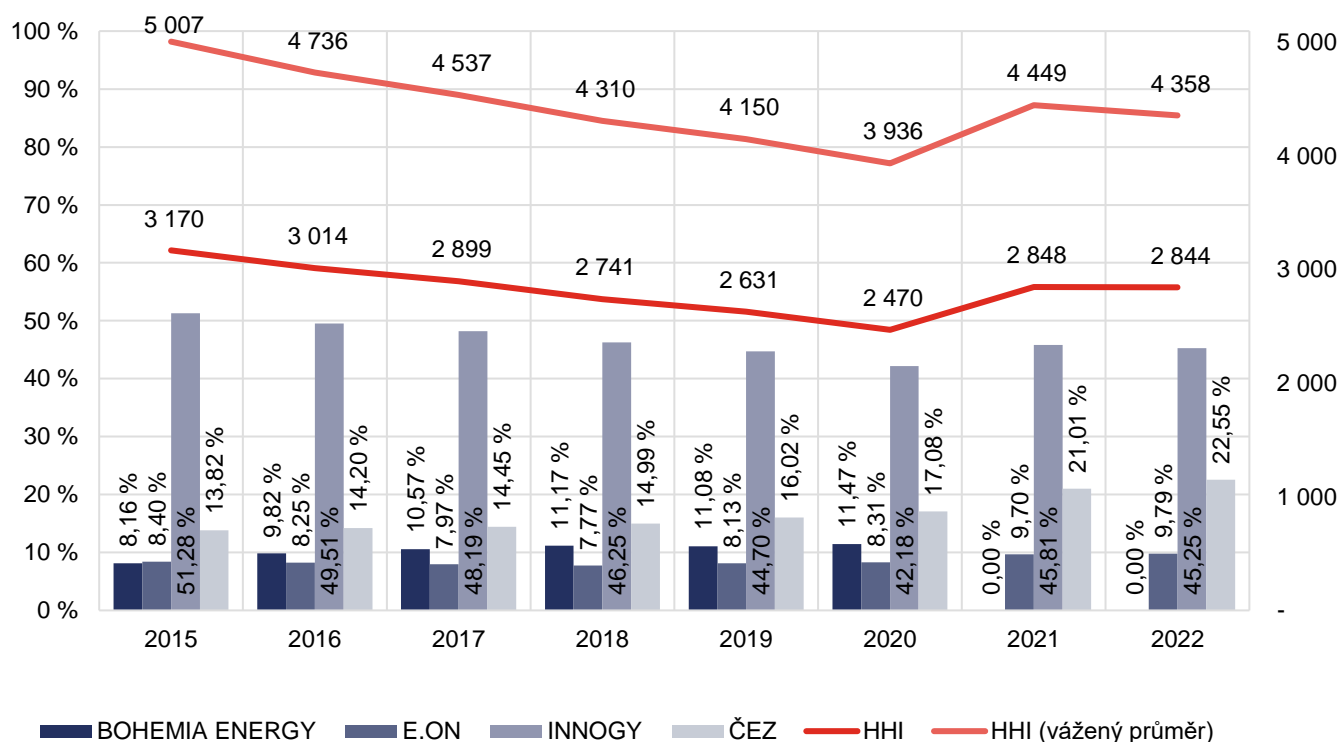
Zdroj: ERÚ

Graf 31 Vývoj podílů na trhu a HHI – elektřina

Zdroj: ERÚ

Graf 32 Vývoj podílů na trhu a HHI – plyn

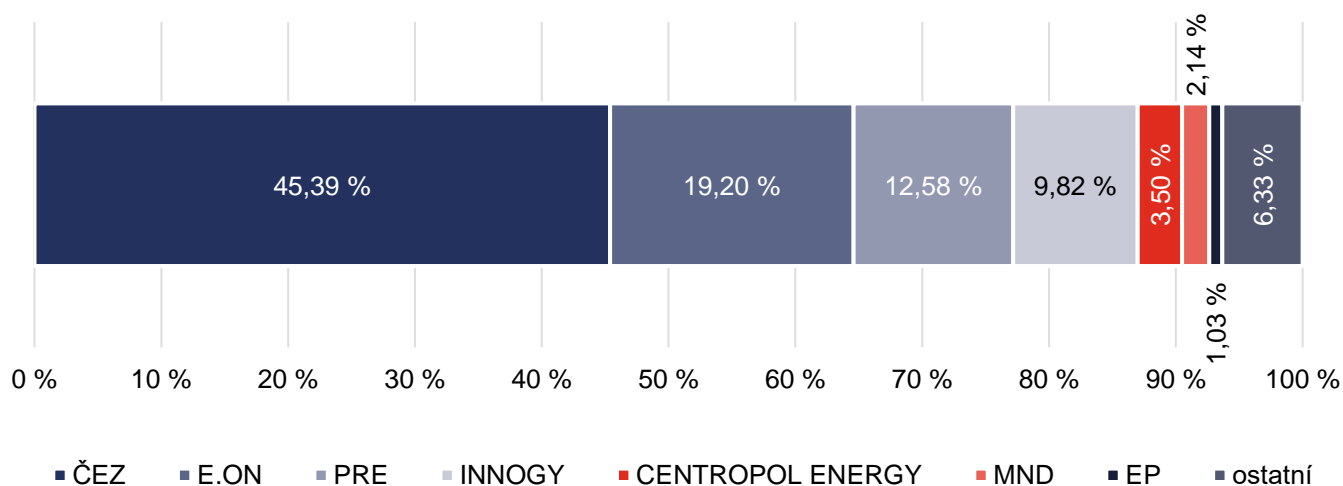

Zdroj: ERÚ

Dalším důležitým indikátorem hospodářské soutěže na maloobchodním trhu jsou tržní podíly jednotlivých dodavatelů. ERÚ v souladu s dobrou praxí dohledu nad hospodářskou soutěží monitoruje účast dodavatelů ve skupinách.

Na trhu s elektřinou zůstává největším dodavatelem skupina ČEZ, která dodávala elektřinu do 45 % OPM v ČR. Následuje společnost E.ON Energie, a.s., s více než 19 % a skupina PRE, a. s., s 13 %.

Graf 33 Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 31.12.2022

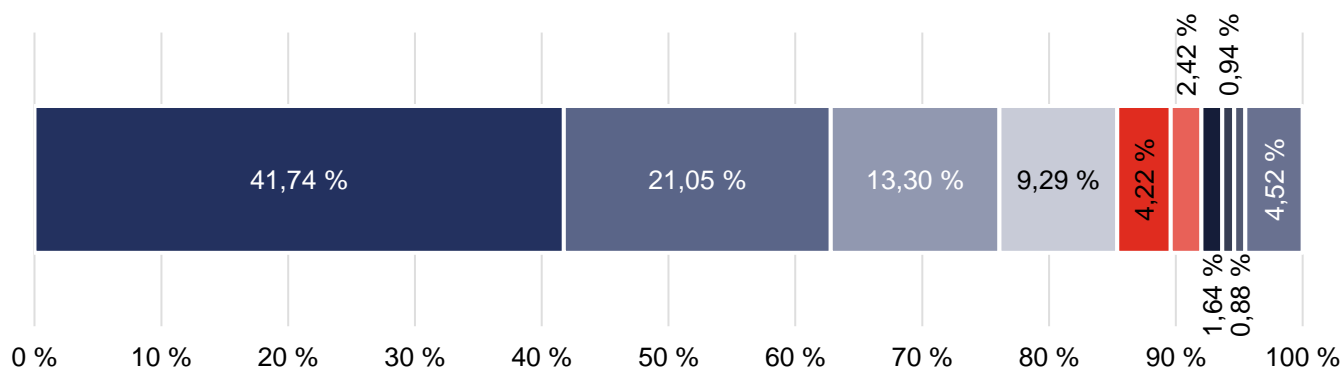
Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Největším dodavatelem plynu je z pohledu počtu odběrných míst stále společnost innogy Energie, s.r.o., s 42 %, na pomyslné druhé místo se však nově posunula skupina ČEZ s 21 %; třetí společnost Pražská plynárenská, a.s. má podíl 13 %.

Na maloobchodním trhu v roce 2022 posílil trend zvyšování tržních podílů bývalých monopolistů v důsledku pádu skupiny Bohemia Energy v roce 2021. Významné je též posílení největších bývalých

monopolistů na trhu s druhou komoditou (tj. spol. innogy na trhu s elektřinou a skupina ČEZ na trhu s plynem).

Graf 34 Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 31.12.2022

■ INNOGY ■ ČEZ ■ Pražská plynárenská ■ E.ON ■ MND ■ CENTROPOL ENERGY ■ PRE ■ EP ■ ARMEX ■ ostatní

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

SEZNAMY

Tabulky

Tabulka 1	Počet kontrol a počet šetření předaných k sankčním řízením.....	13
Tabulka 2	Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2022.....	17
Tabulka 3	Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele včetně procentní změny [Kč/GJ] (bez DPH).....	32
Tabulka 4	Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2022 podle agend.....	48
Tabulka 5	Přehled vedených a pravomocně ukončených sporných a schvalovacích řízení podle pravomoci ERÚ.....	49
Tabulka 6	Počet licenčních řízení podle druhu žádosti.....	50
Tabulka 7	Rozpočet kapitoly 349 – závazné ukazatele.....	52
Tabulka 8	Výsledky skutečného plnění – příjmy celkem za rok 2022 v porovnání s rokem 2021.....	53
Tabulka 9	Výsledky skutečného čerpání – výdaje celkem za rok 2022.....	53
Tabulka 10	Členění úspor rozpočtu výdajů za rok 2022.....	54
Tabulka 11	Členění nároků z nespotřebovaných výdajů.....	54
Tabulka 12	Výsledné hospodaření podle podprogramů za rok 2022.....	55
Tabulka 13	Peněžní fondy k 31.12.2022.....	56
Tabulka 14	Stav majetku ERÚ k 31.12.2022.....	56
Tabulka 15	Celkové pohledávky k 31.12.2022.....	56
Tabulka 16	Celkové závazky k 31.12.2022, vč. Energetického regulačního fondu.....	56
Tabulka 17	Systemizace služebních a pracovních míst.....	57
Tabulka 18	Průměrný přepočtený stav a fyzický evidenční stav zaměstnanců.....	58

V přílohách

Tabulka 19	Počet platných licencí podle předmětu podnikání.....	3
Tabulka 20	Počet provozoven na výrobu elektřiny a instalované podle využitých druhů OZE.....	3
Tabulka 21	Porovnání skutečných výdajů kapitoly 349 – ERÚ za období 2018–2022.....	4
Tabulka 22	Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou.....	8
Tabulka 23	Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem.....	11
Tabulka 24	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti.....	12
Tabulka 25	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – mimo domácnosti.....	12
Tabulka 26	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti.....	13
Tabulka 27	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti.....	13
Tabulka 28	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – dodavatelé a HHI.....	15
Tabulka 29	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – obchodníci a HHI.....	15

Grafy

Graf 1	Vývoj počtu podání spotřebitelů.....	10
Graf 2	Vývoj výroby a spotřeby elektřiny [TWh].....	15
Graf 3	Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy.....	18
Graf 4	Vývoj ceny za systémové služby [Kč/MWh].....	19
Graf 5	Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN (ceny po započtení kompenzace z prostředků státního rozpočtu).....	19
Graf 6	Vývoj ceny za činnost operátora trhu [Kč/OM/měsíc].....	20
Graf 7	Vývoj ceny na podporu elektřiny z POZE.....	20
Graf 8	Vývoj průměrných celkových regulovaných cen na jednotlivých napěťových hladinách [Kč/MWh].....	21
Graf 9	Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR [mil. m ³] s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu [°C].....	22
Graf 10	Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu pro výrobu elektřiny [MWh].....	23
Graf 11	Naplněnost zásobníků – porovnání let 2021 a 2022.....	27

Graf 12	Meziroční porovnání průměrné ceny služby přepravy plynu [Kč/MWh].....	29
Graf 13	Meziroční porovnání ceny za zúčtování včetně poplatku na činnost ERÚ [Kč/MWh].....	30
Graf 14	Meziroční porovnání průměrné regulované ceny za distribuci plynu (distribuce, přeprava, operátor trhu) [Kč/MWh].....	30
Graf 15	Dodávky tepla konečným spotřebitelům [GJ]	31
Graf 16	Průměrné ceny tepla pro konečné spotřebitele 2017–2022 [Kč/GJ] (bez DPH).....	33
Graf 17	Průměrné předběžné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele za rok 2022	34
Graf 18	Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na tuzemské brutto výrobě [TWh]	37
Graf 19	Přehled pravomocně uložených pokut	50
Graf 20	Přehled aktivit interního auditu v roce 2022.....	59
Graf 21	Počet auditních akcí v návaznosti na roční plány	60

V přílohách

Graf 22	Spotový trh – elektřina (denní trh) v roce 2022 [EUR/MWh]	7
Graf 23	Forwardový trh – elektřina (dlouhodobé ceny a produkt CAL 23) [EUR/MWh]	8
Graf 24	Porovnání ceny Indexu OTE, a.s., a EEX THE spot v roce 2022 [EUR/MWh].....	9
Graf 25	Zemní plyn – spotový trh (denní trh) v roce 2022 [EUR/MWh].....	10
Graf 26	Zemní plyn – forwardový trh (dlouhodobé ceny a produkt CAL 2023) [EUR/MWh].....	10
Graf 27	Vývoj počtu změn dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků.....	12
Graf 28	Vývoj počtu změn dodavatele plynu u hlavních kategorií zákazníků.....	13
Graf 29	Podíl složek ceny za dodávku elektřiny v roce 2022	14
Graf 30	Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti v roce 2022	14
Graf 31	Vývoj podílů na trhu a HHI – elektřina	15
Graf 32	Vývoj podílů na trhu a HHI – plyn.....	16
Graf 33	Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 31.12.2022	16
Graf 34	Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 31.12.2022	17

Přílohy

Příloha 1	Organizační struktura Energetického regulačního úřadu k 31.12.2022	1
Příloha 2	Výroční zpráva ERÚ k poskytování informací podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím, za rok 2022	2
Příloha 3	Stav licencí v letech 2017–2022.....	3
Příloha 4	Rozpočtové hospodaření ERÚ.....	4
Příloha 5	Zpráva auditora.....	5
Příloha 6	Monitoring trhu 2022	7

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zákony ČR

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2022

zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky ČR

vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice, ve znění vyhlášky č. 41/2010 Sb.

vyhláška č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, ve znění vyhlášky č. 396/2011 Sb.

vyhláška č. 280/2007 Sb., o provedení ustanovení energetického zákona o Energetickém regulačním fondu a povinnosti nad rámec licence

vyhláška č. 401/2010 Sb., o obsahových náležitostech Pravidel provozování přenosové soustavy, Pravidel provozování distribuční soustavy, Řádu provozovatele přepravní soustavy, Řádu provozovatele distribuční soustavy, Řádu provozovatele zásobníku plynu a obchodních podmínek operátora trhu, ve znění vyhlášky č. 330/2017 Sb.

vyhláška č. 30/2012 Sb., o náležitostech žádostí o schválení jmenování, volby, jiného ustanovení do funkce a odvolání orgánů nezávislého provozovatele přepravní soustavy

vyhláška č. 344/2012 Sb., o stavu nouze v plynárenství a o způsobu zajištění bezpečnostního standardu dodávky plynu

vyhláška č. 194/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství

vyhláška č. 195/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v plynárenství

vyhláška č. 196/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství

vyhláška č. 262/2015 Sb., o regulačním výkaznictví, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích, ve znění vyhlášky č. 147/2022

vyhláška č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě, ve znění vyhlášky č. 487/2021 Sb.

vyhláška č. 404/2016 Sb., o náležitostech a členění výkazů nezbytných pro zpracování zpráv o provozu soustav v energetických odvětvích, včetně termínů, rozsahu a pravidel pro sestavování výkazů (statistická vyhláška), ve znění vyhlášky č. 154/2018 Sb.

vyhláška č. 359/2020 Sb., o měření elektřiny

vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích, ve znění vyhlášky č. 271/2022 Sb.

vyhláška č. 488/2021 Sb., o podmínkách připojení k plynárenské soustavě

vyhláška č. 489/2021 Sb., o postupech registrace podpor u operátora trhu a provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (registrační vyhláška)

vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech)

Nařízení EU

nařízení (EU) č. 715/2009 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005

nařízení (EU) č. 1227/2011 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií

nařízení (EU) č. 347/2013 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009

nařízení (EU) č. 543/2013 Nařízení Komise (EU) č. 543/2013 ze dne 14. června 2013 o předkládání a zveřejňování údajů na trzích s elektřinou a o změně přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009

nařízení (EU) č. 312/2014 Nařízení Komise (EU) č. 312/2014 ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních sítích

nařízení (EU) 2015/703 Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů

nařízení (EU) 2015/1222	Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení
nařízení (EU) 2016/631	Nařízení Komise (EU) 2016/631 ze dne 14. dubna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě
nařízení (EU) 2016/1388	Nařízení Komise (EU) 2016/1388 ze dne 17. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro připojení spotřeby
nařízení (EU) 2017/459	Nařízení Komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
nařízení (EU) 2017/460	Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
nařízení (EU) 2017/1485	Nařízení Komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav
nařízení (EU) 2017/2195	Nařízení Komise (EU) 2017/2195 ze dne 23. listopadu 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice
nařízení (EU) 2017/2196	Nařízení Komise (EU) 2017/2196 ze dne 24. listopadu 2017, kterým se stanoví kodex sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy
nařízení (EU) 2017/1938	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010
nařízení (EU) 2018/1999	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013
nařízení (EU) 2019/941	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES
nařízení (EU) 2019/942	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů
nařízení (EU) 2019/943	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou
nařízení (EU) 2022/1032	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1032 ze dne 29. června 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokud jde o uskladňování zemního plynu,
nařízení (EU) 2022/1369	Nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu,
nařízení (EU) 2022/1854	Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie
nařízení (EU) 2022/2576	Nařízení Rady (EU) 2022/2576 ze dne 19. prosince 2022 o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, spolehlivých referenčních cen a přeshraničních výměn plynu,
nařízení (EU) 2022/2578	Nařízení Rady (EU) 2022/2578 ze dne 22. prosince 2022, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami.

Směrnice EU

směrnice (EU) 2009/73/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES
směrnice (EU) 2010/31/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov
směrnice (EU) 2011/83/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES
směrnice (EU) 2012/27/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES
směrnice (EU) 2018/844	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti
směrnice (EU) 2018/2001	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
směrnice (EU) 2018/2002	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti
směrnice (EU) 2019/944	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK, POJMŮ A JEDNOTEK

Poznámka

Názvy českých společností jsou uvedeny tak, jak jsou zapsány v českém Obchodním rejstříku, i pokud jsou zde zapsány chybně (a. s. nebo s. r. o. bez mezer, dělicích čárek apod.).

ACER	Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
AT	Rakousko
BSD	bezpečnostní standard dodávek plynu v České republice
CAIDI	průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
CEER	Rada evropských energetických regulátorů (Council of European Energy Regulators)
CMP	postupy pro řízení překročení kapacity v případě smluvního překročení kapacity (Congestion management procedures) ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009, o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005
CNG	stlačený zemní plyn (compressed natural gas)
COVID-19	onemocnění COVID-19
CWD	metodika určování referenčních cen podle vzdálenosti, vážená podle kapacity
CZ PRES	předsednictví České republiky v Radě EU
ČEPS	provozovatel české přenosové soustavy, společnost ČEPS, a.s.
členský stát	členský stát Evropské unie
ČR	Česká republika
Dekarbonizační balíček	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942
DPH	daň z přidané hodnoty
DPI	dodavatel poslední instance
EEX	energetická burza European Energy Exchange AG
EK, Komise (EU)	Evropská komise
energetický zákon	zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
ERRA	Regionální sdružení energetických regulátorů (Energy Regulators Regional Association)
ERÚ, regulátor, úřad	Energetický regulační úřad
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HHI	Herfindahl-Hirschmanův Index
hladina NN	hladina nízkého napětí
hladina VN	hladina vysokého napětí
hladina VVN	hladina velmi vysokého napětí
invaze Ruska do Ukrajiny	nevyprovokovaná vojenská invaze Ruské federace do Ukrajiny

kapitola 349	kapitola 349 – Energetický regulační úřad
Komise (EU), EK	Evropská komise
LNG	zkapalněný zemní plyn (liquefied natural gas)
MODOM	zákazníci kategorie maloodběratel a domácnosti
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
nařízení REMIT	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií
NC CAM	Nařízení komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
NC INT	Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů
NC TAR	Nařízení komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
NET4GAS	provozovatel české přepravní soustavy, společnost NET4GAS, s.r.o.
novela zPOZE	novela zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 382/2021 Sb.
OM	odběrné místo
operátor trhu	společnost OTE, a.s.
OPM	odběrné a předávací místo
OZE	obnovitelné zdroje energie
OTE, a.s.	operátor trhu
PCI	projekty společného zájmu (Projects of Common Interest)
plán	Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v ČR na období 2023–2032
POZE	podporované zdroje energie
PPAT	audit osob profesionálně sjednávajících transakce
PXE	energetická burza (Power Exchange Central Europe)
Rada (EU)	Rada Evropské unie
Rada ERÚ	Rada Energetického regulačního úřadu
regulátor, ERÚ, úřad	Energetický regulační úřad
SAIDI	průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
SAIFI	průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
TA ČR	Technologická agentura ČR
teplo	tepelná energie
THE	Trading Hub Europe
UIOLI	princip „use it or lose it“
úřad, ERÚ, regulátor	Energetický regulační úřad
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VOSO	zákazníci kategorie střední odběratel a velkoodběratel
web ERÚ, web	webové/internetové stránky ERÚ
webinář	on-line seminář
zPOZE	zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zásady cenové regulace 2021–2025	Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující

Jednotky

A	Ampér
EUR	měna zemí Eurozóny
GJ	Gigajoul
GWh	Gigawatthodina
Kč	koruna česká
kV	Kilovolt
MW	Megawatt
mil.	Milion
MWh	Megawatthodina
t	Tuna
tis.	Tisíc
TWh	Terawatthodina
W	Watt

Energetický regulační úřad

Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava

+420 564 578 666

podatelna@eru.cz

ID datové schránky ERÚ eeuaau7

www.eru.cz